TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
ANKARA ŞUBESİ

İNŞAAT MÜHENDİSİNİN
ÇALIŞMA ALANLARI İLE GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

5 GÜNCELLENMİŞ BASKI

ankara.imo.org.tr

TMMOB
İnşaat Mühendisleri Odası
Ankara Şubesi

İNŞAAT MÜHENDİSİNİN ÇALIŞMA ALANLARI İLE
GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Oda Yayın No: İMO/25/06

ISBN: 978-605-01-1467-6

5. Baskı I Ağustos, 2025

Hazırlayan:
Mehmet Gökçe

Kapak Tasarımı:
Ayşe Özen

Sayfa Düzeni:
Ayşe Özen

TMMOB
İnşaat Mühendisleri Odası
Ankara Şubesi
Necatibey Cad. No: 57 - Kat: 3-4 Kızılay / Ankara
Tel: 0312 294 30 66 Faks: 0312 294 30 77
www.ankara.imo.org.tr * imoankara@imo.org.tr

Baskı:
Başak Matbaacılık Tanıtım Hizmet. İth. İhracat A.Ş.
Çankırı Blv No:108, 06750 Akyurt/Ankara
Tel: 0312 397 16 17

İNŞAAT MÜHENDİSİNİN

ÇALIŞMA ALANLARI İLE GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Ankara Şubesi

Ağustos 2025

ankara.imo.org.tr

/imoankarasubesi

İÇİNDEKİLER

Sunuş	7
İnşaat Mühendisi Kimdir?	8
İnşaat Mühendisinin Görev ve Sorumlulukları Nedir?	10
İnşaat Mühendisinin Çalışma Kapsamı Nedir?	11
İnşaat Mühendisi Uzmanlık Alanları	12
İnşaat Mühendisi Hizmet Alanları	13
İnşaat Mühendisinin Hizmet Bedeli Nedir?	14
Geoteknik Proje Müellifi	15
Geoteknik Sorumlu	17
Statik Proje Müellifi	20
Yıkım Sorumlusu Müellif	26
Yapı ve Yıkım Müteahhidi	30
Şantiye Şefi	36
Yapı Denetim Kuruluşu Ortağı	42
Denetçi ve Yardımcı Kontrol Elemanı	48
Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları	54
Laboratuvar Denetçisi ve Deney Yapan Eleman	60
Fenni Mesul	64
Yıkım Sorumlusu Fenni Mesul	68
Yapım Müteahhidi ve Hizmet Sunucusu	70
Anahtar Teknik Personel ve Teknik Personel	80
Riskli Yapı Tespiti Yapan Kuruluş Ortağı	86
Riskli Yapı Tespiti Yapan Kuruluş Görevlisi	88
Bilirkişi	90
Enerji Kimlik Belgesi Uzmanı	94
İş Güvenliği Uzmanı	100
Özel Binalar Tasarım Gözetmeni (Tasarım Gözetmeni)	104
LPG Otogaz İstasyonu/Dolum Tesisi Sorumlu Müdürü	108
Bina Akustiği Uzmanı	112
Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Mühendis	116
Yükseköğretim Kuruluşlarında Çalışan Mühendis	117
Gayrimenkul Değerleme Uzmanı, Gayrimenkul Değerleme Uzman Yardımcısı, Konut Değerleme Uzmanı, Sorumlu Değerleme Uzmanı	118
Periyodik Kontrolleri Yapmaya Yetkili Kişi	120
Yeşil Sertifika Uzmanı, Yeşil Sertifika Değerlendirme Uzmanı	122

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
ANKARA ŞUBESİ

İNŞAAT MÜHENDİSİNİN

ÇALIŞMA ALANLARI İLE GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

5. BASKIYA

S U N U Ş

İnşaat Mühendisinin Çalışma Alanları ile Görev, Yetki ve Sorumlulukları çalışması İMO Ankara Şubesi 24. Dönem içerisinde hazırlanan bir çalışma olup gördüğü ilgi üzerine güncellenerek 4 baskı gerçekleştirmiştir. Ülkemizdeki mevzuatın değişim periyoduna baktığımızda da devamlı güncellenmesi gereken bir yayın olarak önümüzde durmaktadır. Şubemizin emeği ile hazırlanmış yayınımız diğer şubelerinde baskı alması ile Ankara Şube üyeleri dışında da birçok meslektaşımıza ulaşmıştır. Yasa-yönetmelikler ve üyelerimizin ihtiyaçları doğrultusunda güncellenen 5. baskısı da 26. Dönemimiz içerisinde baskıya hazırlanarak tarafınıza sunulmaktadır.

Çalışmamız, mesleki faaliyetini sürdüren tüm üyelerimizin ve özellikle yeni mezun genç meslektaşlarımızın mevzuatlar hakkında bilgilendirilmesi amacını taşıyor. Yayınımızın bu baskısında 35 başlık altındaki çalışma alanımıza ait yürürlükte olan mevzuat hükümleri çerçevesinde görev, yetki ve sorumlulukları belirten başucu kitabı niteliğindedir.

Meslek alanımızı belirleyen birçok mevzuat olmakla birlikte bu mevzuatların uygulanıp uygulanmadığının denetlemesinde de sıkıntılar olduğu gözlenmekte olup bu alanın ana bileşeni olan meslek odalarımız iktidarın siyasi yaklaşımları doğrultusunda kontrol mekanizmalarının dışında bırakılmaktadır.

Siyasal iktidarların inşaat alanına bakış açısının sermaye birikimi, sermaye transferi ve zenginleşme olduğu yapılanlarla ortadadır. Hayat pahalılığı, işsizlik, güvencesizlik ve geleceksizlik toplumu kuşatmışken hem mesleğimiz hem de meslektaşlarımız açısından tarihin en kötü zamanlarını yaşıyoruz. Her üç meslektaşımızdan biri işsizlikle, işyeri sahibi olanlar iflas etmekle karşı karşıya kalıyor, kamuda mühendis istihdamı ise her geçen gün azalıyor. Meslektaşlarımızın yaşadığı sıkıntılar göz önüne alındığında mevzuat ile düzenlenebilecek ve sorunları azaltabilecek adımlar atılmıyor.

Bu yayının ilk baskısı ile bu baskısı arasında geçen süreçte 6 Şubat Kahramanmaraş Depremlerini yaşadık. Bu vesile ile tekrar gördük ki, 1999 Depremlerinden sonra "yapılan düzenlemeler, alınan önlemler ve uygulamalar" yetersizdir. Birçok yasa ve yönetmeliğin kâğıt üzerinde kalması ve teknik personellerin etkisizleştirilmesi yapı güvenliği anlamında daha bütünlüklü ve tüm tarafların sürece katılımının zaruri olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada tarafımızca itiraz edilen veya değiştirilmesi önerilen hükümlere ilişkin değerlendirme yapılmamıştır. Daha çok mevcut mevzuat hakkında bilgilendirme amaç edilmiş olup çalışmanın bu şekilde değerlendirilmesini isteriz.

Çalışmada yoğun emeği bulunan Şube çalışanlarına ve özellikle Şube Sekreter Yardımcısı İnşaat Mühendisi Mehmet Gökçe'ye teşekkür ederiz.

İMO Ankara Şubesi
26. Dönem Yönetim Kurulu

İnşaat Mühendisi

Kimdir?

Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun, 28.06.1938 tarihli ve 3945 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun'un 1'inci maddesinde sayılan diploma veya ruhsatnamelerden birine sahip olanlara mühendis veya mimar unvanı verileceği belirtilmektedir.

Mühendis veya mimar unvanına sahip olabilmek için gerekli olan diploma veya ruhsatnameler;

a. *Mühendislik veya mimarlık tahsilini gösteren Türk yüksek mekteblerinden verilen diplomalar;*

b. *Programlarının yüksek mühendis veya mimar mektebleri programlarına muadil olduğu kabul edilen bir ecnebi yüksek mühendis veya yüksek mimar mektebinden diploma almış olanlara usulüne tevfikan verilecek ruhsatnameler;*

c. *Türk Teknik Okulu mühendis kısmı ile programlarının buna muadil olduğu kabul edilen memleket dâhilindeki diğer mühendis veya mimar mekteblerinden verilen diplomalar;*

d. *Programlarının Türk Teknik Okulu Mühendis kısmı programlarına muadil olduğu kabul olunan bir ecnebi mühendis veya mimar mektebinden diploma almış olanlara usulüne tevfikan verilecek ruhsatnameler.*

Ayrıca, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 33'üncü maddesi *"Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihdisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler"* hükmünü içermektedir.

Kamu Kurumu ve Kuruluşları ile İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşlarında asli ve sürekli olarak çalışan mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarının meslek ve ihtisaslarıyla ilgili odaya girmeleri isteklerine bağlıdır. Ancak bunlar görevlerinin gereği olan işleri yaparken, mesleki bakımdan, Odaya kayıtlı meslekdaşlarının yetkileriyle haklarına sahip ve onların ödevleriyle yükümlüdürler. Bu konuda Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ile ilgili hükümler saklıdır.

Bu hükümler doğrultusunda;

a. İnşaat mühendisliği lisans eğitimini bitirenler, **"inşaat mühendisi"** unvanını taşımaya hak kazanırlar.
b. İnşaat mühendisi veya yüksek inşaat mühendislerinin Türkiye'de inşaat mühendisliği mesleğinde çalışabilmeleri için **"İnşaat Mühendisleri Odasına"** üye olmaları zorunludur.

- İnşaat mühendisi olup yüksek lisans derecesini İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı altındaki programlardan birinde yapanlar, **"yüksek inşaat mühendisi"** unvanını taşımaya hak kazanırlar.

- Mühendisliğin ve mimarlığın ayrı ayrı meslek kollarının birden fazlasından diploma ya da ruhsatname almış olanlar, diploma ve ruhsatnamelerinin ilgili bulunduğu Odalardan istediklerine girmekte serbest oldukları gibi, üyelik görev ve yükümlülüklerini her Oda için ayrı ayrı yerine getirmek koşuluyla, birden fazla Odaya da üye olabilir ve üyelik haklarını kullanabilirler.

İnşaat Mühendisinin Görev ve Sorumlulukları Nedir?

İnşaat Mühendisleri Odasına kayıtlı her üyenin aşağıda belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirmesi gerekmektedir.

a. 6235 sayılı TMMOB Kanunu, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ve diğer ilgili kanunlar ile Birlik Ana Yönetmeliği ve bu Yönetmeliğin öngördüğü hükümlere uymak,
b. Oda ve Birlik bünyesinde mesleki etik, davranış ve ilkelere uymak,
c. Mesleki gelişme ve dayanışmayı sağlamak amacıyla, Oda yetkili kurullarınca verilecek kararlara uymak,
d. Mesleki konularda Oda ile ilişki kurmaya, Oda'nın ve mesleğin amaç ve ilkelerini gözetmeye, meslek topluluğunun ortak yararlarını korumaya özen göstermek,
e. Oda ve kamu kuruluşları tarafından hakemlik, tanıklık ve bilirkişilik amacıyla mesleki bilgilerine başvurulduğunda, bu isteği geçerli özürleri olmadıkça kabul etmek,
f. Mühendis topluluğunun onuruna aykırı biçimde davranışlarda bulunmamak ve haksız rekabet yapmamak,
g. Adres değişikliklerini bir (1) ay içinde Oda'ya bildirmek,
h. Oda Genel Kurulunca belirlenen Oda üyelik ödentilerini ödemek,

❖ Üyelik ile ilgili bilgilerdeki değişikliklerin bildirilmemesi nedeniyle oluşacak her türlü hukuki sorumluluk üyeyi bağlar. Oda, bu nedenle üyenin haklarını kısıtlayıcı herhangi bir işlem yapmaz.

İnşaat Mühendisinin
Çalışma Kapsamı Nedir?

İnşaat mühendisleri;

- Yapı
- Geoteknik
- Ulaştırma
- Hidrolik ve Su Kaynakları
- Kıyı ve Deniz
- Yapım Yönetimi ve Yapı İşletmesi
- Yapı Malzemeleri

Uzmanlık alanlarında;

- Etüt-Proje
- Danışmanlık
- Yapım
- Yıkım
- Kontrollük ve Denetim
- Laboratuvar

Hizmetlerine ilişkin mühendislik faaliyeti yürütür.

İnşaat Mühendisi
Uzmanlık Alanları

YAPI
- Betonarme Yer Üstü ve Yer Altı Yapılar
- Çelik ve Ahşap Yapılar
- Prefabrik Yapılar
- Yapı Yıkımı

GEOTEKNİK
- Zemin Etütleri ve Geoteknik Değerlendirmeler
- Zemin İyileştirmesi
- Derin Kazılar ve Dayanma Yapıları
- Donatılı Zemin Uygulamaları
- Tüneller
- Kazık ve Derin Temeller
- Şev Stabilitesi

ULAŞTIRMA
- Karayolları
- Demiryolları
- Metro ve Hafif Raylı Sistemler
- Trafik Düzenlemeleri
- Havaalanları
- Ulaşım Planlamaları

HİDROLİK VE SU KAYNAKLARI
- Barajlar
- Akarsu İyileştirme ve Göletler
- Sulama ve Kurutma Sistemleri
- İçme Suyu ve Kanalizasyon Sistemleri
- Boru Hatları
- Atık Bertarafı

KIYI VE DENİZ
- Kıyı ve Deniz Yapıları
- Kıyı ve Deniz Ölçümleri
- Model Çalışmaları

YAPIM YÖNETİMİ VE YAPI İŞLETMESİ
- Yapım Yönetimi
- İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği
- Kalite Kontrol ve Kalite Güvencesi

YAPI MALZEMELERİ
- Yalıtım Malzemeleri ve Uygulamaları
- Yapı Kimyasalları Malzeme ve Uygulamaları
- Hazır Beton Üretim ve Uygulamaları
- Yapı Malzemelerinin Geri Dönüşüm Uygulamaları

İnşaat Mühendisi
Hizmet Alanları

ETÜT, PROJE VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

- Etüt ve Fizibilite
- Planlama
- Projelendirme
- ARGE
- Keşif-Şartname-İhale vb.
- Hakediş ve Kesin Hesap
- Mesleki Kontrollük
- ÇED

YAPIM HİZMETLERİ

- Yapım (Proje) Yöneticiliği
- Şantiye Yöneticiliği
- İş Güvenliği Mühendisliği
- Saha Mühendisliği
- Planlama Mühendisliği
- Sözleşme Yönetimi ve İş Hukuku
- Kalite Kontrol Mühendisliği
- Lojistik ve Tedarik

KONTROLLÜK VE DENETİM HİZMETLERİ

- Teknik Uygulama Sorumluluğu
- Sorumlu Denetim, Kontrol Mühendisliği
- Denetim, Kontrol Mühendisliği
- Etüt, Proje Denetim Uzmanlık Amirliği
- Hesap Denetim Mühendisliği

LABORATUVAR HİZMETLERİ

- Test Deney ve Laboratuvar Mühendisliği

İnşaat Mühendisinin Hizmet Bedeli Nedir?

Tam zamanlı çalışan inşaat mühendisleri için önerilen asgari ücretler; Odamız tarafından her yıl yayımlanan **TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İnşaat Mühendisi Öneri Ücret Hesap Tablosu** ile belirlenmektedir.

Bu hesaplama cetveli ile mühendislik yaşı, görev alanı, yetki/sorumluluk derecesi(pozisyon) ve işin niteliği (zorluk derecesi) kriterlerine göre inşaat mühendisinin aylık net maaşı belirlenmektedir.

- Yeni mezun inşaat mühendisinin (meslek yaşı 0 -1 arası) **2025 yılı** net asgari ücreti **50.000 TL (Brüt 70.000 TL)** olarak belirlenmiştir.

Geoteknik
Proje Müellifi

Kimdir?

Her bir parsel için ayrı ayrı olmak üzere, yapının temel ve statik hesaplarının yapılabilmesi için zemin araştırma verileri ile geoteknik değerlendirmeleri içeren zemin ve temel etüt raporunun hazırlanmasında yer alan inşaat mühendisidir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

1. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılara ilişkin faaliyet yürütür.
2. Mevcut binaların değerlendirilmesi, riskli yapı tespiti ve güçlendirilmesi süreçlerinde yapılması gereken zemin araştırmaları kapsamında faaliyet yürütür.

Yetki Sınırı Nedir?

Zemin ve Temel Etütleri; Veri ve Geoteknik Rapor olmak üzere iki bölüme ve Kategori 1, Kategori 2 ile Kategori 3 olarak çalışmanın içeriği bakımından üç sınıfa ayrılır. Geoteknik proje müellifi, diğer meslek mensupları ile birlikte bu sınıflardan Kategori 2 ve Kategori 3 kapsamındaki çalışmalarda yer alır.

- **Veri Raporu:** Arazi ve laboratuvarda gerçekleştirilmiş zemin araştırmalarından elde edilen verilerin sunulduğu rapordur.
- **Geoteknik Rapor:** Statik, dinamik ve deprem etkileri göz önüne alınarak, arazi zemin modelinin oluşturulduğu, zemin tabakaları için geoteknik tasarım parametrelerinin verildiği, temel tipleri seçimine ilişkin seçeneklerin irdelendiği, mühendislik analizleri ve değerlendirmeler ile temel tasarımına ilişkin önerilerin sunulduğu rapordur.

Hizmet Bedeli Nedir?

Odamız tarafından Bina ve bina türü yapılara ilişkin her yıl yayımlanan hizmet bedelleri aşağıda belirtilmiştir.

- TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Bina ve Bina Türü Yapılar İçin Parsel Bazında Yapılacak Zemin Etüdü Arazi ve Raporlama

Çalışmaları Önerilen Birim Fiyat Tarifesi

- TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Bina ve Bina Türü Yapılar İçin Geoteknik Rapor Asgari Hizmet Bedeli

Aranan Nitelikler Nedir?

Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgesine sahip ve geçerli bir İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) altında kayıtlı olmalıdır. Odamızın Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde iş yerinin ortağı veya ücretli çalışanı olabilir.

❖ Geoteknik proje müellifinin niteliklerine ilişkin mevzuatta açıklayıcı bilgi yer almamaktadır. Odamız, duruma açıklık getirmek üzere; imar alanlarındaki standart yapılar için; *Veri ve Geoteknik Raporunun "Yapı Alanında geçerli SİM ve İTB`ye sahip İnşaat Mühendisi" tarafından, Rapora esas arazi üzerinde yapılacak yapının türüne bağlı olarak Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinin 1.3.2. Maddesi kapsamına giren, özellikli zemin ve yapılar için ise, Geoteknik Raporunun, yeterli yapı tasarım ve geoteknik analiz-tasarım tecrübesi olan, "Geoteknik Alanında geçerli SİM ve İTB`ye sahip İnşaat Mühendisi"* tarafından, hazırlanması gerektiği değerlendirilmesini yapmıştır.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. Zemin etüdü raporunu ve her türlü etüde dayalı çalışmaları mevzuata uygun olarak yapmalıdır.

b. Zemin ve Temel Etüt Raporunu; 09.03.2019 tarihli ve 30709 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Zemin ve Temel Etüdü Uygulama Esasları ve Rapor Formatına Dair Tebliğ** çerçevesinde hazırlar.

Geoteknik Sorumlu

Kimdir?

İnşa edilecek ya da mevcut yapıya ilişkin olarak her türlü zemin iyileştirme, şev stabilite analizi, üst yapıdan aktarılan yüklerin uygun zemin birimlerine aktarılması, kazı destek yapısı, vb. hususlarda, geoteknik proje tasarım raporu ve geoteknik proje hazırlayan, fenni mesul/kontrol/denetleme hizmetlerini yürüten, bu konularda danışmanlık hizmeti verebilen inşaat mühendisidir.

İhtiyaç halinde kontrol etütleri ve ilave etütler yapar ya da yaptırır.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Tüm planlı ve plansız alanlarda inşa edilecek her tür yapının temel ve/veya bodrum katlarının inşaatı için yapılacak kazılara ilişkin faaliyet yürütür.

Hizmet Bedeli Nedir?

Odamız tarafından Bina ve bina türü yapılara ilişkin her yıl yayımlanan hizmet bedelleri aşağıda belirtilmiştir.

- TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Bina ve Bina Türü Yapılar İçin Kazı Destek (İksa) Yapıları Geoteknik Projelendirme Asgari Hizmet Bedeli
- TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Bina ve Bina Türü Yapılar İçin Zemin İyileştirme / Derin Temel Sistemleri Geoteknik Projelendirme Asgari Hizmet Bedeli

Aranan Nitelikler Nedir?

Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgesine sahip ve geçerli bir İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) altında kayıtlı olmalıdır. Odamızın Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde iş yerinin ortağı veya ücretli çalışanı olabilir.

Kazı destek yapılarına ilişkin olarak geoteknik tasarım hesap raporu ve projesini hazırlayacak veya uygulamasını yapacak/kontrol edecek olan inşaat mühendislerinin, kazı destek yapısı kategorisine göre sağlaması önerilen deneyim/yeterlilik şartları **"Geoteknik Sorumlu Yeterlilik Kriterleri"** tablosunda belirtilmiştir.

Geoteknik Sorumlu Yeterlilik Kriterleri			
Kazı Destek Yapısı Kategorisi	**Kategori 1**	**Kategori 2**	**Kategori 3**
Yüksek Lisans veya Doktora	-	Geoteknik	Geoteknik
Toplam iş deneyimi (1)	>3 yıl	> 5 yıl	> 10 yıl
Kategori-1 sınıfı kazı destek yapılarıyla ilgili proje deneyimi (2)	-	> 10,000 m^2 görünen yüzey cephe alanı projelendirilmesi veya 6 ayrı geoteknik proje hazırlanması ya da danışmanlığının yapılmış olması.	-
Kategori-2 sınıfı kazı destek yapılarıyla ilgili proje deneyimi (2)	-	> 5,000 m^2 görünen yüzey cephe alanı veya 3 proje / proje danışmanlığı	> 20,000 m^2 görünen yüzey cephe alanı veya 6 proje / proje danışmanlığı
Kategori-3 sınıfı kazı destek yapılarıyla ilgili proje deneyimi (2)	-		> 10,000 m^2 görünen yüzey cephe alanı veya 3 proje / proje danışmanlığı

Notlar:

(1) İş deneyiminin, Kategori 1 kapsamındaki yapılar için geoteknik veya üstyapı (statik) alanında, Kategori 2 ve 3 kapsamındaki yapılar için ise geoteknik alanında proje ve rapor üreten bir kuruluşta tamamlanmış olması önerilir.

(2) İş deneyimi için belirtilen cephe alanları arasında "veya" ilişkisi vardır. Örneğin, Kategori 2 kapsamına giren bir destek yapısının projelendirilebilmesi için ya Kategori-1 sınıfı yapılardan en az 10,000 m^2, ya da Kategori-2 sınıfı veya Kategori-3 sınıfı yapılardan en az 10,000 m^2 uygulama projesi yapmış olması önerilir.

a. Uygulama Esaslarının 2.13.1 maddesinde bahsedilen, geçici olarak planlanmış bir kazı çukurunun herhangi bir cephesi iki yıldan daha uzun süre açık kalan veya kalacağı anlaşılan kazı destek yapılarının kategorisinin, Kategori-3'e yükseltilmesi durumunda, Kategori-3 için önerilen mesleki deneyim kriterlerini sağlayan bir geoteknik sorumlu tarafından, yine aynı maddede belirtilen gerekli çalışmalar yürütülmelidir.

b. Uygulama Esaslarının 2.13.2 maddesinde belirtilen süre uzatımı ve gerekli ilave tedbirler, ölçüm sıklığı/yeri, gözlemlerin, Kategori-3 için önerilen mesleki deneyim kriterlerini sağlayan bir geoteknik sorumlu tarafından belirlenmelidir.

c. Uygulama Esaslarının 2.13.3 ve 2.13.6 maddelerinde bahsi geçen testler sırasında, yük kaybı meydana geldiği görülen ankrajlarla ilgili olarak nasıl bir tedbir alınacağı hususunda, Kategori-3 için önerilen mesleki deneyim kriterlerini sağlayan bir geoteknik sorumlu tarafından değerlendirme yapılmalıdır.

d. Uygulama Esaslarının 2.13.7 maddesinde yer alan takviye yönteminin tercih edilmesi halinde bu işlemle ilgili uygulama projeleri, Kategori-3 için önerilen mesleki deneyim kriterlerini sağlayan bir geoteknik sorumlu tarafından hazırlanmalıdır.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Bina ve bina türü yapıların kazılarında yapılacak kazı destek yapılarını; 18.12.2022 tarihli ve 32047 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmeliğin ekinde yer alan Kazı Destek Yapıları Tasarım ve Uygulama Esasları çerçevesinde hazırlar.

- Örnek bir "Yapı Durum Tespiti Teknik Raporu" aynı Yönetmeliğin ekinde yer almaktadır.

❖ Tüm planlı ve plansız alanlarda inşa edilecek her tür yapının temel ve/veya bodrum katlarının inşaatı için yapılacak kazılarda gerek statik yükler gerekse deprem yükleri altında, kazı destek yapılarının tasarımı, projelendirilmesi ve uygulama için uyulması gerekli kuralları, asgari gereklilikleri ve esasları 18.12.2022 tarihli ve 32047 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.

❖ Kazı destek yapısı uygulaması yapan kuruluşların, uygulanacak olan kazı destek yapısının kategorisine uygun makine ve ekipman ile imalat yapmaları esastır. Kazı destek yapılarının kategorisine göre ihtiyaç duyulabilecek personel sayısı, makine ekipmanı çeşitleri ve adetleri geoteknik projenin büyüklüğüne ve imalat süresine göre belirlenir. Zorunluluk arz etmemek kaydıyla, konuya yönelik yol göstermesi amacıyla hazırlanan öneri personel sayısı ve makine parkı ihtiyacı ile kazı destek yapısının kategorisine göre önerilen iş deneyimi miktarı **Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmelik** ekinde belirtilmiştir.

Statik Proje Müellifi

Kimdir?

Mimari projeye ve zemin ve temel etüdü raporuna uygun olarak, ilgili mevzuat çerçevesinde hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen, betonarme, yığma, çelik ve benzeri yapıların türlerine göre taşıyıcı sistemlerini gösteren, bodrum kat dâhil olmak üzere bütün kat planları, çatı planları, iskele sistemi ile bunların kesitleri, detayları ve hesaplarını hazırlayan inşaat mühendisidir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

1. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar için proje üretir. Ülke genelinde proje üretebilir.
2. Ruhsata tâbi olmayan ısı yalıtımı uygulamaları ile binanın kendi ihtiyacı için yapılacak güneş kaynaklı yenilenebilir enerji sistemlerine ilişkin proje üretir.
3. Yapı ruhsatına tabi olan elektronik haberleşme istasyonları için statik proje hazırlar. Yapı ruhsatına tabi olmayan elektronik haberleşme istasyonları için statik açıdan sakınca bulunmadığına dair rapor hazırlar.

Hizmet Bedeli Nedir?

Statik proje müellifleri için önerilen asgari ücretler; 09.05.2021 tarihli ve 31479 sayılı Resmî Gazetede Odamız tarafından ilan edilen **TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Proje ve Fenni Mesuliyet Hizmetleri Asgari Ücret Tarifesi** ile belirlenmiştir.

Aranan Nitelikler Nedir?

Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgesine sahip ve geçerli bir İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) altında kayıtlı olmalıdır. Odamızın Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde iş yerinin ortağı veya ücretli çalışanı olabilir.

Statik proje müellifi olacak inşaat mühendislerinin **"Statik Proje Müellifi Kriterleri"** tablosunda belirtilen koşulları yerine getirmeleri zorunludur.

Statik Proje Müellifi Kriterleri				
Statik proje müellifliği yapılabilecek binanın kat sayısı (Zemin kat hariç)	**4(dâhil) kata kadar**	**5-7 kat arası**	**8-15 kat arası**	**15 kat üzeri**
Mesleki deneyim	-	En az 3 yıl	5 yıldan fazla	7 yıldan fazla
Projelendirme sürecinde aktif olarak bulunulan yapı ruhsatı alınmış en az inşaat alanı	-	10.000 m^2	15.000 m^2	20.000 m^2
Projelendirme sürecinde aktif olarak bulunulan en az proje sayısı	-	4	6 *(En az biri zemin kat hariç 5-7 kat arasında olmalıdır)*	8 *(En az biri zemin kat hariç 8-15 kat arasında olmalıdır)*
Yapı ana bilim dalında veya deprem mühendisliği alanında lisansüstü eğitim yapılması	-	-	-	Gerekli

Notlar:

1. Mesleki deneyim yılı; kamuda veya üniversitelerin inşaat mühendisliği bölümlerinde ya da meslek odasına kayıtlı serbest mühendis olarak çalışma süresidir.

2. Projelendirme sürecinde aktif olarak bulunulan projelerin farklı yapılara ait olması gereklidir.

3. 12 Mayıs 2023 tarihi itibarıyla 15 kat ve üzeri binaların statik proje müellifliğine ilişkin istenen hizmet süresi ve iş deneyimi şartlarını sağlamış olan inşaat mühendisleri için ayrıca lisansüstü eğitim yapmış olma koşulu aranmaz.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. Uygulama projesini mevzuata uygun olarak yapmak.

b. Ruhsat eki projelerin birbiri ile uyumlu olması şarttır. Birbiri ile uyumlu olmayan projelerden doğan sorumluluk, öncelikle proje müelliflerine ait olmak üzere, sırası ile yapı denetim kuruluşuna, proje ve uygulama denetçisi mimar ve mühendislere ve ilgili idareye aittir.

c. Proje müellifleri, tasarımını üstlendikleri projelerde Özellik Arz Eden Binaların Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Yönetmelikte belirtilen tasarım gözetimi ve kontrolü hizmeti alınmadan proje işini sürdüremezler. Yapı ruhsatı başvurusu sırasında veya herhangi bir şekilde aksine davrandığı tespit edilenler, haklarında 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun ilgili maddeleri uyarınca işlem yapılmak üzere ilgili idaresince bağlı oldukları meslek odasına bildirilir.

❖ Resmi ve özel tüm binaların ve bina türü yapıların tamamının veya bölümlerinin deprem etkisi altında tasarımı ve yapımı ile mevcut binaların deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesine dair usul ve esaslar; 18.03.2018 tarihli ve 30364 Mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

❖ **Türkiye Deprem Tehlike Haritası** ve buna ilişkin parametre değerleri 18.03.2018 tarihli ve 30364 Mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan karar ile belirlenmiştir.

❖ Yapısal çelik ve çelik-betonarme kompozit yapı elemanlarının ve yapı sistemlerinin, kullanım amaçlarına uygun olarak, yeterli bir güvenlikle tasarımına ve yapımına ilişkin yöntem, kural ve koşullara dair usul ve esaslar; 04.02.2016 tarihli ve 29614 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Çelik Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarına Dair Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

❖ Taşıyıcı ahşap yapı elemanlarının ve yapı sistemlerinin kullanım amaçlarına uygun olarak, yeterli bir güvenlikle tasarımına ve yapımına ilişkin yöntem, kural ve koşullara dair usul ve esasları; 24.03.2024 tarihli ve 32499 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Ahşap Binaların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarına Dair Yönetmelik** ile belirlenmiştir.

❖ Doğal kayaların oyulması suretiyle teşkil edilecek yapıların, yeterli bir güvenlikle tasarımına ve yapımına ilişkin yöntem, kural ve koşullara dair usul ve esaslar; 18.10.2017 tarihli ve 30214 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Kayadan Oyma Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarına Dair Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

❖ Binalarda yapı elemanlarının muhtelif yollarla suya veya neme maruz kalması sonucu oluşan korozyon, dayanıklılık ve dayanım kayıpları gibi etkenlerle sürdürülebilirlik,

sağlık ve kullanım yönünden risk oluşturan durumlara karşı, tasarım ve yapım bakımından alınacak önlemler ve uyulacak kurallara ilişkin usul ve esaslar; 27.10.2017 tarihli ve 30223 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binalarda Su Yalıtımı Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Yeniden yapılacak karayolu ve demiryolu köprülerinin deprem etkisi altında tasarımı ile mevcut köprülerin deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesine dair usul ve esaslar; 06.10.2020 tarihli ve 31266 Mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Türkiye Köprü Deprem Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Deprem yalıtımı uygulanacak olan yeni köprülerin ve deprem yalıtımı uygulanarak güçlendirilecek olan mevcut köprülerin tasarım esasları; 06.10.2020 tarihli ve 31266 Mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Türkiye Yalıtımlı ve Sönümleyicili Köprü ve Viyadükler Deprem Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Yeni yapılacak hava meydanı yapılarının deprem etkisi altında tasarımı ile mevcut hava meydanı yapılarının deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesine dair usul ve esaslar; 06.10.2020 tarihli ve 31266 Mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Türkiye Hava Meydanı Yapıları Deprem Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Yeniden yapılacak tüm tünel tipi uzun yeraltı yapıların ve yeraltında tamamen gömülü olarak bulunan yapıların deprem davranış hesapları, depreme karşı tasarımları, deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesine dair usul ve esaslar; 06.10.2020 tarihli ve 31266 Mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Türkiye Karayolları ve Demiryolları Tünelleri ile Diğer Zemin Yapıları Deprem Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Yeni yapılacak kıyı ve liman yapılarının deprem etkisi altında tasarımı ile mevcut yapıların performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesine dair usul ve esaslar; 06.10.2020 tarihli ve 31266 Mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Türkiye Kıyı ve Liman Yapıları Deprem Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Petrol ve doğal gaz iletim ve depolama sistemleri kapsamında karada veya denizaltında (kıyı ötesi) yeni inşa ve imal edilecek doğal gaz, sıvı hidrokarbon, su, atık su taşıyan boru hatlarının, su arıtma ve pompa istasyonu tesisleri ile yine aynı kapsamdaki yeni yapılacak sıvı depolama tanklarının deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirme tasarımı için gerekli kuralları ve minimum koşulları; 07.03.2021 tarihli ve 31416 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Türkiye Boru Hattı Sistemleri ve Sıvı Depolama Tankları Deprem Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Elektrik iletim sistemleri kapsamında olan trafo merkezlerinin

elektriksel cihazlarının, trafo merkezlerinde bulunan yapı sistemlerinin, enerji iletim hatlarında bulunan iletim direklerinin ve iletişim (telekomünikasyon) direklerinin deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirme tasarımı için gerekli kuralları ve minimum koşulları 03.02.2021 tarihli ve 31384 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Türkiye Elektrik İletim Sistemleri ve İletişim Tesisleri Deprem Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünün sağlanmasına dair usul ve esaslar; 09.05.1985 tarihli ve 18749 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **İmar Kanunu** ile belirlenmiştir.

- Uygulama imar planı bulunan alanlarda plan, fen, sağlık ve sürdürülebilir çevre şartlarına uygun yapı ve yapılaşma ile projelendirmeye ve denetime ilişkin usul ve esasları 03.07.2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan ve imar plânı bulunmayan alanlardaki yapılaşmaların fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünün sağlanmasına dair usul ve esaslar 02.11.1985 tarihli ve 18916 Mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasları 29.07.2022 tarihli ve 31907 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

- Yayaların; yaya yollarında, kaldırımlarda ve yeşil alanlardaki yürüme yollarında hareketlerini erişilebilirlik gereklerine uygun olarak kesintisiz sürdürebilmeleri ve bağımsız, rahat, güvenli ulaşımlarının sağlanması için gerekli düzenlemelerin planlanması, projelendirilmesi ve yapımına ilişkin usul ve esasları 7.11.2023 tarihli ve 32362 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yaya Yolları ve Kaldırımların Tasarım Kuralları Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.

- Dış cephe iş iskeleleri; 19.09.2014 tarihli ve 29124 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Ahşap ve Ön Yapımlı Çelik ile Alüminyum Alaşımlı Bileşenlerden Oluşan Dış Cephe İş İskelelerine Dair Tebliğ** çerçevesinde hazırlanır.

- Kalıp iskeleleri; 06.11.2020 tarihli ve 31296 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Bina İnşaatlarında Kullanılacak Ahşap ve Metal Esaslı Kalıpların ve Taşıyıcı Kalıp İskelelerinin Tasarım, Hesap ve Yapım Esasları Hakkında Tebliğ** çerçevesinde hazırlanır.

Yıkım Sorumlusu Müellif

Kimdir?

Yıkım planını hazırlayan ve sorumluluğunu üstlenen inşaat mühendisidir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Yapı ruhsatına tabi olan bina türü yapılar ile bunların yapısal güvenliğini etkileyen istinat benzeri diğer yapıların yıkımına dair iş ve işlemleri yapar.

İlgili mevzuatındaki diğer koşulları sağlamak kaydıyla müellif; şantiye şefliği görevini üstlenebilir ve çevre yönetimi hizmeti yeterlik belgesine haiz olması halinde atık yönetim planını hazırlayabilir.

Çalışma kapsamı dışındaki yıkım işleri; 13.10.2021 tarihli ve 31627 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte belirtilmiştir.

Bodrum katı dışında en çok bir katlı, bina yüksekliği 6.00 metreyi ve yapı inşaat alanı 250 m^2'yi geçmeyen müstakil ve ayrık nizam yapıların yıkımı ile bir binada toplam alanı 250 m^2'yi ve kat inşaat alanının %10'unu aşmayan kısmi yıkımlarda yıkım planı düzenlenmez.

Aranan Nitelikler Nedir?

Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgesine sahip ve geçerli bir İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) altında kayıtlı olmalıdır. Odamızın Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde iş yerinin ortağı veya ücretli çalışanı olabilir.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. Yıkımdan önce hangi yıkım yönteminin kullanılacağı, yapıda ve yapı çevresinde etkilenebilecek diğer yapı, altyapı, tesisat, trafik ve insanların hangi tedbirlerle güvenliklerinin sağlanacağı, yapının malzeme ve varsa hasar özellikleri ile taşıyıcı sistemi, taşıma gücü imkânları ile tüm risk unsurları incelenip tespit edilerek TS 13633 Yapıların Tam ve Kısmi Yıkımı İçin Uygulama Kuralları Standardına uygun şekilde müellif tarafından "Yıkım Planı ve Eklerinin Hazırlanmasında Uyulacak Esaslara" göre yıkım planı hazırlanır.

- Çevre yönetimi hizmeti yeterlilik belgesine haiz çevre görevlisi veya çevre mühendisi tarafından hazırlanan atık yönetim planı ve toz emisyonunun kontrolü için alınması gereken önlemler,
- Patlatma ile yapılacak yıkım faaliyetlerine ilişkin akustik rapor, (uzmanlığa sahip kişilerce hazırlanacak ve eğitim durumunu gösteren belgeler -diploma, yıkım ve patlatma gibi konularda aldığı eğitimleri gösteren belge, sahip olduğu sertifikalar- raporun ekinde sunulmalıdır)
- Patlatmalı yıkımlarda yıkım planına ayrıca; inşaat, maden, çevre, jeoloji ve jeofizik mühendislerinden patlatma teknik ve uygulamalarına ilişkin yüksek lisans veya üniversitelerin sertifika programına haiz olanlarca hazırlanacak patlatma yöntemini/planını içeren rapor da eklenir. Patlatmalı yıkım işlerine bu personel de refakat eder.
- Yıkılacak binanın varsa mimari ve/veya statik projeleri yıkım planına eklenir. Söz konusu projelerin temin edilememesi halinde yapının rölevesi hazırlanır.

b. Yıkım sebebiyle komşu yapılarda, zeminde veya altyapıda hasar oluşması ihtimalinin bulunduğu durumlarda; yıkım planına ek olarak, müellif tarafından mevcut durumun tespitini içeren teknik rapor düzenlenir. Yıkılacak olan yapıya bitişik bina olması halinde gerekli tedbirler alınmadan bitişik binanın temel kotundan daha alt kotlarda yıkım yapılamaz.

c. Yapıların yıkımında; TS 13633 standardında yer alan tekniklerden uygun olan herhangi biri tercih edilebilir. Bitişik nizam yapılaşmanın söz konusu olduğu durumlarda yıkım faaliyeti bitişik yapının güvenliğini esas alacak şekilde gerçekleştirilir. Bu amaçla komşu binaya zarar verilmemesi bakımından mümkün olan durumlarda kısmen veya tamamen elle yıkım tekniğinin uygulanması esastır.

d. Yıkım faaliyetinde kullanılacak makine ve aparatlar ile operatör

yeterliliklerine dair gerekler yıkım planında belirtilir.

- Binaların yıkım faaliyetlerinin çevre ve insan sağlığı ile güvenliğine zarar vermeyecek şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esasları 13.10.2021 tarihli ve 31627 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte** belirtilmiştir.
- Yıkım faaliyetlerinde; 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği,** 26/3/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik,** 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Atık Yönetimi Yönetmeliği** ve 5/10/2013 tarihli ve 28786 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği** hükümlerine uyulur.
- Çevre yönetimi hizmeti vereceklerin taşıması gereken şartlara, belgelendirilmelerine ve yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasları 01.11.2022 ve 32000 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.

Yapı ve Yıkım Müteahhidi

Kimdir?

Yapım işini, yapı sahibine karşı taahhüt eden veya ticari amaçla ya da kendisi için şahsi finans kaynaklarını kullanarak üstlenen gerçek veya tüzel kişidir.

Yıkım işleri müteahhitliği için düzenlenecek yıkım ruhsatı, sözleşme, geçici müteahhitlik ve belge numarası ve grup tahsis/iptal işlemlerinde yapı müteahhitliği için belirtilen usul ve esaslar uygulanır. Yapım ve yıkım işleri belge grupları müteahhidin yetki belge numarasına ayrı ayrı tahsis edilir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Yapı ruhsatına tâbi her türlü yapım işinde faaliyet yürütür.

Ayrıca, yapı ruhsatına tabi olan bina türü yapılar ile bunların yapısal güvenliğini etkileyen istinat benzeri diğer yapıların yıkımına dair iş ve işlemleri yapar.

Çalışma kapsamı dışındaki yapım işleri; Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte belirtilmiştir.

Çalışma kapsamı dışındaki yıkım işleri; Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte belirtilmiştir. Ayrıca, yıkım ruhsatı düzenlenip yıkım planı aranmayan yıkım işlerinde müteahhit aranmaz.

Aranan Nitelikler Nedir?

Yapı ruhsatına tâbi bütün yapıların gerçek veya tüzel kişiliği haiz bir yapı müteahhidinin veyahut bunların oluşturacağı ortak girişimin sorumluluğu altında inşa edilmesi; her müteahhidin yetki belgesi numarası alması esastır.

Yetki belgesi numaraları; geçici grup hariç, başvuru sahibinin ekonomik, mali, mesleki ve teknik yeterlikleri esas alınarak yapılacak sınıflandırmaya göre uygun grup atanmak suretiyle oluşturulur. Yapı müteahhitliğinin ortak girişimce üstlenilmesi halinde, her bir ortağın ayrı ayrı yetki belge numarası almış olması ve ortaklarca tüm ortaklık adına yeni bir yetki belgesi numarası alınması zorunludur.

Yapı müteahhitliği için yetki belgesi grupları; mesleki ve teknik yeterlikler (iş deneyim belgeleri ile teknik personel iş gücü* ve usta iş gücüne ilişkin belgeler) ile ekonomik ve mali yeterlikler (bilanço, referans mektubu ile iş hacmini gösteren belgeler) esas alınarak; **A, B, B1, C, C1, D, D1, E, E1, F, F1, G, G1, H** ve **geçici** olmak üzere gruplandırılır.

* *Mimar ve mühendisler ile 29/4/1992 tarihli ve 3795 sayılı Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanunda sayılan tekniker, yüksek tekniker, teknik öğretmenler teknik personel iş gücü sınıfında değerlendirilir.*

- ❖ H grubu yetki belgesi numarası almak isteyenlerden ekonomik, mali, mesleki ve teknik yeterlik belgeleri istenmez.
- ❖ Tek parselde bir bodrum katı dışında, en çok iki katlı ve toplam yapı inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen yapılarda; yapı müteahhitliğine ilişkin bütün sorumlulukları üstlenmek şartıyla parsel maliki kendi yapısını inşa edebilir. Bu durumdaki yapılar için ayrıca yapı müteahhidi aranmaz. Sadece o yapım işinde kullanılmak ve beş yıl içinde bir defaya mahsus olmak üzere, yapı sahibine geçici yetki belgesi numarası verilir.

Yıkım müteahhitliği için yetki belgesi grupları; mesleki ve teknik yeterlikler esas alınarak **Y1, Y2** ve **Y3** olmak üzere sınıflandırılır. Bunlarda ekonomik ve mali yeterlik aranmaz. Yetki belgesi geçerlilik süresince yeterliğe esas ekipman bulundurulması ve personel istihdamı zorunludur.

Yıkım işleri için ortaklık veya geçici grup yetki belge numarası verilmez.

- ❖ Y1 veya Y2 grubu yetki belgelerinin alınabilmesi için teknik personel iş gücü olarak; 1 inşaat mühendisi istihdam edilmesi zorunludur.

İnşaat Mühendisinin Yapı Müteahhidi Olması Halinde Yararlanacağı Hükümler Nedir?

1. Şantiye şefliği şartlarına haiz olması halinde, yapı müteahhidi şantiye şefliğini üstlenebilir. Bu durumda ayrıca şantiye şefi bulundurma şartı aranmaz.
2. Gerçek ve tüzel kişilerin yapım işlerinde benzer iş grupları listesinin "(B) Üst yapı (Bina) işleri" başlığı altındaki I. Grup, II. Grup ve III. Grup kapsamında yaptığı işlerle ilgili olarak deneyimini gösteren; iş bitirme belgeleri, iş durum belgeleri, iş denetleme belgeleri ve iş yönetme belgeleri, iş deneyimi olarak kabul edilir.

- ❖ **İnşaat mühendisinin mezuniyet belgesi, benzer iş grubuna denk**

sayılır. Bu bedel; her yıl yayımlanan mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabına esas yapı sınıflarından III. ve IV. sınıf yapı gruplarının yaklaşık birim maliyetlerinin ortalamasının 250 katı alınmak suretiyle elde edilir.

- Sunulan iş deneyimlerinin değerlendirilmesinde tek sözleşmeye ve/veya yapı ruhsatına dayalı olarak başvuru tarihinden geriye doğru son on beş yıl içerisinde alınmış iş deneyim belgelerinin en fazla miktarda olanın iki katı alınarak veya daha büyük sonuç vermek şartıyla, bitirilen işler içinde geriye doğru son beş yıl içinde bitirdiği işlerin bedelinin toplamı alınarak iş deneyim tutarı belirlenir. Toplama işleminde son on beş yıl içerisindeki en büyük işin iş deneyim miktarının üç katından fazlası dikkate alınmaz. Ancak, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununa göre toplu yapı niteliğinde olmayan kat ve/veya arsa karşılığı inşaat işlerinden tek sözleşmeye dayalı olarak elde edilen iş deneyim belgeleri toplu yapı esasına göre ayrıştırılarak değerlendirilir.
- "İş deneyim belgesi", "iş deneyim belge tutarlarının değerlendirilmesi", "belge tutarlarının güncellenmesi", "bilanço", "teminat", "yapım", "yıkım" "ciro", "banka referans mektubu", "yapım işlerinde benzer iş grupları" ve "ortak girişim" gibi hususlarda **4734 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatında** belirtilen ve Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmeliğine aykırılık teşkil etmeyen usul ve esaslara uyulur.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Yapım İşlerinde;

a. Yapıyı, tesisatı ve malzemeleriyle birlikte ilgili mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa etmek, neden olduğu mevzuata aykırılığı gidermek mecburiyetindedir. Yapı müteahhidi, ilgili fenni mesullerin denetimi olmaksızın inşaat ve tesisatlarına ilişkin yapım işlerini sürdüremez, inşaat ve tesisat işlerinde yetki belgesi olmayan usta çalıştıramaz.

b. Yapım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan inşaat ve iş organizasyonunu sağlamak, mevzuatın öngördüğü her türlü tedbiri almak, uygulamak ve uygulatmaktan sorumludur.

c. 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda öngörülen iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü tedbiri almaktan sorumludur.

d. İnşaat ve tesisat işlerinde şantiye şefi ve yetki belgeli usta çalıştırmak ve belgelerinin bir örneğini

şantiye dosyasında bulundurmak zorundadır.

e. Yapı müteahhidi, yapı sahibi ile yapım sözleşmesi yapmakla yükümlüdür. Yapı sahibinin aynı zamanda yapı müteahhidi olma koşullarını taşıdığı hallerde, başka bir yapı müteahhidi ile sözleşme şartı aranmaz.

f. Yapı müteahhidi, inşaatta görevlendireceği şantiye şefi ile asgari hüküm ve şartları belirlenmiş Şantiye Şefliği Hizmet Sözleşmesini imzalar. Bu sözleşmenin bir sureti yapı denetim kuruluşuna verilir. Şantiye şefinin aynı yapıda yapı müteahhidi olması hâlinde, şantiye şefliği için sözleşme akdedilmesi şartı aranmaz. Yapı sahibi ile yapılan sözleşmede bu husus belirtilir.

g. Şantiye şefinin herhangi bir sebepten dolayı yapı ile ilişiğinin kesilmesi hâlinde, bu durum yapı müteahhidi tarafından, en geç üç iş günü içinde yapı denetim kuruluşuna bildirilir. Bunun üzerine yapı denetim kuruluşu ve yapı müteahhidi tarafından seviye tespit tutanağı düzenlenerek ilgili idareye ibraz edilir. Yeni bir şantiye şefi görevlendirilinceye kadar, yapı müteahhidi tarafından inşaat durdurulur.

h. Yapı müteahhidi ve onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, yapım işlerindeki kusurlardan dolayı müteselsilen sorumludur.

i. Yapı müteahhidi veya onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, inşaatta herhangi bir imalata başlamadan en az bir gün önce, yapılacak imalatı yapı denetim kuruluşuna haber vermek zorundadır. Ancak bu durum yapı denetim kuruluşunun işin denetimsiz ilerlemesinden doğabilecek sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Yıkım İşlerinde;

a. Müteahhit yıkım işine başlayacağında ve yıkım işini bitireceğinde en az yedi gün öncesinden fenni mesulü, ilgili idareyi ve mülki amirliği bilgilendirir. Ancak patlatmalı yıkımlarda yıkıma başlamadan en az on gün öncesinde bilgilendirmenin yapılmış olması zorunludur. Yıkım işine başlanacağı ve işin bitirileceği günlerde fenni mesul ile birlikte ilgili idarenin teknik personeli ve kontrol yetkilisi mahallinde gerekli kontrolleri yapar; yıkım şantiyesinin ve yıkım işinin yıkım planı ve ekleri ile Yönetmelik hükümlerine, ilgili standartlara ve mer'i mevzuata uygun olup olmadığını tetkik eder. Bu işlemlerin yapıldığı yıkım ruhsatının ilgili kısmının doldurulması ve imzalanmasıyla tevsik edilir.

b. Yıkım şantiyesi sınırları; yıkılacak yapının yüksekliği, parsel sınırlarına olan mesafesi, seçilen yıkım tekniği, çevre yapılaşması gibi hususlar dikkate alınarak 2.5 metreden az olmamak üzere müellifçe belirlenecek yükseklikte seyyar veya sabit paravan ile çevrilerek yetkisiz giriş ve çıkış-

ları önleyecek şekilde giriş ve çıkışlar kontrol altına alınır, üçüncü şahısların ve çalışanların görebileceği yerlere 11/9/2013 tarihli ve 28762 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği hükümlerine uygun şekilde işaretlemeler yapılır. Yıkım esnasında düşebilecek, fırlayabilecek her türlü malzemenin çalışanların güvenliğini tehlikeye sokması, yıkım şantiyesi dışındaki insan ve taşıt trafiğine ulaşması ihtimaline karşı, yıkılacak yapının tehlike doğuran cepheleri gerekli tedbirler ile emniyet altına alınır. Patlatmalı bina yıkım tekniği uygulanması durumunda yıkım tekniğinin gerektirdiği güvenlik tedbirleri risk değerlendirmesi doğrultusunda ayrıca belirlenir. Risk değerlendirmesi yapılırken 29/12/2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümleri dikkate alınır.

c. Yıkım şantiyesinde, risk değerlendirmesi sonuçlarına göre gerekli yangın güvenlik tedbirleri alınarak yeterli miktarda yangınla mücadele donanımı, acil tıbbî yardım donanımı hazır halde bulundurulur, çalışanlar için güvenilir ve etkili bir haberleşme sistemi oluşturulur. Yıkım şantiyesinin kurulumundaki diğer hususlarda TS 13633 standardına uyulur.

d. Müteahhit, yıkım faaliyetine başlamadan önce, yıkım esnasında ve yıkım sonrasında, yıkımda çalışanlar ve üçüncü şahıslar için ilgili mevzuatında öngörülen güvenlik tedbirleri ile çevre koruma tedbirlerini almakla yükümlüdür. Yıkım sırasında varsa geriye kalan yapının stabilitesinin bozulmaması ve olabilecek plansız göçmelerin önlenmesi için gerekli durumlarda geçici güçlendirme yapılabilir.

e. Müteahhit, yıkım faaliyetleri sırasında ve sonucunda ortaya çıkacak her türlü atığın;

- Geri kazanılabilir malzemeden başlamak üzere, kaynağında uygun proseslerle ayrılması ve geçici biriktirilmesini sağlamakla,
- İlgili mevzuat uyarınca öncelikle yeniden kullanımı, mümkün olmaması durumunda geri kazanımını sağlamakla,
- Çevre ve insan sağlığına yönelik olumsuz etkilerini en aza düşürecek şekilde atık yönetimini sağlamakla,
- Taşınması ve biriktirilmesi aşamalarında gerekli izinleri ve onayları almakla,
- Çevre lisanslı geri kazanım ve/veya bertaraf tesislerine gönderilerek yönetimini sağlamakla, yükümlüdür.

f. Yıkım faaliyeti sonucu oluşacak atıkların, geçici bir süre için olsa dahi dere, ırmak, nehir ve benzeri akarsu yataklarını doldurmasına veya bunların yönünü de-

ğiştirmesine yol açacak şekilde biriktirilmesi yapılamaz.

g. Yıkım faaliyetlerinde; 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, 26/3/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik, 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümlerine uyulur.

h. Yıkım faaliyetinin her safhasında 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan 5/10/2013 tarihli ve 28786 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuata uyulması ve yıkım faaliyetinde görev alanların ilgili mevzuatına uygun olarak kişisel koruyucu donanım kullanması zorunludur.

❖ **Yetki belgesi grubu için belirlenen iş hacmi ile diğer usul ve esaslara ilişkin detaylı bilgiler;** 02.03.2019 tarihli ve 30702 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte belirtilmiştir.**

❖ Binaların yıkım faaliyetlerinin çevre ve insan sağlığı ile güvenliğine zarar vermeyecek şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esasları; 13.10.2021 tarihli ve 31627 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte** belirtilmiştir.

❖ Çalışanların, mekanik titreşim ve gürültüye maruz kalmaları sonucu oluşabilecek sağlık ve güvenlik risklerinden korunmalarını sağlamak amacıyla, 22.8.2013 tarihli ve 28743 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik** ile 28.7.2013 tarihli ve 28721 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelikte** belirtilen esaslara uyulur.

❖ Asbest söküm işlemleri, **TS 13895** Asbest İçeren Malzemelerin Sökümü ve Asbest Bertaraf Yöntemleri Kılavuzuna uygun olarak yapılır. Yıkım ve söküm işlemleri sırasında, 25/1/2013 tarihli ve 28539 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğe** uyulur.

Şantiye Şefi

Kimdir?

Konusuna ve niteliğine göre yapım/yıkım işlerini yapı müteahhidi adına yönete-rek uygulayan teknik personeldir.

Çalışma kapsamı dışındaki yıkım işleri; Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte belirtilmiştir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Yapı ruhsatına tâbi her türlü yapım ve yıkım işinde faaliyet yürütür.

Aranan Nitelikler Nedir?

1. Mahkeme veya üyesi olduğu meslek odası tarafından süreli veya süresiz olarak mesleki faaliyette bulunmaktan yasaklananlar yasaklılık süresince şantiye şefliği görevini üstlenemez.
2. Tam zamanlı olarak başka bir işte çalışanlar şantiye şefliği görevini üstlenemez.
3. Yetmiş beş yaşını dolduran veya şantiyede fiilen devamlı görev yapmaya engel bir durumu olanlar; şantiye şefliği yapamazlar.

Yetki Sınırı Nedir?

1. Görev yaptığı ilin sınırları dışında başka bir ilde görev üstlenemez.
2. Şantiye şefinin yapım işine dair görevi, yapı ruhsatının alınmasından itibaren başlayıp yapı kullanma izin belgesinin alınması ile son bulur.

Şantiye şefi olacak inşaat mühendisleri **"Şantiye Şefi Kriterleri"** tablosunda belirtilen koşulları yerine getirmelidir.

Şantiye Şefi Kriterleri				
Yapı inşaat alanı sınırı	**1500 m²** *(31/12/2025 tarihine kadar 2500 m² olarak uygulanacaktır)*	**4500 m²** *(31/12/2025 tarihine kadar 5000 m² olarak uygulanacaktır)*	**7500 m²**	**7500 m² üzeri**
Yapı inşaat alanı sınırını geçmeyecek şekilde üstlenilebilecek iş sayısı	4	3	2	1
İş deneyimi (işin tamamında hizmet verilerek bitirilen yapının inşaat alanı)	Gerekmez	**1.500 m²'yi geçmeyen** *(31/12/2025 tarihine kadar uygulanmayacaktır)*	**1.500 m²'yi geçen** *(31/12/2025 tarihine kadar uygulanmayacaktır)*	**4.500 m²'yi geçen** *(31/12/2025 tarihine kadar uygulanmayacaktır)*

*** Tabloda 31/12/2025 olarak yer alan tarihler, 16 Eylül 2025 tarihli ve 33019 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikle 31/12/2026 olarak değiştirilmiştir.**

Notlar:

(1) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılan kamu yatırımı niteliğindeki yapıların şantiye şefleri aynı anda başka bir işin şantiye şefliğini üstlenemez. Kamu yatırımı niteliğindeki işlerde, ilgili idaresince şantiye şefi niteliğindeki teknik personel için belirlenen deneyim koşulları uygulanır.

(2) Aynı ada içerisinde aynı yapı sahibine ait olup aynı müteahhit tarafından üstlenilen yapım/yıkım işleri tek iş olarak değerlendirilir. 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununa veya 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna göre hak sahibi olan kişilere ait aynı köy veya mezranın yerleşik alanı ve civarındaki işler tek iş olarak değerlendirilir. Aynı ihale veya sözleşme kapsamındaki kamu işleri tek iş olarak değerlendirilir.

(3) Farklı yapı ruhsatları alınmış olmakla birlikte, aynı parselde yer almak ve istinat duvarı, havuz gibi ana yapının eklentisi olmak kaydıyla, birden fazla yapıdan oluşan inşaatlar, tek yapım işi olarak kabul edilir.

(4) Şantiye şeflerinin aynı anda üstlenebilecekleri iş miktarı hesaplanırken; yapım işlerinde yapı kullanma izin belgesi veya iş bitirme tutanağı; yıkım işlerinde ise Yanan ve Yıkılan Yapılar Formu düzenlenmiş olanlar hesaba dâhil edilmez. Üstlenilebilecek toplam iş sayısının kontrolünde yıkım işlerinin alanı dikkate alınmaksızın yıkım ve yapım işlerinin sayısı toplanarak birlikte değerlendirilir.

(5) 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde 31/12/2025 tarihine kadar, aynı ilçe sınırları içerisinde aynı şantiye şefi tarafından üstlenilen yapı inşaat alanı 250 metrekareyi geçmeyen işlerin toplamı 1.250 metrekareye kadar tek iş olarak değerlendirilir. Bu uygulama aynı anda sadece tek ilçedeki işler için yapılabilir.

*** Bu maddede 31/12/2025 olarak yer alan tarih, 16 Eylül 2025 tarihli ve 33019 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikle 31/12/2027 olarak değiştirilmiştir.**

(6) İş deneyimi olarak, işin tamamında hizmet verilerek bitirilmiş olması gerekir. Bu fıkra kapsamında, yalnızca EKAP veya e-Şantiye Şefi sisteminde kayıtlı olup, işin tamamında hizmet verilmiş olan üst yapı niteliğindeki işler iş deneyiminde değerlendirilir.

İnşaat Mühendisi Şantiye Şefinin Çalışma Kapsamı Nedir?

Palplanş, kazık, zemin ankrajı, deprem yalıtımı ve benzeri temel sistemleri ve iksa yapıları ile kazı işlerinde, jet-grout, zemin sıkıştırma ve benzeri zemin iyileştirme işlerinde, yıkım işlerinde, kayadan oyma depo işlerinde, ayaklı su depoları işlerinde, deprem yalıtımlı bina işlerinde, ardgermeli-öngermeli yapı elemanı içeren bina işlerinde **inşaat mühendisi unvanlı şantiye şefi bulundurulması zorunludur.**

❖ Şantiye şefliğinin üstlenilmesinde; iş deneyimi, yapım işinin konusu, niteliği, büyüklüğü ile özel ihtisas gerektirip gerektirmediği ve ilgili imalatların oranı dikkate alınır. Bu amaçla, kaba ve ince inşaat işleri, ısıtma-soğutma-havalandırma-iklimlendirme-sıhhi tesisat gibi mekanik işler ile elektrik tesisatı işleri proje müellifi tarafından ayrı ayrı gruplandırılır ve yapı maliyetine etkisi bakımından ağırlıkta olan gruba uygun meslek mensubu İdaresince şantiye şefi olarak kaydedilir.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. Yapı müteahhidi adına, yapım/yıkım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan inşaat ve iş organizasyonunu sağlamak, mevzuatın öngördüğü her türlü tedbiri almak, uygulamak ve uygulatmakla sorumludur.

b. İnşaat ve tesisat işlerinde ilgili mevzuatına uygun yetki belgeli usta çalıştırmak ve belgelerinin bir örneğini şantiye dosyasında bulundurmak zorundadır.

c. İnşaat, tesisat ve yıkım işlerinde ilgili teknik düzenlemelere uygun malzeme ve işin niteliğine uygun makina ve ekipman kullanılmasını sağlar.

d. Görev aldığı yapım/yıkım işinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemin aldırılması yetkisine sahiptir. Bu yetkinin yapı müteahhidi tarafından kullandırılmaması halinde şantiye şefi sorumlu tutulamaz.

e. Şantiye şefi; yapıyı ilgili mevzuat hükümlerine, ruhsata ve eki projelere, denetçi mimar ve mühendis ile yardımcı kontrol elemanlarının talimatlarına uygun olarak inşa ettirmek, yapı denetimi sırasında bizzat hazır bulunarak, denetimin uygun şartlar altında yapılmasını sağlamak, yapı denetleme defterini şantiyede muhafaza etmek, bu defterin ilgili bölümünü ve yapı denetim kuruluşunca düzenlenen diğer tutanak ile belgeleri imzalamakla yükümlüdür.

f. Yapının fenni mesullerin/denetçi elemanların talimatlarına uygun olarak inşa ettirilmesinde, yıktırılmasında görev aldığı şantiye

ile alakalı her türlü defter, tutanak ve benzeri belgelerin muhafazasında, düzenlenmesinde ve imzalanmasında, e-Şantiye Şefi kayıtlarının tutulmasında bu Yönetmelik ile birlikte ilgili imar ve denetim mevzuatının gerektirdiği sorumluluklarını yerine getirir.

g. Şantiye şefleri, gerekli bilişim altyapısı sistemi oluşturulduğunda, resmi internet sitesinden duyurulacak usul ve esaslara göre, şantiyelerde yürütülen faaliyetleri iş programına uygun şekilde e-Şantiye Şefi Sistemine işlemek zorundadır. Kamu yatırımı niteliğindeki işlerde bu fıkra uygulanmaz.

h. Görev almış olduğu inşaatta; yapım/yıkım işleri sebebiyle çevre yapılarda oluşan veya oluşması muhtemel hasarları idaresine, meydana gelen iş kazalarını 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda öngörüldüğü şekilde ilgili mercilere derhal bildirmek zorundadır.

i. Yapı müteahhidi veya onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, inşaatta herhangi bir imalata başlamadan en az bir gün önce, yapılacak imalatı yapı denetim kuruluşuna haber vermek zorundadır.

j. Yapı müteahhidi ve onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, yapım işlerindeki kusurlardan dolayı müteselsilen sorumludur.

k. Tam yıkım, çatıdan başlanarak temel alt seviyesine kadar yukarıdan aşağıya doğru olacak şekilde gerçekleştirilir. Yıkıma alt kat düşey taşıyıcı elemanlarından başlanılamaz. Yıkım sırasında katlarda oluşacak yıkıntı atıkları güvenlik tedbirlerine uygun olarak, kaydırma olukları veya farklı bir sistemle zemine indirilir. Döşemeler, yıkım işlerinde oluşan yıkıntı atıkları nedeniyle aşırı yüklere maruz bırakılmaz. Yıkım çalışmalarına ara verilmesi söz konusu olduğunda yapıda gerekli kontroller yapılarak askıda blok bırakılmaz, zemindeki çukurlar kapatılır.

l. Kısmi yıkım, yapı yüksekliğinin azaltılması, herhangi bir yapı elemanının kaldırılması gibi amaçlarla yapının sadece belirli bölümleri üzerinde gerçekleştirilen yıkım çalışmalarını kapsar. Kısmi yıkım süresince yıkıma konu edilen yapının kalan bölümlerindeki yapısal stabiliteyi koruyacak önlemler alınır.

m. Tam ve kısmi yıkım faaliyetlerinde yıkım tekniğinin gerektirdiği ve TS 13633 standardında belirtilen özellikleri haiz makina ve aparatlar kullanılır. Yıkım makinaları mesleki yeterlilik belgesini haiz operatörler tarafından kullanılır.

n. Emniyet şartlarının sağlanması ve toz emisyonunun azaltılması amacıyla, yıkım yapılacak binaların dış cephesi, yıkım tekniğine ve kullanılacak ekipmana uygun koruyucu iskele, yırtılmaz ve tutucu özelliğe sahip file ve

benzeri malzeme ile koruma altına alınır. Patlatma ile yapılan yıkımlarda, patlayıcı şarjı yapılan kat veya kotlar; yıkım tekniğine ve kullanılacak ekipmana uygun mahiyeti haiz yırtılmaz ve frag tutucu özelliği olan teflon file, kafes tip fenz teli, teflon bazlı örtü, konveyör bandı, geotekstil malzemeler gibi örtü malzemesi ile kaplanarak çevre hem hava şokuna hem de parça tesirine karşı koruma altına alınır.

- e-şantiye şefi sistemi; ŞANTİYE-M adıyla hizmete açılmış olup şantiye şefleri, müteahhitlik yetki belgesi ve yapı ustaları kayıtlarının elektronik ortamda tutulması işlemleri bu platform aracılığıyla yürütülmektedir.
- Şantiye şefinin görevden ayrılmak istemesi halinde istifasını, aynı gün içerisinde ilgili idaresine yazılı olarak; yapı müteahhidine ise noter aracılığıyla veya müteahhidin tebligata elverişli elektronik adresine bildirmesi gerekir. İstifa işlemleri hakkında Bakanlığa bildirim yapılmaz.
- Yapı ruhsatına tâbi bütün yapıların şantiye şefliğinin, yapı müteahhidi ile şantiye şefi arasında düzenlenen ve asgari olarak işin adı, süresi ve ücreti ile işyeri adresini ve tarafların tebligata elverişli elektronik adreslerini içeren bir iş sözleşmesine göre yürütülmesi esastır. Her türlü bildirim ve tebligat, tarafların beyan ettikleri tebligata elverişli elektronik posta adreslerine yapılabilir. İlgili mevzuatında aksi belirtilmediği müddetçe ayrıca yazılı bildirim yapılması şartı aranmaz.
- Şantiye şefi ile ilgili denetim elemanı şantiye mahallinde bulunur ve numuneler şantiye şefi ile ilgili denetim elemanı huzurunda deneyi yapacak laboratuvar personeli tarafından alınır. Şantiye mahallinde şantiye şefi ile ilgili denetim elemanınca EBİS mobil yazılımı üzerinden beton dökümünün ve numune alımının kendi huzurunda gerçekleştiğine yönelik onay işlemi gerçekleştirilir.

- Plân, fen, sanat, sağlık, çevre şartlarına ve standartlara uygun yapı inşa edilmesine yönelik yapım/yıkım faaliyet ve süreçlerinin takibini sağlamak üzere, şantiye şefi çalıştırılması mecburi yapılara ve yapım/yıkım işlerinde görev alan şantiye şeflerine ilişkin usul ve esasları; 02.03.2019 tarihli ve 30702 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.
- Binaların yıkım faaliyetlerinin çevre ve insan sağlığı ile güvenliğine zarar vermeyecek şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin usul

ve esasları 13.10.2021 tarihli ve 31627 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte** belirtilmiştir.

- Yıkım faaliyetlerinde; 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği,** 26/3/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik,** 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Atık Yönetimi Yönetmeliği** hükümlerine uyulur.

- Yıkım faaliyetinin her safhasında 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı **İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu** ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan 5/10/2013 tarihli ve 28786 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği** ve ilgili diğer mevzuata uyulması ve yıkım faaliyetinde görev alanların ilgili mevzuatına uygun olarak kişisel koruyucu donanım kullanması zorunludur.

- Plân, fen, sanat, sağlık, çevre şartlarına ve standartlara uygun yapı inşa edilmesine yönelik yapım faaliyet ve süreçlerinin takibini sağlamak üzere yetki belgeli yapı ustası çalıştırılmasına ilişkin usul ve esasları; 4/6/2025 tarihli ve 32920 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan, 31/12/2025 tarihinde yürürlüğe girecek **Yetki Belgeli Yapı Ustaları Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.

Bu Yönetmelik ile belirlenen hükümler doğrultusunda; şantiye şefleri, toplam yapı inşaat alanı 500 metrekareyi geçen işlerin inşaatında işveren veya alt işveren tarafından çalıştırılmaya başlanan tüm yetki belgeli yapı ustalarının işe başlama ve işi bırakma bilgilerini, bu durumun gerçekleştiği tarihten itibaren yedi iş günü içinde ŞANTİYE-M sistemine kaydetmekle yükümlü tutulacaktır.

Yapı Denetim Kuruluşu Ortağı

Kimdir?

Yapı Denetim Kuruluşları; can ve mal güvenliğini teminen, imar plânına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimi faaliyetini yürütür.

Bu kuruluşların ortaklarının tamamı, mimar ve mühendislerden* oluşmak zorundadır.

Yapı denetim kuruluşuna ortak olabilmek için mimarlık, **inşaat mühendisliği, makine mühendisliği veya elektrik mühendisliği diplomasına sahip olmak şartı aranır.*

Yapı Denetimi Kuruluşlarının Çalışma Kapsamı Nedir?

1. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak yapıların denetimini yürütür.
2. Lisans alınması halinde 6306 sayılı Kanun kapsamında riskli yapı tespiti faaliyeti yürütür.
3. Denetlenerek bina kimlik sertifikası alan yapılar, sertifikanın asılmasını müteakip beşer yıllık periyotlarla yapı denetim kuruluşlarınca denetlenir. Bu denetimler elektronik ortamda belirlenen yapı denetim kuruluşları tarafından yürütülür.

   Bina kimlik sertifikası: Denetlenerek tamamlanan yapıların teknik ve genel bilgilerine, farklı modüllerde yapılan yetkilendirmelerle, hem yapı sahibi ve ilgili vatandaşlarca hem de kamu görevlileri tarafından ulaşılması amacıyla yapıya asılan sertifikadır.

- *3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 26'ncı maddesinde belirtilen kamuya ait yapı ve tesisler ile 27'nci maddesinde belirtilen ruhsata tabi olmayan yapılar, çalışma kapsamı dışındadır.*
- *Bodrum katı dışında en çok iki katlı ve yapı inşaat alanı toplam 200 metrekareyi geçmeyen müstakil yapılar, çalışma kapsamı dışındadır.*
- *Entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapı ve tesisler, çalışma kapsamı dışındadır.*
- *Güneş enerjisi santralleri, rüzgâr enerjisi santralleri çalışma kapsamı dışındadır.*
- *Köy yerleşik alanlarında, belediye ve mücavir alan sınırları içinde olmayan iskân dışı alanlarda ve nüfusu 5000'in altında olan belediyelerin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bodrum katı ve çatı arası dışında en çok iki katlı ve yalnızca bir bodrum katın inşaat alanı hesaba katılmaksızın toplam inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen konut yapıları ile bunların kömürlük, otopark, depo gibi müştemilatı, çalışma kapsamı dışındadır.*

- *Birden fazla müstakil yapının bulunduğu parsellerde, bütün yapıların toplam yapı inşaat alanının 200 metrekareyi geçmesi hâlinde Yapı Denetimi Kanunu uygulanır.*

Yetki Sınırı Nedir?

Yapı denetim kuruluşunun denetleyebileceği toplam yapı inşaat alanı 360.000 m^2'yi geçemez. Ancak yapı denetim kuruluşunun üzerinde bulunan işlerin toplamı denetleme yetki sınırını aşmamış ise yapı denetim hizmet sözleşmesi bedeline esas inşaat alanı 500 m^2'ye kadar olan işlerde son bir yapı ile, diğer işlerde ise esasları belirlenen son iş ile toplam yapı inşaat alanı sınırının kuruluş için aşılabilmesi mümkün olmakla birlikte kendileri için belirlenen yetki sınırının altına düşene kadar başkaca bir yapının denetim işini üstlenemezler.

Yapı Denetim Kuruluşuna İzin Belgesi Verilmesinin Şartları Nedir?

a. Kuruluşun ödenmiş sermayesinin nama yazılı hisselerinin tamamı mimar veya inşaat, makine ve elektrik mühendislerine ait ve faaliyet konusu sadece yapı denetimi olarak seçilmiş olmalı.

b. Ticaret veya sanayi odasına kayıtlı olmalı.

c. Kuruluş ortakları, mimar, inşaat mühendisi, makine mühendisi veya elektrik mühendisi olmalı, görevini devamlı olarak yapmaya engel bir durumu olmadığı ilgili sağlık kurum veya kuruluşunca belirlenmeli, meslek odasına kayıt olmalı, sabıka kaydı olmamalı, kuruluşça yetkilendirilen şirket müdürü ve ortakları imza beyanına sahip olmalı ve T.C. kimlik numarasını sunmalı.

d. İzin belgesi almaya hak kazanan yapı denetim kuruluşları, denetim faaliyeti yürütebilmek için çekirdek personel olarak belirlenen denetçileri istihdam etmekle yükümlü olup, aksi takdirde haklarında gerekli işlemler yürütülür. Verilen izin belgesi üç yıl için geçerlidir. Bu sürenin sonunda vize edilmeyen izin belgesinin kullanımına izin verilmez. Vize süresinin sona ermesini müteakip 90 takvim günü içerisinde belgesini vize ettirmeyen yapı denetim kuruluşunun belgesi Resmî Gazete ilan tarihi itibariyle geçici olarak geri alınır.

e. Yapı denetim kuruluşu;

- Bir proje ve uygulama denetçisi mimarı (Şantiye mahallinde de yapının denetimini yürütebilecek),
- Bir proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisi,
- Bir uygulama denetçisi inşaat mühendisi (Şantiye mahallinde de yapının denetimini yürütebilecek),
- Bir proje ve uygulama denetçisi makine mühendisi (Şantiye mahallinde de yapının denetimini yürütebilecek),
- Bir proje ve uygulama denetçisi elektrik mühendisi (Şantiye mahallinde de yapının denetimini yürütebilecek),

-faaliyetine devam ettiği sürece çekirdek personel olarak istihdam etmek zorundadır. Aksi takdirde, eleman eksikliği giderilip uygun denetim elemanları istihdam edilinceye kadar, yapı denetim kuruluşunun denetim sorumluluğu altında bulunan mevcut yapılara ilişkin bilgi formları üzerinde işlem yapması engellenir ve uhdesindeki denetim işlerinin devamına ve yeni denetim işi üstlenmesine izin verilmez. Eleman eksikliği 90 takvim günü içerisinde giderilmediği takdirde, asgari sayıda çekirdek personeli istihdam edinceye kadar kuruluşun izin belgesi Resmî Gazete ilan tarihi itibarıyla geçici olarak geri alınır.

f. Bir il için belirlenen yapı denetim kuruluşu sayısı o ilde faaliyet gösteren kuruluş sayısından fazla ise izin belgesi için yapılan başvurular, Merkez Yapı Denetim Komisyonunca değerlendirmeye alınır. Aksi hâlde, başvurular her il için sıraya konulmak suretiyle belirlenen kuruluş sayısının uygun olmasına kadar bekletilir. Belirtilen durumlar dışında, o il dâhilinde yeni yapı denetim kuruluşuna izin belgesi verilmez.

g. Yapı denetim kuruluşunun faaliyet göstereceği ilde en az 100 m^2 alana sahip tam donanımlı bir ofisinin bulunması zorunludur. Merkez ofiste en az beş adet bilgisayar, iki adet yazıcı, bir adet fotokopi makinesi ve denetim hizmetinde kullanılmak üzere kuruluş adına üç adet otomobil bulundurmak şarttır.

h. Aynı ofiste yapı denetimi haricinde bir başka ticari faaliyetin yürütülmemesi, denetçiler için uygun çalışma ortamlarının, düzenli arşiv bölümünün ve proje incelemesine uygun ortamın mevcut olması hususları göz önünde bulundurulur. Bir bağımsız bölümde sadece bir yapı denetim kuruluşu faaliyet gösterebilir.

❖ İzin belgesi almak için müracaatta bulunan yapı denetim kuruluşlarından evraklarını eksiksiz sunduğu tarihteki teminat bedeli tutarında teminat alınır.

❖ Her il için o ilde faaliyet gösterebilecek yapı denetim kuruluşu sayısı hesap edilir. Bu sayı, o ilde hesap tarihi itibarıyla toplam denetlenen inşaat alanının kuruluş yetki sınırı olan 360.000 m^2'ye bölünmesi ve elde edilen sonucun %10'u oranında artırılmasıyla bulunur. Küsuratlar, bir üst tam sayıya tamamlanır. Bir ilde faaliyet gösterebilecek yapı denetim kuruluşu sayısı beşten az olamaz.

Görev ve Sorumlukları Nedir?

a. Proje müelliflerince hazırlanan, yapının inşa edileceği arsa veya arazinin zemin ve temel raporları ile uygulama projelerini ilgili mevzuata göre incelemek, proje müelliflerince hazırlanarak doğrudan kendilerine teslim edilen uygulama projesi ve hesaplarını kontrol ederek, ilgili idareler dışında başka bir kurum veya ku-

ruluşun vize veya onayına tabi tutulmadan, ilgili idareye uygunluk görüşünü bildirmek.

b. Yapı denetimini üstlendiğine dair ilgili idareye taahhütname vermek, bu yapıya ilişkin bilgileri yapı ruhsatı düzenleme tarihinden itibaren yedi gün içinde Bakanlığa bildirmek.

c. Yapının, ruhsat ve ekleri ile mevzuata uygun olarak yapılmasını denetlemek.

d. Yapım işlerinde kullanılan malzemeler ile imalatın proje, teknik şartname ve standartlara uygunluğunu kontrol etmek ve sonuçlarını belgelendirmek, malzemeler ve imalatla ilgili deneyleri yaptırmak.

e. Yapılan tüm denetim hizmetlerine ilişkin belgelerin bir nüshasını ilgili idareye vermek, denetimleri sırasında yapıda kullanılan malzeme ve imalatın teknik şartname ve standartlara aykırı olduklarını belirledikleri takdirde, durumu bir rapor ile ilgili idareye ve il sanayi ve/veya ticaret müdürlüklerine bildirmek.

f. İşyerinde, çalışmaların, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına göre düzenlenmesi gereken sağlık güvenlik planına uygun olarak yapıldığını kontrol etmek ve gerekli tedbirlerin alınması için yapı müteahhidini yazılı olarak uyarmak, uyarıya uyulmadığı takdirde durumu ilgili Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne bildirmek.

g. Ruhsat ve eklerine aykırı uygulama yapılması halinde durumu üç iş günü içinde ilgili idareye bildirmek.

h. Yapının ruhsat eki projelerine uygun olarak kısmen veya tamamen bitirildiğine dair ilgili idareye rapor vermek.

i. Zemin, malzeme ve imalata ilişkin deneyleri, şartname ve standartlara uygun olarak laboratuvarlarda yaptırmak.

j. Yapı denetim kuruluşları öncelikle risk bazlı denetim yapar.

k. Yapı denetim kuruluşu; yazılı ihtarına rağmen yapı sahibi tarafından önlemi alınmayan, parsel dışında meydana gelen ve yapıda hasar oluşturan yer kayması, çığ düşmesi, kaya düşmesi ve sel baskınından doğan hasarlardan sorumlu değildir.

l. Denetçi mimar ve denetçi mühendislerin sorumlulukları altındaki işlerden bilgi sahibi olmaları konusunda, yapı denetim kuruluşu gereken tedbirleri alır. Bu maksatla aylık bilgilendirme çizelgeleri hazırlanarak ilgili personele imza karşılığında tebliğ edilir.

m. Ayrıca, Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliğinin 5'inci maddesindeki görev ve sorumlulukları yerine getirir.

❖ Yapı denetim kuruluşları imar mevzuatı uyarınca öngörülen fennî mesuliyeti ilgili idareye karşı üstlenir. Yapı sahibine ve

idareye karşı sorumlu olan fenni mesuller, uzmanlık alanına uygun olarak yapıda yetki belgesi olmayan usta çalıştırılması veya şantiye şefi bulundurulmaksızın yapım işinin sürdürülmesi veya yapının mevzuata aykırı yapılması veya istifaları halinde, bu durumları altı iş günü içinde ilgili idareye yazılı olarak bildirmek zorundadır. Aksi takdirde, fenni mesuller kanuni mesuliyetten kurtulamaz.

- Vefat, hastalık, izin, 75 yaşını doldurmuş olma, istifa ve benzeri nedenlerle denetçi mimar, denetçi mühendis ve yardımcı kontrol elemanlarından birinin yapı ile ilişkisinin kesilmesi hâlinde, yapı denetim kuruluşunca yapının ilişik kesme anındaki durumunu belirleyen seviye tespit tutanağı tanzim edilir; ayrılan denetçi mimar, denetçi mühendis ve yardımcı kontrol elemanının yerine görev yapacak, kuruluş bünyesinde bulunan aynı statüdeki personel altı işgünü içinde geçici olarak görevlendirilir.
- Yapı denetim kuruluşu; denetçi mimarlar, denetçi mühendisler ve yardımcı kontrol elemanlarının denetleme yetkisine sahip oldukları yapı inşaat alanı aşıldığı takdirde, ilave denetçi mimar, denetçi mühendis ve yardımcı kontrol elemanı görevlendirmek ve bununla ilgili belgeleri İl Yapı Denetim Komisyonuna vermek zorundadır.
- Yapı denetim kuruluşları, denetçi mimar ve mühendisler, proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müteahhidi ile birlikte yapının ruhsat ve eklerine, fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılmış olması nedeniyle ortaya çıkan yapı hasarından dolayı yapı sahibi ve ilgili idareye karşı, kusurları oranında sorumludurlar. Bu sorumluluğun süresi; yapı kullanma izninin alındığı tarihten itibaren, yapının taşıyıcı sisteminden dolayı on beş yıl, taşıyıcı olmayan diğer kısımlarda ise iki yıldır.
- Yapı denetim kuruluşlarının yöneticileri, ortakları, denetçi mimar ve mühendisleri ile proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müteahhidi; Yapı Denetimi Hakkında Kanunun uygulanmasından dolayı ortaya çıkan yapı hasarından sorumludur.
- Yapı denetim kuruluşu denetim faaliyeti dışında başka ticarî faaliyette bulunamaz. **Yapı denetim kuruluşunda ortak veya görevli iken başkaca mesleki ve inşaat işleri ile ilgili ticari faaliyette bulunanlara cezaî işlem uygulanır.**
- Yapı denetim kuruluşunun ortağı olan mühendis ve mimarlar, kuruluşta görevli denetçi mimar ve denetçi mühendisler ile yardımcı kontrol elemanlarının görevlerini Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve Uygulama Yönetmeliği çerçevesinde yerine getirmeleri için gereken her türlü tedbiri alır. Denetim hizmetini yürüten per-

sonelin etkin biçimde görev yapmalarını sağlayacak tedbirlerin alınmaması durumunda, ortaya çıkan kusurlardan kuruluşun ortakları ve yöneticileri, ilgili denetim personeli ile birlikte müteselsilen sorumludurlar.

❖ Yapı denetim kuruluşunda çalışan her türlü personelin sigorta primleri ilgili mevzuatta öngörülen şekilde **eksiksiz olarak yatırılır.**

Hizmet Bedeli Nedir?

Yapı denetim kuruluşlarına ödenecek hizmet bedelinin tespitinin nasıl yapılacağı ve bu bedele esas birim maliyetleri **Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 26'ıncı maddesinde** belirtilmiştir.

* Yapı denetim hizmetine ait her hakediş bedelinin %3'ü ruhsatı veren ilgili idarenin ve %3'ü ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesindeki döner sermaye işletmesinin hesabına aktarılır.

Yapı Denetim Kuruluşu Ortağı, Denetçi ve Yardımcı Kontrol Elemanlarına İlişkin Detaylı Bilgininin Yer Aldığı Yapı Denetimi Mevzuatı

- 13.07.2001 tarihli ve 24461 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı Denetimi Hakkında Kanun**
- 05.02.2008 tarihli ve 26778 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği**
- 18.12.2018 tarihli ve 30629 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Kapsamında Denetimi Yürütülen Yapılara Ait Taze Betondan Numune Alınması, Deneylerinin Yapılması, Raporlanması Süreçlerinin İzlenmesi ve Denetlenmesine Dair Tebliğ**
- 29.12.2018 tarihli ve 30640 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yapı Sahipleri ile **Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesi İmzalayacak Yapı Denetim Kuruluşlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ**
- 30.07.2019 tarihli ve 30847 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı Denetimi İzin Belgesi Almak İçin Yapılan Müracaatların Değerlendirilmesi ve Sıralamaya Alınmasına Dair Tebliğ**
- 14.03.2023 tarihli ve 32132 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı Denetim Kuruluşlarının Faaliyetlerinin Denetlenmesi, İdari Müeyyide Uygulanması ve İdari Para Cezalarının Tahsil Edilmesinin Usul ve Esaslarına Dair Tebliğ**
- 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nin Geçici 9. Maddesine Göre Yapılan Yapı Denetimi İzin Belgesi Müracaatlarının Değerlendirilmesine Dair Tebliğ**

Denetçi ve Yardımcı Kontrol Elemanı

Denetçi

Kimdir?

Denetçi belgesi alan mühendis ve mimarlardır.

Yapı denetimi kuruluşu, denetimini üstlendiği proje ve yapım işlerinde, Kanun ve Yönetmelik hükümleri ile belirlenmiş görevlerini denetçi mimar ve denetçi mühendisler eliyle yürütür.

Denetçi Belgesinin Alınabilmesi için Aranan Nitelikler Nedir?

Denetçi belgesi;

a. Proje inceleyecek ve inşaat denetimi yapacak olan inşaat mühendisi için "proje ve uygulama denetçisi" adıyla düzenlenir.

b. İnşaat denetimi yapacak inşaat mühendisi için "uygulama denetçisi" adıyla düzenlenir.

Denetçi belgesi aşağıdaki şartları taşıyan mimar ve mühendislere verilir:

a. Türkiye Cumhuriyeti tâbiiyetinde olması

b. Şantiye mahallinde yapının denetim görevini yapacak mimar ve mühendisler 75 yaşını doldurmamış olmalı ve şantiyelerde iş görebileceklerine ilişkin olarak, görevini devamlı olarak yapmaya engel bir durumu olmadığı ilgili sağlık kurum veya kuruluşunca belirlenmeli, diğer mimar ve mühendislerin ise yalnızca görevini devamlı olarak yapmaya engel bir durumu olmadığı ilgili sağlık kurum veya kuruluşunca belirlenmeli.

c. Mimar veya ilgili mühendis olması

d. İlgili meslek odasına kayıtlı olması

e. T.C. kimlik numarasına sahip olması

f. Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından adli sicil kaydının bulunmaması

g. Mesleğinde fiilen en az beş yıl çalıştığına ilişkin olarak ilgili kurum ve kuruluşlardan alınacak belgelerin olması

❖ Proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisleri için beş yıllık fiili meslek süresinin en az üç yılında proje hazırlanması ya da incelenmesi konularında fiilen görev yaptığına dair ilgili kurum ve kuruluşlardan alınacak belgelerin olması gereklidir.

❖ Verilen ya da yenilenen denetçi belgeleri beş yıl için geçerlidir. Bu sürenin sonunda vize edilmeyen denetçi belgesinin kullanımına izin verilmez.

Yetki Sınırı Nedir?

a. Proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisi, zemin etüdü raporuyla birlikte yapı statiği, betonarme-çelik-ahşap-yığma yapı hesabı, projelerin ve yapının denetimi ile görevlidir. Denetim yetkisi sınırı 360.000 m^2 toplam inşaat alanıdır.

b. Uygulama denetçisi inşaat mühendisi, yapı denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 120.000 m^2'dir.

❖ Yapı denetim kuruluşunda görev alan yukarıda yetki sınırları verilmiş proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendislerinden 75 yaşını doldurmayan ve şantiyelerde iş görebileceklerine ilişkin olarak, görevini devamlı olarak yapmaya engel bir durumu olmadığı ilgili sağlık kurum veya kuruluşunca belirlenenler denetimi üstlenilen yapıda aynı zamanda uygulama denetçisi olarak görevlendirilebilir.

❖ Denetçi mimarlar ve denetçi mühendisler istisnalar hariç sadece yerleşim adreslerinin bulunduğu ilin sınırları içerisinde görev yapabilirler.

Yardımcı Kontrol Elemanı

Kimdir?

Denetçi mimar ve mühendislerin sevk ve idaresi altında görev yapacak olan mimar ve mühendisler ile sınırları belirlenen yapı grubu ve inşaat alanına kadar olan yapılarda mimar ve mühendisler yerine yapı denetimi faaliyetlerine katılabilen teknik öğretmen, yüksek tekniker, tekniker ve teknisyendir.

Yetki Sınırı Nedir?

İnşaat mühendisi için 30.000 m²'dir.

- Yardımcı kontrol elemanları istisnalar hariç sadece yerleşim adreslerinin bulunduğu ilin sınırları içerisinde görev yapabilirler.

Denetçi ve Yardımcı Kontrol Elemanının Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. Proje ve uygulama denetçisi mimar ve mühendisler tarafından, proje müelliflerince hazırlanan projelerin mevzuata, form-1 ile belirlenmiş asgari kriterlere uygunluğunu ve detay ve hesapların doğruluğunu, kontrol eder. Var ise, eksiklik ve hataların giderilmesini sağlar. Eksikliği ve hatası bulunmayan projeler, ilgili denetçi mimar ve denetçi mühendis tarafından onaylanır.

b. Yapı ruhsatının alınmasını müteakiben, yapı denetim kuruluşunun ilgili denetçileri, yapı sahibi, yapı müteahhidi veya yapı müteahhidi adına şantiye şefi tarafından işyeri teslim tutanağı tanzim edilerek ilgili idarenin onayına sunulur.

c. İşyeri teslimi yapıldıktan sonra, ihtisas alanlarına göre ilgili denetçiler ve yardımcı kontrol elemanları tarafından, temel bö-

lümünün inşası sırasında gerekli denetim ve gözetimler yapılır; temel kalıp ve donatı imalatı kontrol tutanağı, temel topraklaması kontrol tutanağı ve temel beton döküm tutanağı tanzim edilerek, yapılan işlemlerin uygunluğu onaylanır.

d. Yapının taşıyıcı sistem bölümünün imalatı sırasında, beton kalıbı, demir teçhizatı ve gerekli diğer tesisat kontrol edildikten sonra form-6'ya uygun tutanak tanzim edilir. Uygulama denetçisi inşaat mühendisi veya ilgili yardımcı kontrol elemanı gözetiminde beton dökümüne izin verilir. Beton dökümünü müteakiben, form-7'ye uygun tutanak tanzim edilir. Yapıda gerçekleştirilecek her bir beton döküm işi için bu tutanaklar ayrı ayrı hazırlanır.

e. Yapının çatı örtüsü, dolgu duvarları, kapı ve pencere kasaları ile tesisatlara ait imalatların tamamlanıp sıvaya hazır hâle gelmesi ve iş bitimine kadar olan son bölümünde ise bodrum, zemin, asma, normal kat ve çatı katlarının dış duvarları ve iç duvarları kontrol tutanakları, elektrik tesisatı duvar boruları kontrol tutanağı, elektrik kablo çekimi ve tali pano kontrol tutanağı, çatı konstrüksiyonu, ısı yalıtımı, su yalıtımı ve çatı örtüsü kontrol tutanağı, temiz su boru tesisatı hidrolik basınç testi kontrol tutanağı, pis su boru tesisatı sızdırmazlık testi kontrol tutanağı, yapının sıvaya hazır duruma geldiğini belirten tutanak, elektrik ana pano kontrol tutanağı ve mekanik tesisat montaj tutanağı tanzim edilir.

f. Denetçi mimar ve denetçi mühendisler, sorumlulukları altında bulunan işler için aynı işte görevli olan yardımcı kontrol elemanlarını uygun şekilde görevlendirmek ve sevk ve idare etmekle yükümlüdür. Denetçi mimar ve denetçi mühendisler, sevk ve idaresi altında bulunan yardımcı kontrol elemanlarına sorumlulukları altındaki işler ile ilgili düzenli olarak aylık raporlar hazırlatarak yapı denetim kuruluşuna sunarlar.

g. Yardımcı kontrol elemanı, sorumluluğu altında bulunan işlerden dolayı denetçi mimar ve mühendisler ile birlikte müteselsilen sorumludur.

h. Yapı denetim kuruluşunca denetim sorumluluğu üstlenilen bir yapıda görevlendirilen bütün proje ve uygulama denetçileri ilgi alanlarında kalan projelerin ve bunlara altlık teşkil eden raporların denetiminden sorumludur.

- Denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanları, denetim faaliyeti süresince başkaca meslekî ve inşaat işleri ile ilgili ticarî faaliyette bulunamaz.
- Yetmiş beş yaşını dolduran denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanları, yapı denetim kuruluşu adına, şantiye mahallinde yapının denetimi görevini yürütemezler.
- Yetmiş beş yaşını dolduran veya yalnızca görevini devamlı yapmaya engel durumu olmadığını ilgili sağlık kurum ve kuruluşunca belgelendiren mimar ve mühendisler diğer şartları sağlamaları koşuluyla talepleri halinde proje ve uygulama denetçisi belgesi düzenlenir. Ancak bu kişilerin şantiye mahallinde yapının denetimi görevini yürütmesine izin verilmez.
- Birden fazla meslek disiplinine ilişkin diploması olan kişiler, yapı denetim kuruluşu bünyesinde aynı anda yalnızca bir diplomasına ilişkin olarak denetçi veya yardımcı kontrol elemanı olarak görev yürütebilir.
- Yapı denetim kuruluşundan ayrılmak isteyen denetçi mimar, denetçi mühendis ve yardımcı kontrol elemanları, bu isteklerini noterlikçe keşide edilecek bir istifaname ile yapı denetim kuruluşuna ve İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirirler. Bu durumlarda bildirimle ilgili kanuni süreler, istifanamenin tebliğ tarihinden itibaren başlar.

Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları

Kimdir?

Kamu, gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri tarafından kurulan ve işletilen, doğrudan veya dolaylı olarak kamuya veya üçüncü şahıslara hizmet veren, zemin, inşaat ve yapı malzemeleri ile ilgili hammadde veya mamul madde üzerinde ilgili standartlarına veya teknik şartnamelerine göre gözlemsel kontrol, ölçüm, muayene, kalibrasyon yapabilen ve diğer özelliklerini tespit eden izin almış kuruluştur.

Laboratuvarlar, yapı malzemesi laboratuvarı ve zemin laboratuvarı olmak üzere iki şekilde belgelendirilir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamında faaliyet yürütür.

Ayrıca, lisans alınması halinde 6306 sayılı Kanun kapsamında riskli yapı tespiti faaliyeti yürütür.

❖ Merkez Yapı Denetim Komisyonunca Kanunun uygulandığı her il için o ilde faaliyet gösterebilecek laboratuvar kuruluşu sayısı hesap edilir. Bu sayı, her ilde en az üç yapı malzemesi ve en az iki zemin laboratuvarı olmak koşulu ile yapı malzemesi ve zemin laboratuvarı için ayrı ayrı, güncel konumda ve taşıyıcı sistem bölümü tamamlanmamış denetlenen inşaat alanının 360.000 m^2'ye bölünmesi ile elde edilen sonucun %25'i kadardır. Küsuratlar bir üst sayıya tamamlanır. Laboratuvarın sözleşmesinin feshedilmesi veya belgesinin iptali nedeniyle ildeki laboratuvar sayısının eksilmesi halinde belirlenen sayıya tamamlamak üzere yedekte bekleyen kuruluşlar laboratuvar izin belgesi almak için sırasıyla davet edilir. Yedekte bekleyen kuruluş yoksa yeni kuruluşa izin belgesi verilir.

• 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinin Elbistan ve Pazarcık ilçeleri merkezli meydana gelen depremin etkilediği iller için ilave kuruluşa izin verilebilmektedir.

Laboratuvara İzin Belgesi Verilmesinin Şartları Nedir?

a. Yapı malzemesi laboratuvarlarında ilgili kalite kontrolü için beton esas olmak üzere ilgili yapı malzemesi kalite kontrolü deneyleri konusunda en az iki yıl meslek içi ihtisas alanında laboratuvar denetçi belgesine sahip inşaat mühendisi ile en az iki deney yapan eleman istihdam edilir.

Zemin laboratuvarlarında zemin deneyleri konusunda, en az iki yıl meslek içi ihtisas alanında laboratuvar denetçi belgesine sahip en az bir jeoloji mühendisi ile en az iki deney yapan eleman zorunlu olmak üzere denetçi belgesine sahip inşaat veya jeofizik mühendisi istihdam edilir.

Bu koşullara ilave olarak laboratuvarların kapsamında kimyasal deneylerin bulunması halinde ilgili kalite kontrolü deneyleri konusunda en az iki yıl meslek içi ihtisas alanında laboratuvar denetçi belgesine sahip kimya mühendisi de istihdam edilir.

Laboratuvarda kalite yöneticisi bulundurmak zorunludur. Kalite yöneticisi olarak bünyesindeki laboratuvar denetçi mühendisi veya deney yapan elemanı görevlendirilebileceği gibi ayrıca bir kalite yöneticisi de istihdam edebilir.

Laboratuvarda, yapı malzemeleri kapsamında olmak üzere, denetçi mühendisin sevk ve idaresi altında numune alma elemanı istihdam edilebilir.

➢ **Kalite yöneticisi:** Laboratuvarın kalite yönetim sisteminden sorumlu TS EN ISO/IEC 17025 standart eğitimi almış kişidir.

➢ **Numune alma elemanı:** Zemin deneyleri ve sertleşmiş beton deneyleri hariç olmak üzere de-

netçi mühendisin sevk ve idaresi altında, teknik eleman olarak değerlendirilmek üzere, laboratuvarın kapsamındaki deneylere ilişkin eğitim almış en az lise mezunu kişidir.

b. Kuruluş yetkililerinin imza beyanına sahip olması ve T.C. kimlik numarasını sunması.

c. Kalite el kitabı ve eklerinin kontrollü örneklerinin (prosedürler, talimatlar, gerekli formlar ve deney rapor örnekleri) bulunması.

d. Laboratuvar tesisinin ve cihazların ölçeklendirilmiş yerleşim planının bulunması.

e. Laboratuvar cihaz listesi ve bunlara ilişkin son iki ay içerisinde Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından akredite edilmiş bir kalibrasyon laboratuvarınca düzenlenen kalibrasyon sertifikalarının bulunması.

f. Kuruluşun Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yer alan faaliyet konularında; laboratuvar açmaya, deney yapmaya, rapor vermeye yetkili olduğuna ilişkin ibarelerin yer alması. Üniversitelerin bünyelerinde yer alan laboratuvarlar için kurum yetkililerince düzenlenmiş 4708 sayılı Kanun kapsamında hizmet vermek üzere başvuru yapılmasında sakınca olmadığını belirten belgenin bulunması.

g. Laboratuvarda çalışan bütün teknik elemanların görev yapacağı alana ilişkin diplomaya sahip olması.

h. Laboratuvar denetçisi, deney yapan elemanlar ve numune alma elemanlarının çalıştığı kuruluş ile yaptığı, çalışma saatlerini, ücret, görev ve sorumluluklarını içeren sözleşmesinin bulunması.

i. Laboratuvar denetçisi ve deney yapan elemanların noter tasdikli imza beyanına sahip olması.

j. Laboratuvarın, analizlerin ve kullanılan cihazların gerektirdiği özel koşulları sağlamak üzere, en az 150 m^2 net alana sahip olması. Bu alan ilk kapsama ilave her deney için 2 m^2 arttırılır.

k. Laboratuvar, verilen hizmetin niteliğine bağlı olarak idari ve laboratuvar hizmet bölümlerinden oluşur. İdari hizmet bölümünde en az; kayıtların muhafaza edildiği ve sorumlu personel tarafından kontrol edilen yangından korumalı arşiv alanı veya kilitlenebilir dolap, üç adet bilgisayar, iki adet yazıcı, bir adet fotokopi makinesi bulundurulur. Laboratuvar hizmet bölümlerinde; numune ile ilgili herhangi bir işlemin yapıldığı ve numunelerin teslim alındığı numune kabul kısmı, laboratuvarın çalışma konularına göre deney alanlarının, deney standardına uygun sıcaklık ve nem kontrolünün yapıldığı ve/veya havalandırma düzeninin sağlandığı kısımlar olur. Deney alanında laboratuvarın kapsamındaki deneylere ilişkin cihazların yer alması, bu cihazlar arasında en az bir metre boşluk bulunması ve cihazların bulun-

duğu bölüm ile kür havuzlarının bulunduğu bölümlerin ayrı olması gerekir.

l. Yapılan değerlendirmeden sonra laboratuvar kuruluşu adına kayıtlı veya kiralanmış üç adet aracın kira sözleşmesinin bulunması

m. Laboratuvarlardan belge verme ve yenileme aşamalarında her yıl belirlenen belge ücreti alınır.

n. Laboratuvarlar için izin belgesi verilmesi sürecinde teminat alınır.

- Laboratuvarlar şube açamazlar.
- İzin belgeli laboratuvarın olmadığı illerde veya izin belgeli laboratuvarlardan bir veya birkaçının askıya alınması nedeni ile o ilde faaliyet gösterebilecek laboratuvar kuruluşu sayısının belirlenmiş sayının altına düşmesi halinde diğer ilde faaliyet gösteren izin belgeli laboratuvarlar sahip oldukları kapsam listesinde yer alan deneyler için numune toplama istasyonu açabilirler. Ancak o ilde izin belgeli bir laboratuvarın açılması veya izin belgeli laboratuvarların askıdan indirilmesi halinde açılış sırasına göre diğer ilde faaliyet gösteren izin belgeli laboratuvarlar numune toplama istasyonunu kapatmak zorundadırlar.
- Laboratuvarlar, kapsam listesinde bulunması koşulu ile taze beton numunesi için aynı il sınırları içerisinde numune toplama istasyonu açabilirler.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Laboratuvarların görev ve sorumlulukları Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları Uygulama Yönetmeliğinin 10'uncu ve 11'inci maddesinde belirtilmiştir.

Hizmet Bedeli Nedir?

Betonarme yapıların beton deneylerinin izlenmesine yönelik kullanılacak etiket bedelleri ile betonarme yapının taşıyıcı sistemine ilişkin taze beton, sertleşmiş beton (karot) ve betonarme çeliği deney bedelleri yapı müteahhidi tarafından karşılanır. Bu kapsamda yapı müteahhidi ile laboratuvar kuruluşu arasında sözleşme akdedilir. Betonarme yapılar dışında kalan diğer yapıların taşıyıcı sistemine ilişkin deney bedelleri, yapı denetimi hizmet bedeline dahildir.

Yapı denetim kuruluşu tarafından yapı müteahhidinden yaptırılması istenilen muayene ve deneyler belgelendirilir. Laboratuvarlar tarafından, betonarme yapıların taşıyıcı sistemine ilişkin muayene ve deneyler ayrı ayrı faturalandırılır. Yapı müteahhidi tarafından betonarme yapının taşıyıcı sistemine ilişkin deneylerin fatura tutarı kadar bedel laboratuvar kuruluşunun hesabına aktarılır. Laboratuvarlar tarafından betonarme yapılar dışında kalan diğer yapıların her bir hak edişe konu yapı bölümündeki taşıyıcı sistemine ilişkin muayene ve deneyler ayrı ayrı faturalandırılır. Yapı denetim kuruluşları tarafından betonarme yapılar dışında kalan diğer yapıların taşıyıcı sistemine ilişkin muayene ve deneylerin faturaları il-

gili hakediş ekine konulur ve fatura tutarı kadar bedel hakediş tahakkuka bağlandıktan sonra laboratuvar kuruluşunun hesabına aktarılır.

Laboratuvar kuruluşuna ödenecek olan taze ve sertleşmiş beton deneyi bedelleri bu her yıl belirlenen Tarife Cetvelinde yer alan birim fiyatları geçemez.

- Yapı malzemelerinin temel karakteristikleri ile ilgili performans beyanlarının ve malzemelere CE işaretinin iliştirilmesinin kurallarını oluşturarak yapı malzemelerinin piyasaya arz edilmesi ve piyasada bulundurulması ile ilgili usul ve esaslar; 10.07.2013 tarihli ve 28703 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı Malzemeleri Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.
- "G" işareti iliştirilerek piyasaya arzına izin verilen yapı malzemelerinin sağlaması gereken özellikler ile ulusal ve Avrupa Birliği mevzuatına göre piyasaya arz edilen yapı malzemelerinin yapılarda kullanım amacına uygunluğuna karar verilebilmesi için sağlaması gereken kriterler; 26.06.2009 tarihli ve 27270 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.
- Yapı Denetimi Hakkında Kanun gereğince kamu veya özel kuruluşların bünyesinde kurulmuş laboratuvarlara izin belgesi verilmesi için sağlaması gereken genel şartlar, laboratuvarlarda görev alacak denetçi mühendisler ve diğer görevlilerde aranacak nitelikler, laboratuvarların denetim hizmetinin yürütülmesi, laboratuvarlardan alınacak teminatın türü, tutarı, iadesi ile irat kaydedilmesine, idari yaptırımlara ilişkin usul ve esasları 11.12.2020 tarihli ve 31331 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları Uygulama Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.
- Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları Uygulama Yönetmeliği kapsamında taze betondan numune alınması, deneylerinin yapılması ve raporlanmasına ilişkin usul ve esasları; 18.12.2018 tarihli ve 30629 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Kapsamında Denetimi Yürütülen Yapılara Ait Taze Betondan Numune Alınması, Deneylerinin Yapılması, Raporlanması Süreçlerinin İzlenmesi ve Denetlenmesine Dair Tebliğ** ile belirlenmiştir.

Laboratuvar Denetçisi ve Deney Yapan Eleman

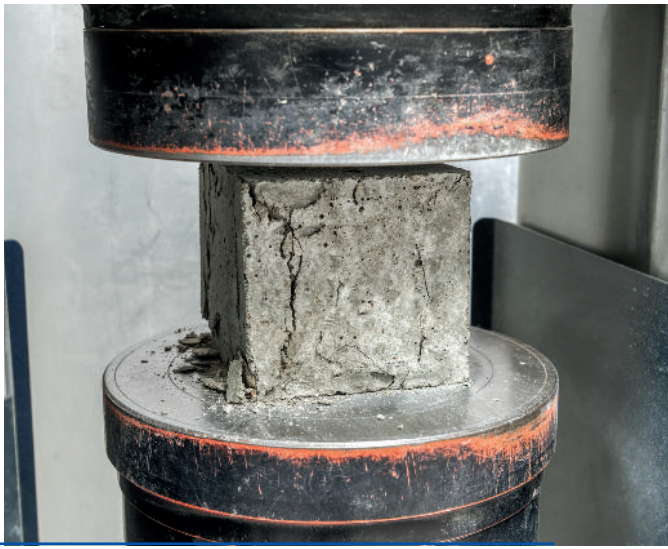

Laboratuvar Denetçisi

Kimdir?

Laboratuvar tarafından gerçekleştirilen muayene ve deneylerin ilgili standartlara, deney talimatlarına uygun olarak yapılmasını, muayene ve deney sonuçlarının, laboratuvarın kalite sistemine uygun olarak tutulmasını sağlayan ve meslek odalarına üyeliği bulunan denetçi belgesi verilmiş mühendistir.

Denetçi Belgesinin Alınabilmesi için Aranan Nitelikler Nedir?

Denetçi belgesi;

a. Yapı malzemeleri laboratuvarlarında görev yapacak olanlar için "yapı malzemesi laboratuvar denetçisi" adıyla düzenlenir.

b. Zemin laboratuvarlarında görev yapacak olanlar için "zemin laboratuvar denetçisi" adıyla düzenlenir.

❖ Verilen ya da yenilenen denetçi belgeleri beş yıl için geçerlidir. Bu sürenin sonunda vize edilmeyen denetçi belgesinin kullanımına izin verilmez. Denetçilerin belirlenen eğitimleri başarılı bir şekilde tamamlamaları şarttır.

Denetçi belgesi aşağıdaki şartları taşıyan mühendislere verilir:

a. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan,

b. İlgili sağlık kurum veya kuruluşunca, şantiyelerde görevini yapmaya engel bir durumu olmadığı belirlenen,

c. İlgili meslek unvanına sahip ve bu meslek odasına kayıtlı olan,

d. Affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından adli sicil kaydı bulunmayan,

e. Akademisyenlerin yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirdiği eğitim faaliyetlerinde geçen süre de fiili çalışmadan sayılarak, mesleğinde fiilen en az beş yıl çalıştığını, ilgili kurum ve kuruluşlardan alınacak belgeler ile gösteren,

f. Beş yıllık fiili meslek süresinin en az iki yılını ilgili alanda olmak üzere laboratuvarda çalışıldığına dair ilgili kurum ve kuruluşlardan alınacak belgeler ve yükseköğretim kurumlarında görevli iken hazırlanan akademik konulara esas deney çalışmaları da dâhil olmak üzere, her yıla ait ilgili alanda en az üç deney raporunda deney yapan veya deney sorumlusu veya kontrol eden olarak görevli olduğunu gösteren, mühendislere verilir.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Laboratuvar denetçisi, laboratuvarda gerçekleştirilen deneylere ilişkin raporları imzalar

Deney Yapan Eleman

Kimdir?

İlgili denetçi mühendisin sevk ve idaresi altında laboratuvarın kapsamındaki deneylere ilişkin görev yapan; eğitim almış, **inşaat mühendisi** veya jeoloji mühendisi veya jeofizik mühendisi veya kimya mühendisi veya yapı öğretmeni veya inşaat teknikeri veya geoteknik teknikeri veya inşaat teknolojileri teknikeri veya hazır beton teknikeri veya yapı teknikeri veya yapı denetim teknikeri veya yapı teknisyenidir.

Aranan Nitelikler Nedir?

Laboratuvar kuruluşunda görev alacak deney yapan eleman ve numune alma elemanlarının şantiyelerde görevini yapmaya engel bir durumu olmadığı ilgili sağlık kurum veya kuruluşunca belirlenmeli, affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından adli sicil kaydı bulunmamalı, mühendis olanlar ilgili meslek odasına kayıtlı olmalı ve T.C. kimlik numarası Merkez veya İl Yapı Denetim Komisyonuna sunulmalıdır.

- Numune toplama istasyonunda en az bir deney yapan eleman çalıştırılması zorunludur.
- Laboratuvar personelince ilgili standardına uygun olarak alınan her bir taze beton numunesinin içerisine bir adet beton etiketi

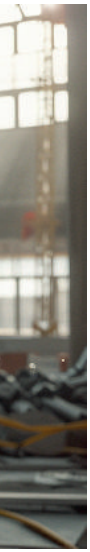

yerleştirilir ve şantiye mahalline gelen beton mikserinin etiketi ile kare kodlu beton irsaliyesi el terminali ile okutularak kayıt altına alınır.

- Yapı denetim kuruluşunun ilgili denetim elemanınca yapıya ilişkin bilgiler, laboratuvar personelince ise şantiye mahalline dökülen betona ilişkin bilgiler EBİS mobil yazılımına girilir. Laboratuvar personelince beton etiketi yerleştirilmiş numuneler el terminali vasıtası ile okutularak kayıt altına alınır ve yapının konumu doğrulanarak numune alma işlemi tamamlanır. Beton dökümü sırasında ilgili standardına uygun olacak şekilde alınan beton etiketli numuneler EBİS mobil yazılım üzerinden kaydedilir.

- Laboratuvar kuruluşu ile istihdam edilecek denetçi, deney yapan eleman, numune alma elemanı ve kalite yöneticisi arasında, çalışma saatleri, ücret, görev ve sorumlulukları içeren bir sözleşme akdedilir.
- Laboratuvar denetçileri ve teknik elemanları, laboratuvarda çalıştıkları süre içerisinde kendi laboratuvarlarında idari görev alabilirler, bunun dışında başkaca bir işte çalışamazlar.

Fenni Mesul

Kimdir?

Yapının tüm malzemeleri ve tesisatı ile birlikte, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara, teknik şartnamelere, uygun olarak inşa edilmesinin kamu adına denetimini üstlenen, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensubudur.

Fenni mesuliyet; konusu, ilgisi ve yapım aşamasına göre mimar, inşaat, makina ve elektrik mühendisleri tarafından ayrı ayrı yürütülür.

Çalışma Kapsamı Nedir?

1. Ruhsata tabi olup, Yapı Denetim Hakkında Kanun kapsamında olmayan yapılarda denetim faaliyetini yürütür.
2. Kamu kurum ve kuruluşlarınca inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin hizmet alımı yapılan işlerde denetim faaliyetini yürütür.
3. Belediye ve mücavir alanlar içinde veya dışındaki iskân dışı alanlarda yapılacak tarımsal amaçlı seralar, entegre tesis niteliğinde olmamak ve ilgili il tarım ve orman müdürlüğünden uygun görüş alınmak koşuluyla yapı ruhsatı aranmadan yapılabilmekte olup bu yapıların denetim faaliyetini yürütür.
4. Ruhsata tâbi olmayan ısı yalıtımı uygulamaları ile binanın kendi

ihtiyacı için yapılacak güneş kaynaklı yenilenebilir enerji sistemlerine ilişkin faaliyetini yürütür.

5. Yapı ruhsatı alınmadan yapılan kazı işlerine ilişkin faaliyeti yürütür.
6. Ruhsata tâbi olmayan Elektronik Haberleşme İstasyonlarının kurulumuna ilişkin denetim faaliyeti yürütür.

Hizmet Bedeli Nedir?

Fenni mesuller için önerilen asgari ücretler; 09.05.2021 tarihli ve 31479 sayılı Resmî Gazetede Odamız tarafından yayımlanan **TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Proje ve Fenni Mesuliyet Hizmetleri Asgari Ücret Tarifesi** ile belirlenmiştir.

İnşaat Mühendisi Fenni Mesul için Aranan Nitelikler Nedir?

Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgesine sahip ve geçerli bir İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) altında kayıtlı olmalıdır. Odamızın Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde iş yerinin ortağı veya ücretli çalışanı olabilir.

Yetki Sınırı Nedir?

Fenni mesulün, yapının bulunduğu il sınırları içinde ikamet etmesi esastır. Farklı bir ilde fenni mesuliyet üstlenilebilmesi için ilgili idarenin uygun görmesi ve yapı yeri ile fenni mesulün işyeri arasındaki mesafenin en fazla 200 km olması gerekir.

Fenni mesullerden, mimar veya inşaat mühendisi 30.000 m^2'den, makina mühendisi 60.000 m^2'den, elektrik mühendisi 120.000 m^2'den fazla inşaatın, fenni mesuliyetini aynı anda üstlenemez. Üzerinde başka bir fenni mesuliyet bulunmamak koşulu ile bu miktarları aşan tek ruhsata bağlı inşaatlarda bu şart aranmaz.

❖ Tek ruhsata bağlı, yapı inşaat alanı 3.000 m^2'den fazla olan inşaatlarda yapı denetiminde fenni mesullere yardımcı olmak üzere uzmanlık konusuna göre birer fen adamı görevlendirilir.

Fen adamları: Yapı, elektrik tesisatı, sıhhi tesisat ve ısıtma, makine, harita-kadastro ve benzeri alanlarda mesleki ve teknik öğrenim veren en az lise dengi okullardan mezun olmuş veya lise mezunu olup, bir öğretim yılı süreyle bakanlıkların açmış olduğu kursları başarıyla tamamlamış olanlar ile 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununa göre ustalık belgesine sahip olan elemanlardır.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. Fenni mesul mimar ve mühendisler uzmanlık alanlarına göre; yapının, tesisatı ve malzemeleri ile birlikte, İmar Kanunu'na, ilgili

diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa edilmesini denetlemekle görevlidir.

b. Yapı sahibine ve idareye karşı sorumlu olan fenni mesuller, uzmanlık alanına uygun olarak yapıda yetki belgesi olmayan usta çalıştırılması veya şantiye şefi bulundurulmaksızın yapım işinin sürdürülmesi veya yapının mevzuata aykırı yapılması veya istifaları halinde, bu durumları altı iş günü içinde ilgili idareye yazılı olarak bildirmek zorundadır.

c. Fenni mesuller uzmanlık alanlarına göre yapı kullanma izin belgesini imzalamak zorundadır. Yapının ruhsat ve eki projelerine uygun olarak yasal süresi içinde tamamlandığı belgelenmesine rağmen, haklı bir gerekçe göstermeksizin kanunla verilen görevi olan yapı kullanma izin belgesinin imzalanmasından imtina eden fenni mesuller hakkında İmar Kanunu 42'nci maddesine göre işlem tesis edilir.

d. İşin konusuna göre ilgili fenni mesuller ve yardımcısı fen adamları yapı ruhsat formunda belirlenenler ile aşağıda belirtilen yapım aşamalarında yapı yerinde bulunmak ve aşağıda sıralanan işlerin yapılmış olduğuna ilişkin açıklamaları yapı denetim defterine işlemek zorundadır. Bu işler;

1. Aplikasyon,
2. Hafriyat ve zemin hazırlama, zemin etüdü ve emniyet gerilmesi testlerinin yapımı,
3. Temel inşaatın tamamlanması ve temel vizesi düzenlenmesi,
4. Temel ve çatı dâhil her katın kalıp, demir, beton dökümü ve tesisat donanımı ile bunlara ilişkin tutanakların tanzimi,
5. Su ve ısı yalıtım vizesi,
6. Malzemenin kullanımından önce TSE standartlarına uygunluğunun denetimi,
7. Tesisat, elektrik, kanalizasyon vizeleridir.

❖ Fenni mesul; Bina ve bina türü yapıların kazılarında yapılacak kazı destek yapılarına ilişkin 18.12.2022 tarihli ve 32047 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmeliğin ekinde yer alan Kazı Destek Yapıları Tasarım ve Uygulama Esasları çerçevesinde sorumlulukları yerine getirmelidir.

❖ Yapının ruhsat ve eki projelerine uygun olarak yasal süresi içinde tamamlandığı ilgili idare tarafından fenni mesuller ve yapı sahibi ile birlikte belgelenmiş ise, yapı kullanma izin belgesi düzenlenmeden önce yapı müteahhidi-

nin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin vefat etmesi, mahkûmiyet ve benzeri nedenlerle kendisine ulaşılamadığı veya yapının yapı kullanma izni almasına engel haklı bir gerekçe göstermeksizin imzadan imtina ettiği durumlarda; yapı kullanma izin belgesinde ilgili bölümlere yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin bilgileri kaydedilerek imzaları olmadan yapı kullanma izin belgesi düzenlenir ve bu kişiler, haklarında işlem yapılmak üzere ilgili meslek odasına bildirilir.

- Fenni mesuller, mesuliyet üstlendikleri yapı ile alakalı olarak yapı müteahhitliği, şantiye şefliği, taşeronluk ve malzeme satıcılığı yapamaz. Yapı sahibi, yapısının fenni mesuliyetini üstlenemez.

Yıkım Sorumlusu Fenni Mesul

Kimdir?

Yıkım işlerinde kamu adına denetimini üstlenen inşaat mühendisidir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Yapı ruhsatına tabi olan bina türü yapılar ile bunların yapısal güvenliğini etkileyen istinat benzeri diğer yapıların yıkımına ilişkin faaliyet yürütür. Ancak, bina yüksekliği 21.50 m'den az olan binaların yıkımlarında fenni mesuliyet aranmaz. Patlayıcılarla yapılan yıkımlar ile ikiden fazla bodrum katı olan her türlü binanın yıkımında ise fenni mesuliyetin üstlenilmesi zorunludur.

Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ve Uygulama Yönetmeliği kapsamında riskli yapı olarak tespit edilen yapıların yıkımı için faaliyet yürütür.

Çalışma kapsamı dışındaki yıkım işleri; Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte belirtilmiştir.

Aranan Nitelikler Nedir?

Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgesine sahip ve geçerli bir İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) altında kayıtlı olmalıdır. Odamızın Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde iş yerinin ortağı veya ücretli çalışanı olabilir.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Müteahhit yıkım işine başlayacağında ve yıkım işini bitireceğinde en az yedi gün öncesinden fenni mesulü, ilgili idareyi ve mülki amirliği bilgilendirir. Ancak patlatmalı yıkımlarda yıkıma başlamadan en az on gün öncesinde bilgilendirmenin yapılmış olması zorunludur. Yıkım işine baş-

lanacağı ve işin bitirileceği günlerde fenni mesul ile birlikte ilgili idarenin teknik personeli ve kontrol yetkilisi mahallinde gerekli kontrolleri yapar; yıkım şantiyesinin ve yıkım işinin yıkım planı ve ekleri ile Yönetmelik hükümlerine, ilgili standartlara ve mer'i mevzuata uygun olup olmadığını tetkik eder. Bu işlemlerin yapıldığı yıkım ruhsatının ilgili kısmının doldurulması ve imzalanmasıyla tevsik edilir.

Fenni mesul, yıkım işlerinin yıkım ruhsatına ve yıkım planına aykırı olarak yürütülmesi halinde durumu derhal ilgili idareye bildirir. İlgili idarece, yıkım şantiyesindeki faaliyetlerin bu Yönetmelik hükümlerine veya yıkım ruhsatına ve eki yıkım planına aykırı şekilde yapıldığının tespiti hâlinde yapı güvenli bir seviyeye getirtilerek yıkım faaliyeti derhal durdurulur. Aykırılığın giderildiğinin ilgili idarece tespiti halinde yıkımın devamına izin verilir. İlgili idarelerce durdurulan yapılarda durdurma süresi ruhsat süresine ilave edilir.

- Yıkım faaliyetlerinde; 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği,** 26/3/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik,** 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Atık Yönetimi Yönetmeliği** hükümlerine uyulur.
- Yıkım faaliyetinin her safhasında 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı **İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu** ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan 5/10/2013 tarihli ve 28786 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği** ve ilgili diğer mevzuata uyulması ve yıkım faaliyetinde görev alanların ilgili mevzuatına uygun olarak kişisel koruyucu donanım kullanması zorunludur.
- Binaların yıkım faaliyetlerinin çevre ve insan sağlığı ile güvenliğine zarar vermeyecek şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esasları 13.10.2021 tarihli ve 31627 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte** belirtilmiştir.
- Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca, riskli yapılar ile riskli alan ve rezerv yapı alanlarının tespitine, riskli yapıların yıktırılmasına, yapılacak planlamaya, dönüştürmeye tabi tutulacak taşınmazların değerinin tespitine, hak sahibi olacaklarla yapılacak anlaşmaya ve yapılacak yardımlara, yeniden yapılacak yapılara ve 6306 sayılı Kanun kapsamındaki diğer uygulamalara ilişkin usul ve esasları 15.12.2012 tarihli ve 28498 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **6306 Sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

Yapım Müteahhidi ve Hizmet Sunucusu

Kimdir?

İstekli: Mal veya **hizmet*** **alımları** ile **yapım**** işlerinin ihalesine teklif veren **tedarikçi, hizmet sunucusu** veya **yapım müteahhididir.**

Tedarikçi: *Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimlerdir.*

Hizmet sunucusu: *Hizmet alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişiler veya bunların oluşturdukları ortak girişimlerdir.*

Danışman: *Danışmanlık yapan, bilgi ve deneyimini idarenin yararı için kullanan, danışmanlığını yaptığı işin yüklenicileri ile hiçbir organik bağ içinde bulunmayan, idareden danışmanlık hizmeti karşılığı dışında hiçbir kazanç sağlamayan ve danışmanlık hizmetlerini veren hizmet sunucularıdır.*

Yapım müteahhidi: *Yapım işi ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişiler veya bunların oluşturdukları ortak girişimlerdir.*

> ****Hizmet:*** *Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetlerdir.*
>
> *Mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, her ölçekte imar planı, imar uygulama, ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim ve kontrolörlük gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlardaki hizmetler, danışmanlık hizmet sunucularından alınır.*
>
> ****Yapım:*** *Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işleridir.*

Çalışma Kapsamı Nedir?

Kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları "mal alımları", "hizmet alımları" ile "yapım işleri" ihaleleri kapsamında faaliyet yürütür.

Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen istisnalar, çalışma kapsamı dışındadır.

Aranan Nitelikler Nedir?

1. İflas eden, tasfiye halinde olan, işleri mahkeme tarafından yürütülen, konkordato ilân eden, işlerini askıya alan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olmamak.
2. İflası ilân edilen, zorunlu tasfiye kararı verilen, alacaklılara karşı borçlarından dolayı mahkeme idaresi altında bulunan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olmamak.
3. Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olmamak.
4. Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş vergi borcu olmamak.
5. İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giymemek.
6. İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunmamak.
7. İhale tarihi itibariyle, mevzuatı gereği kayıtlı olduğu Oda tarafından mesleki faaliyetten men edilmemiş olmak.
8. Belirtilen bilgi ve belgeleri vermek veya yanıltıcı bilgi ve/veya sahte belge verdiği tespit edilmemiş olmak.
9. Kamu İhale Kanunu 11'inci maddesine göre ihaleye katılamama durumlarında olmamak.
10. Kamu İhale Kanunu 17'nci maddesinde belirtilen yasak fiil veya davranışlarda bulunmamak.

❖ Etüt-Proje ve Danışmanlık hizmetlerini yürüten firmaların; Odamızın Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği gereği İş Yeri Tescil Belgesine (İTB) sahip olması gereklidir.

İş Deneyimi için Yeterlilik Kuralları Nedir?

İhaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile "mesleki ve teknik yeterliklerinin" belirlenmesine ilişkin olarak bilgi ve belgeler istenebilir.

Mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi kapsamında iş deneyimini gösteren belgeler sunulur.

Danışmanlık İşleri için İsteklilerin Sunabileceği İş Deneyim Belgeleri Nedir?

a. İlk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan danışmanlık hizmet alımlarıyla ilgili iş deneyimini gösteren belgelerin,

b. İlk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili danışmanlık hizmet işlerindeki deneyimi gösteren belgelerin,

c. İlk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili danışmanlık hizmet işlerinde ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgelerin,

d. Devam eden yapımla ilgili danışmanlık hizmet işlerinde; ilk sözleşme bedelinin kusursuz olarak tamamlanması ve ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az %80'ine ulaşması şartıyla; kusursuz olarak gerçekleştirilen ya da ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında denetlenen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgelerin,

e. Devredilen işlerde devir öncesindeki veya sonrasındaki dönemde ilk sözleşme bedelinin en az %80'inin gerçekleştirilmesi şartıyla, ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan danışmanlık hizmet işleri ve son on beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili danışmanlık hizmet işlerine ilişkin deneyimi gösteren belgelerin, istenilmesi zorunludur.

- Kabul tarihi veya gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az %80'ine ulaştığı tarih, ilk ilan veya davet tarihi ile ihale veya son başvuru tarihi arasında olan işler de sunulabilir.
- Benzer iş tanımında belirtilen esaslara uygun biçimde, hangi nitelikteki iş ya da işlerin benzer iş kabul edileceği idare tarafından tespit edilerek ihale veya ön yeterlik dokümanında ve ön yeterliğe ilişkin ilan veya davet belgelerinde belirtilir.
- İş deneyiminin belirlenmesi amacıyla; ihalenin ön yeterlik aşamasında, yaklaşık maliyetin %25'i ile %50'si aralığında idarece belirlenecek parasal tutardan az olmamak üzere, ihale konusu iş veya benzer işlere ait tek sözleşmeye ilişkin iş deneyimini gösteren belgelerin sunulması ön yeterlik asgari şartı olarak istenir.
- Danışmanlık işleri iş ortaklığında pilot ortağın, istenen iş deneyim tutarının en az %70'ini, diğer ortakların her birinin, istenen iş deneyim tutarının en az %10'unu sağlaması ve diğer ortak veya ortakların iş deneyim tutarı top-

lamının ise istenen iş deneyim tutarının %30'undan az olmaması gerekir. Ancak ihaleye katılan iş ortaklığının ortakları tarafından ortaklık oranları ve yapısı aynı olmak kaydıyla daha önce kurulmuş olan iş ortaklığının gerçekleştirdiği bir işten elde edilen iş deneyimini gösteren belgelerin sunulması halinde, pilot ortak ve diğer ortakların her birinin birinci cümledeki oranlara göre asgari iş deneyim tutarını sağlaması koşulu aranmaz. Konsorsiyumda ise her bir ortağın kendi kısmı için istenen iş deneyim tutarını sağlaması zorunludur.

Yapım İşleri için İsteklilerin Sunabileceği İş Deneyim Belgeleri Nedir?

a. İlk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde geçici kabulü yapılan,

b. İlk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde geçici kabulü yapılan işlerde, ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında denetlenen ya da yönetilen,

c. Devam eden işlerde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az %80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen,

d. Devam eden işlerde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az %80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen işlerde; ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında denetlenen ya da yönetilen,

e. Devredilen işlerde, devir öncesindeki veya sonrasındaki dönemde ilk sözleşme bedelinin en az %80'inin gerçekleştirilmesi şartıyla, ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde geçici kabulü yapılan, işlerle ilgili deneyimlerini gösteren belgeler sunulur.

- Geçici kabul tarihi veya gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az %80'ine ulaştığı tarihin, ilk ilan veya davet tarihi ile ihale veya son başvuru tarihi arasında olduğu işler de sunulabilir.

- Yapım işleri iş ortaklığında, pilot ortağın istenen asgari iş deneyim tutarının en az %80'ini, diğer ortakların her birinin ise, istenen asgari iş deneyim tutarının en az %20'sini sağlaması zorunludur. Ancak ihaleye katılan iş ortaklığının ortakları tarafından ortaklık oranları ve yapısı aynı olmak kaydıyla daha önce kurulmuş olan iş ortaklığının gerçekleştirdiği bir işten elde ettiği iş deneyim belgesi sunulması halinde pilot ortak ve diğer ortakların her birinin birinci cümledeki

oranlara göre asgari iş deneyim tutarını sağlaması koşulu aranmaz. Konsorsiyumda ise, her bir ortağın kendi kısmı için istenen asgari iş deneyim tutarını sağlaması zorunludur.

- İş ortaklığında, pilot ortağın istenen asgari iş deneyim tutarının tamamını sağlaması halinde; diğer ortaklar, istenen asgari iş deneyim tutarının %40'ından az olmamak üzere, benzer işe ait olmayan bir yapım işine ilişkin belge sunabilirler. Bu durumda; yeterlikleri tespit edilenler arasından belli sayıda adayın davet edilmesinin öngörüldüğü belli istekliler arasında ihale usulüyle yapılan ihalelerde, benzer işe ait olmayan yapım işine ilişkin iş deneyimleri, kısa listenin oluşturulmasında yapılan puanlamada dikkate alınmaz.
- İş deneyim belge tutarlarının;

a. Kamu İhale Kanunu 19'uncu maddesi ile 21'inci maddesinin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ve yaklaşık maliyeti eşik değerin; İki katına kadar olan ihalelerde, teklif edilen bedelin %50'sinden az ve %100'ünden fazla, İki katı ile bu değerin üzerinde olan ihalelerde, teklif edilen bedelin %50'sinden az ve %80'inden fazla, olmamak üzere idarece belirlenecek orandan az olmaması yeterlik kriteri olarak aranır.

b. Kamu İhale Kanunu 20'nci maddesi ile 21'inci maddesinin (a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılan ve yaklaşık maliyeti eşik değerin; İki katına kadar olan ihalelerde, yaklaşık maliyetin %50'sinden az ve %100'ünden fazla, İki katı ile bu değerin üzerinde olan ihalelerde, yaklaşık maliyetin %50'sinden az ve %80'inden fazla, olmamak üzere idarece belirlenecek tutardan az olmaması yeterlik kriteri olarak aranır.

- Yapım işlerinde iş deneyiminde değerlendirilecek benzer işlerin belirlendiği tebliğde belirtilen esaslara uygun biçimde, hangi nitelikteki iş ya da işlerin benzer iş kabul edileceği idarece tespit edilir ve ihale veya ön yeterlik dokümanı ile ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilanda veya davet mektubunda belirtilir.

❖ "Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları Listesi" 11.06.2011 tarihli ve 27961 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları Tebliği** ile belirlenmiştir.

Danışmanlık İşleri için İş Deneyim Belgelerinin Düzenlenmesi Koşulları Nedir?

Yüklenicilere iş deneyim belgeleri aşağıda belirtilen esaslara göre verilir:

a. İş bitirme belgesi; bitirilmiş ve kabulü yapılmış işlerde, bitirilen işin parasal tutarının sözleşme bedeline oranına bakılmaksızın,

b. İş durum belgesi; devam eden yapımla ilgili danışmanlık hizmet işlerinde, işin ilk sözleşme bedelinin tamamlanması ve gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az %80'ine ulaşarak kusursuz olarak gerçekleştirilmesi şartıyla.

Alt Yüklenicilere aşağıda belirtilen esaslara göre iş bitirme belgesi verilir:

a. Belge düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhüt edilen işler için, ihale dokümanında alt yüklenici çalıştırılabileceği öngörülen işlerde, belgeyi düzenlemeye yetkili kurum veya kuruluşun onayı ile çalıştırılan alt yükleniciler tarafından gerçekleştirilen iş kısımları için idare tarafından o işin kısmı kabulü veya esas sözleşmeye konu işin kabulü yapılmak şartıyla,

b. Ön veya kesin projeye dayanılarak ihale edilen yapım işlerinde, yüklenici ile yaptığı sözleşme çerçevesinde alt yüklenici sıfatıyla ihale konusu işin uygulama projesini yapan danışmanlık hizmet sunucuları için, sözleşmesinin tamamını bir bütün olarak gerçekleştirip bitirmek ve uygulama projesinin de iş sahibi belgeyi düzenlemeye yetkili kurum veya kuruluş tarafından onaylanması kaydıyla, yapım işinin geçici kabulü yapılması beklenmeksizin yaptıkları işin esas sözleşme fiyatları ile hesaplanan tutarını geçmemek üzere, kendi sözleşmelerinde yazılı bedel esas alınarak verilir. Yüklenici ile alt yüklenici arasında yapılan sözleşmelerde, nevi itibariyle verilen bir işin baştan sona yapılmasının öngörülmesi şartı aranır. Birden fazla alt yüklenici olması durumunda, alt yüklenicilere verilecek iş deneyimi tutarlarının toplamı toplam sözleşme bedelini aşamaz.

- Ortak girişimler için; iş ortaklığı tarafından gerçekleştirilen işlerde, ortakların her birinin hissesini ayrı ayrı gösteren ortak sayısı kadar iş bitirme belgesi düzenlenir.
- Konsorsiyumlarda her bir ortağa, ortaklar tarafından gerçekleştirilen iş kısımlarını ve tutarlarını gösteren iş bitirme belgesi düzenlenir.

Yapım İşleri için İş Deneyim Belgelerinin Düzenlenmesi Koşulları Nedir?

Yüklenicilere iş deneyim belgeleri aşağıda belirtilen esaslara göre verilir:

a. İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara tek sözleşme ile taahhüt ettikleri işler için, geçici kabulün yapılmış olması durumunda "iş bitirme belgesi", işin ilk sözleşme bedelinin tamamlanması ve gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az %80'ine ulaşarak

kusursuz olarak gerçekleştirilmesi durumunda "iş durum belgesi", sözleşmeyi yapan yetkili makam tarafından,

b. Yurtiçinde özel sektöre, yapılacak iş karşılığı bedel içeren bir sözleşme ile taahhüt ettikleri işler için, işi bitirmeleri durumunda "iş bitirme belgesi", işin ilk sözleşme bedelinin tamamlanması ve gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az %80'ine ulaşarak kusursuz olarak gerçekleştirilmesi durumunda "iş durum belgesi", belge düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından, düzenlenir ve verilir.

İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara doğrudan tek sözleşme ile taahhüt edilmiş işlerin bir bölümünü yapan alt yüklenicilere; sözleşmesinin tamamını bir bütün olarak gerçekleştirip bitirmeleri ve kısmı kabul öngörülen işlerde idare tarafından kısmı kabulü yapılmak veya asıl sözleşmeye ilişkin işin geçici kabulü yapılmak şartıyla, "alt yüklenici iş bitirme belgesi" verilir. Yüklenici ile alt yüklenici arasında yapılan sözleşmelerde, nevi itibariyle verilen bir işin baştan sona yapılmasının öngörülmesi şartı aranır. Birden fazla alt yüklenici olması durumunda, alt yüklenicilere verilecek iş deneyim belgelerinin tutarlarının toplamı, toplam sözleşme bedelini aşamaz.

- Ortak girişimler için; iş ortaklığı tarafından gerçekleştirilen işlerde, ortakların her birinin hissesini ayrı ayrı gösteren ortak sayısı kadar iş bitirme belgesi düzenlenir.
- Konsorsiyumlarda her bir ortağa, ortaklar tarafından gerçekleştirilen iş kısımlarını ve tutarlarını gösteren iş bitirme belgesi düzenlenir.

İş Deneyim Belgeleri Hakkında Diğer Hususlar;

a. Yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde, **denetleme veya yönetme görevi nedeniyle alınanlarda gerçek kişinin mühendis veya mimar olması şartı aranır.** Yapımla ilgili hizmet işlerinden elde edilen belgeler yapım işlerinde kullanılamaz.

b. İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitimine uygun **yapım işi ihalelerine başvurularında**, toplam süresi on beş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, **2.961.762,00 TL*** olarak hesaplanmak üzere benzer iş deneyimi olarak dikkate alınır. **Bu süre iş deneyimi bulunan mimar ve mühendisler için uygulanmaz.** Bu kapsamda elde edilen deneyim mühendis ve mimarın beş yıldır en az %51 hissesine sahip olduğu tüzel kişiler tarafından da kullanılabilir.

* *1 Şubat 2025 tarihinden sonra geçerli olan tutardır. Yıl, Ay ve Gün olarak hesaplama yapılabilir. Bu eşik değer her yıl Kamu İhale Kurumu tarafından güncellenir.*

c. Mezuniyet belgelerinin iş deneyimini tevsik için sunulması durumunda; mezuniyetten sonra geçen sürenin on beş yıldan fazlasının değerlendirmeye alınabilmesi için, başvuru veya teklif kapsamında mezuniyet belgesi sahibine ait yapım işine ilişkin bir iş deneyim belgesinin sunulması zorunludur.

d. İş bitirme, iş durum, iş denetleme ve iş yönetme belgeleri, belge sahibi gerçek veya tüzel kişiler dışındaki aday ve istekli tarafından kullanılamaz, devredilemez, kiraya verilemez ve satılamaz. Bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişiliklerin ihaleye girebilmesinde; en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olması ve bu sürede Kanuna göre yapılacak ihalelere ilişkin sözleşmelerin yürütülmesi konusunda temsile ve yönetime yetkili olması, teminat süresi sonuna kadar bu şartların muhafaza edilmesi zorunludur.

e. Aday ve isteklilerin ihale konusu iş veya benzer işlerle ilgili iş deneyimlerinin değerlendirilmesinde; tek sözleşmeye dayalı olarak alınmış iş deneyim belgeleri dikkate alınır. Birden fazla iş deneyimi toplanarak değerlendirilemez.

f. İş deneyim belge tutarlarının değerlendirilmesinde; İş bitirme ve iş durum belge tutarları tam olarak, **denetim veya yönetim faaliyetleri nedeniyle alınan belge tutarları beşte bir oranında,** dikkate alınır.

g. Kat ve/veya arsa karşılığı inşaat işlerine ilişkin iş deneyim tutarının tespitinde, yapı ruhsatında belirtilen inşaatın yüzölçümü ile sözleşmenin imzalandığı yıla ait Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğde inşaatın sınıfına ve grubuna göre belirlenen yapı birim maliyetinin çarpılması suretiyle hesaplanan bedelin %85'i esas alınır.

h. Yapım işi kontrollüğü ve yapı

denetimine ilişkin danışmanlık hizmet alımı ihalelerinde, gerçek kişilerce denetim ve yönetim faaliyetleri nedeniyle yapım işlerinden alınan iş deneyim belge tutarları 1/50 oranında dikkate alınır.

i. Kanun kapsamındaki idarelere gerçekleştirilen işler için düzenlenen belgeler hariç yurt dışında gerçekleştirilen işler için düzenlenen belgelerden sadece iş bitirme belgeleri, belge sahipleri tarafından ve bunların bünyesinde bulundukları şirketler topluluğu veya benzeri ortaklık ilişkisi içerisinde kullanılabilir.

- İş deneyim belgelerinin koşulları, tutarının tespit edilmesi, düzenlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin diğer hükümler; **Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ile Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 5'inci ve 6'ncı bölümleri ile Kamu İhaleleri Genel tebliğinde** yer almaktadır.
- Kamu Sektörüne Dahil İdarelerin İhalesi Yapılmış ve Yapılacak İşlerinde İhale Usul ve Şekillerine Göre Fiyat Farkı Hesabında Uygulayacakları artış oranları; her yıl yayımlanan **Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ** ile belirlenmektedir.
- Müteahhitlik karneleri ve iş bitirme belgeleri için geçerli katsayılar; her yıl yayımlanan **Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerinde Kullanılan Müteahhitlik Karneleri ve İş Bitirme Belgelerinin Değerlendirme Katsayıları Hakkında Tebliğ** ile belirlenmektedir.

Görev ve Sorumlukları Nedir?

Görev, yetki ve sorumluluklarına dair usul ve esasları; Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Uygulama Yönetmelikleri, Kamu İhale Genel Tebliği, Kurul Kararları, idari ve teknik şartnameler ile sözleşmeler çerçevesinde belirlenir.

- Elektrik enerjisi üretmek maksadıyla yapılacak tesislerin su yapısıyla ilgili kısımları ile diğer su yapılarının; onaylı fizibiliteye uygun kati, uygulama ve iş sonu projelerinin kontrol ve onayı ile yapımındaki inceleme ve denetimi, denetime ilişkin müşavirlik hizmeti satın alınması, denetim işleriyle ilgili masrafların tahsili, DSİ tarafından yetkilendirilecek şirketlerin ve denetim yapacak personelin nitelikleri, denetleme usulleri, DSİ'nin, yatırımcının, proje müellifinin, yüklenicinin, yetkili denetim firmasının görev ve sorumlulukları ile yaptırımların uygulanmasına dair usul ve esaslar; 12.05.2015 tarihli ve 29353 sayılı **Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

Anahtar Teknik Personel ve Teknik Personel

(Proje Müdürü, Şantiye Şefi, Şantiye (Saha) Mühendisliği vb.)

Kimdir?

Gerçek veya tüzel kişinin bünyesinde çalıştırdığı, ihale konusu işte anahtar teknik personel ya da teknik personel olarak istihdam edilebilen ve ihale konusu işin uzmanı olan kişidir.

Danışmanlık İşleri için Aranan Nitelikler Nedir?

a. İhale konusu işin niteliğine göre, istenilen anahtar teknik personelin sayısı ve nitelikleri ön yeterlik şartnamesinde, ihale konusu işte çalıştırılması öngörülen teknik personelin sayısı ve nitelikleri ise idari şartnamede düzenlenir. Ayrıca, adayın veya isteklinin organizasyon yapısına ilişkin bilgi formları ile kendisi veya yönetici kadrosunun, anahtar teknik personelin ve teknik personelin eğitimini gösteren diploma veya mezuniyet belgesi ve toplam deneyim süresini gösteren ilgili meslek odası üye kayıt belgesi ve/veya hizmet çizelgesi ile özgeçmiş formunun istenilmesi zorunludur.

b. Teknik personelin ve yeterlik kriteri olarak öngörülen anahtar teknik personelin sayısı ve mes-

lek alanları ile mesleki deneyiminin, ihale konusu işin niteliğine uygun şekilde belirlenmesi ve bu personelin, ihale konusu işin uzmanı olması zorunludur. İdarece yeterlik kriteri olarak öngörülecek anahtar teknik personelin sayısı, yaklaşık maliyeti eşik değerin altında olan ihalede en fazla iki, yaklaşık maliyeti eşik değere eşit ve eşik değerin üzerinde olan ihalede ise en fazla dört olarak istenir.

c. Anahtar teknik personelde aranacak toplam mesleki deneyim süresi en fazla 10 yıl, benzer deneyim ise en fazla 5 yıl olarak öngörülebilir. Anahtar teknik personel ve teknik personelin, özel sektörde geçen toplam deneyim süresi ilgili meslek odası üye kayıt belgesiyle, kamuda geçen toplam deneyim süresi hizmet çizelgesi ve/veya meslek odası üye kayıt belgesiyle; danışmanlık hizmet işleri ile ihale konusu iş ve benzer işlere ilişkin mesleki deneyimi özgeçmiş formuyla, ilgisine göre son başvuru veya ihale tarihi itibarıyla aday veya isteklinin bünyesinde bulunduğu hususu ise, son başvuru veya ihale tarihinden bir veya iki önceki aya ait Sosyal Güvenlik Kurumu onaylı "Hizmet Bildirimi" ile tevsik edilir. İlgili mevzuatı gereği kaydolabileceği bir meslek odası bulunmayan anahtar teknik personel ve teknik personelin, özel sektörde geçen toplam deneyim süresi diploma veya mezuniyet belgesi ile, kamuda geçen toplam deneyim süresi ise hizmet çizelgesi ve/veya diploma ya da mezuniyet belgesi tevsik edilir.

d. Bir ihalede anahtar teknik personel olarak gösterilen personel, aynı zamanda sözleşmenin uygulanmasında teknik personel olarak istihdam edilebilir.

e. İş ortaklıklarında, ortaklık oranına bakılmaksızın, pilot ve özel ortaklara ait anahtar teknik ve teknik personelin tamamı değerlendirilir. Konsorsiyumlarda, koordinatör ortağa ve diğer ortaklara ait anahtar teknik ve teknik personel işin uzmanlık gerektiren kısımları göz önünde bulundurularak, ayrı ayrı istenir ve değerlendirilir.

f. Anahtar teknik personel olarak bildirilen kişiler, adayın bünyesinde çalıştıklarına ilişkin yazılı beyanlarını verirler. İsteklinin teknik personel olarak bildirdiği kişiler ise ihale konusu işte çalışacaklarına ilişkin yazılı beyanlarını verirler.

g. Anahtar teknik personel ve teknik personel niteliğine sahip gerçek kişi aday veya istekliler, şahıs şirketi ortakları, limited şirketlerde müdürlük görevini yürüten ortaklar, anonim şirketlerin yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu üyeleri, murahhas müdür ve genel müdür ortakları, ortak girişimlerin ise gerçek kişi ortakları ve tüzel kişi ortaklarının yukarıda sayılan unvanları taşıyan gerçek kişi ortaklarının,

anahtar teknik personel ve teknik personel olarak bildirilmesi durumunda, aday veya isteklinin bünyesinde çalıştığına dair belge aranmaz.

h. Önerilen anahtar teknik ve teknik personel zorunlu olmadıkça değiştirilemez. Böyle bir gereksinimin ortaya çıkması halinde yeni anahtar teknik ve teknik personelin teklifte sunulanın dengi veya daha niteliklisi olması gereklidir.

❖ Anahtar teknik personel ve teknik personel olarak bildirilen kişiler, aday veya isteklinin bünyesinde görev yaptıkları süre boyunca, başka bir gerçek veya tüzel kişide bünyesinde çalışamazlar.

❖ Odamızın Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği gereği; Etüt-Proje ve Danışmanlık hizmetlerini yürüten firmadaki inşaat mühendisi teknik personelin Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgesine sahip olması ve İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) altında kayıtlı olması gereklidir. Bu Yönetmelik çerçevesinde iş yerinin ortağı veya ücretli çalışanı olabilir.

Yapım İşleri için Aranan Nitelikler Nedir?

a. İhale konusu işte çalıştırılması öngörülen teknik personelin nitelik ve sayısı, sözleşme tasarısının 'Teknik personel, makine, teçhizat ve ekipman bulundurulması' başlıklı bölümünde belirtilir. Bu durumda, yüklenicinin, işin yürütülmesi sırasında çalıştıracağı teknik personelin idarece öngörülen nitelik ve sayıda olduğuna dair belgeleri, Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer alan süreler içinde idareye sunması zorunludur. İş ortaklığında teknik personel, ortaklık oranına bakılmaksızın pilot ve/veya diğer ortaklar tarafından karşılanabilir. Konsorsiyumlarda ise, işin uzmanlık gerektiren kısımları için öngörülen teknik personelin, ilgili kısma teklif veren ortak tarafından karşılanması gerekir. Personel belgelendirilmesine ilişkin belgelerin idareye sunulduğu tarih itibariyle geçerli olması yeterlidir.

b. Yapım işlerine ait tip sözleşmenin "Teknik personel, makine, teçhizat ve ekipman bulundurulması" başlıklı 23'üncü maddesine göre; teknik personelin iş programına göre, işin kendi mesleğine ilişkin kısmının gerçekleştirilmesi sırasında işyerinde bulundurulması gerekmekte olup teknik personelin tamamının işin başlangıcından sonuna kadar iş yerinde devamlı olarak bulundurulma zorunluluğu bulunmamaktadır.

❖ Kamu yapım işi sözleşmesi kapsamında şantiye şefi olarak çalışanların aynı zamanda başka bir yapım işi sözleşmesi kapsamında şantiye şefi olarak çalış-

maması gereklidir. Aksine bir durumun tespit edilmesi halinde adına iş denetleme belgesi düzenlenmez.

Danışmanlık İşleri için İş Deneyim Belgelerinin Düzenlenmesi Koşulları Nedir?

Belge düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhüt edilen yapımla ilgili danışmanlık hizmet işleri için mühendisler veya mimarlara aşağıdaki iş deneyim belgeleri verilir:

a. İş denetleme belgesi;

   1. Lisans eğitimini aldıkları kendi mesleki alanları ile ilgili olarak denetledikleri işlerde; ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında fiilen görev yapmış olmak şartıyla, kontrol mühendisi ve aynı teknik seviyede denetleme görevinde bulunanlara,

   2. Yüklenici bünyesinde, kendi meslekleri ile ilgili olarak ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında fiilen görev yapanlara olmak şartıyla tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir.

b. İş yönetme belgesi;

   1. Bir görevlendirme yazısına veya idari düzenlemeye dayalı olarak, ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında fiilen görev yapmış olmak şartıyla, yapım ve/veya teknik işlerden sorumlu olan; şube müdürü, proje müdürü, kontrol amiri, inşaat ve tesisat müdürü ve yardımcıları ve bunlarla aynı teknik seviyede görev yapanlar, il müdürü ve yardımcıları, bölge müdürü ve yardımcıları ile yapım ve/veya teknik işler daire başkanı ve yardımcıları, yapım ve/veya teknik işlerden sorumlu genel müdür yardımcıları ve genel müdür olarak görev yapanlara,

   2. İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan; anonim şirketlerde genel müdür, murahhas müdür, yönetim kurulu üyesi ve yönetim kurulu başkanı, limited şirketlerde şirket müdürü olarak görevlerini aralıksız en az beş yıldır sürdüren ve ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında fiilen görev yapan, en az beş yıllık mühendis veya mimarlara,

   3. İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde; idareye bildirilmesi kaydıyla, ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında sözleşme konusu işte proje müdürü olarak görev yapan en az 5 yıllık mühendis veya mimarlara düzenlenir ve verilir.

Yapım İşleri için İş Deneyim Belgelerinin Düzenlenmesi Koşulları Nedir?

Mühendisler ve mimarlara; yapım işleri için aşağıdaki iş deneyim belgeleri verilir:

a. İş Denetleme Belgesi;

1. İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara, mahallinde ilgili mevzuat gereğince denetledikleri işlerde ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında fiilen görev yapmış olmak şartıyla, kontrol mühendisi, şantiye mühendisi ve kontrol şefine,
2. İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenici bünyesinde, ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında fiilen görev yapmış olmak şartıyla, şantiye mühendisi ve şantiye şefine,
3. Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde, yüklenici bünyesinde ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında fiilen görev yapmış olmak şartıyla, şantiye mühendisi ve şantiye şefine, tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir.

b. İş Yönetme Belgesi;

1. İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlarda; bir görevlendirme yazısına veya idari düzenlemeye dayalı olarak, ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında fiilen görev yapmış olmak şartıyla, yapım ve/veya teknik işlerden sorumlu olan; şube müdürü, proje müdürü, kontrol amiri, inşaat ve tesisat müdürü ve yardımcıları ve bunlarla aynı teknik seviyede görev yapanlar, il müdürü ve yardımcıları, bölge müdürü ve yardımcıları ile yapım ve/veya teknik işler daire başkanı ve yardımcıları, yapım ve/veya teknik işlerden sorumlu genel müdür yardımcıları ve genel müdür olarak görev yapanlara,
2. İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan; anonim şirketlerde genel müdür, murahhas müdür, yönetim kurulu üyesi ve yönetim kurulu başkanı, limited şirketlerde şirket müdürü görevlerini aralıksız en az beş yıldır sürdüren ve ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında fiilen görev yapan, en az beş yıllık mühendis veya mimarlara,
3. İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde; idareye bildirilmesi kaydıyla, ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında sözleşme

konusu işte proje müdürü olarak görev yapan en az beş yıllık mühendis veya mimarlara,

4. Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde; işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş ve ilk sözleşme bedelinin en az %80'i oranında fiilen görev yapmış olmak kaydıyla en az beş yıllık mühendis veya mimarlara, tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir.

İş Deneyim Belgeleri Hakkında Diğer Hususlar;

İş deneyim belgelerinin koşulları, tutarının tespit edilmesi, düzenlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin hükümler; Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ile Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 5'inci ve 6'ncı bölümleri ile Kamu İhaleleri Genel tebliğinde yer almaktadır.

Görev ve Sorumlukları Nedir?

Görev, yetki ve sorumluluklarına dair usul ve esaslar; idari ve teknik şartnameler ile sözleşmeler çerçevesinde belirlenir.

Riskli Yapı Tespiti Yapan Kuruluş Ortağı

Kimdir?

Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında riskli alan içinde veya dışında olup ekonomik ömrünü tamamlamış olan ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıyan yapıların "riskli yapı" olup olmadığına ilişkin tespiti lisanslandırılmış kurum ve kuruluşlar yapar.

Riskli yapılar; Kentsel Dönüşüm Başkanlığı veya belediyeler tarafından tespit edilebilir. Ayrıca, Kentsel Dönüşüm Başkanlığınca lisanslandırılan; kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sermayesinin en az yüzde kırkı kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan şirketler, depremden korunma, deprem zararlarının azaltılması ve deprem mühendisliğinin gelişmesine katkıda bulunmak gibi konularda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları, izin belgesi almış yapı denetimi kuruluşları ile laboratuvar kuruluşları ve **inşaat**, jeoloji ve jeofizik **mühendisleri odalarına büro(iş yeri) tescilini yaptırmış** kurum ve kuruluşlar tarafından tespit edilebilir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Lisanslı kurum ve kuruluşlar herhangi bir alan ile sınırlı olmaksızın ülke genelinde riskli yapı tespiti yapabilir.

Riskli yapı tespiti; kendi başına kullanılabilen, üstü örtülü ve insanların içine girebilecekleri ve insanların oturma, çalışma, eğlenme veya dinlenmelerine veya ibadet etmelerine yarayan yapılar ile hayvanların ve eşyaların korunmasına yarayan yapılar hakkında yapılır. İnşaat halinde olup ikamet edilmeyen yapılar ile metrukluk veya başka bir sebeple statik bakımdan yapı bütünlüğü bozulmuş olan yapılar riskli yapı tespitine konu edilmez.

Lisans Alabilmek için Gerekli Belgeler Nedir?

1. Lisanslandırma talebini içeren dilekçe,
2. Talepte bulunan kurum veya kuruluşa göre güncel tarihli ve onaylı olarak; ilgili meslek oda-

sından alınmış işyeri tescil belgesi veya faaliyet gösterdiği konuya ilişkin belge veya 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanuna göre alınan izin belgesinin örneği,

3. Kurum veya kuruluşun ortaklarının ve yöneticilerinin adını, soyadını ve T.C. kimlik numarasını gösteren ticaret sicil müdürlüğünden alınmış firma genel durum belgesi ve kurum veya kuruluşun en son durumunu gösteren ticaret sicil gazetesinin bir sureti,
4. Kurum veya kuruluşun, Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS)'ne kayıtlı elektronik tebligat adresi ile yöneticisinin elektronik imza edinmiş olduğuna dair yazılı beyanı,
5. Riskli yapı tespitinde görev alacak mühendislerin gerekli şartları sağladıklarına ilişkin belgeler ile elektronik imza edinmiş olduklarına dair yazılı beyanları,
6. 6306 Sayılı Kanun'un Uygulama Yönetmeliğinin ekinde yer alan taahhütname,
7. Lisans belgesi ücretinin yatırıldığına dair dekont ile birlikte yazılı olarak veya elektronik yazılım sistemi üzerinden gerekli formların doldurulması veya belgelerin taratılarak sisteme eklenmesi suretiyle Kentsel Dönüşüm Başkanlığına müracaatta bulunulur.

- Afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları 31.05.2012 tarihli ve 28309 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun** ile belirlenmiştir.
- Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca, riskli yapılar ile riskli alan ve rezerv yapı alanlarının tespitine, riskli yapıların yıktırılmasına, yapılacak planlamaya, dönüştürmeye tabi tutulacak taşınmazların değerinin tespitine, hak sahibi olacaklarla yapılacak anlaşmaya ve yapılacak yardımlara, yeniden yapılacak yapılara ve 6306 sayılı Kanun kapsamındaki diğer uygulamalara ilişkin usul ve esasları 15.12.2012 tarihli ve 28498 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **6306 Sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

Riskli Yapı Tespiti Yapan Kuruluş Görevlisi

Kimdir?

Riskli yapı tespiti için lisanslandırılan kuruluşta görevli inşaat mühendisidir.

Lisanslandırılan kurum ve kuruluşlarda riskli yapı tespiti için **en az bir inşaat mühendisi görevlendirilmelidir.** İhtiyaca göre birden fazla inşaat mühendisi ile jeoloji veya jeofizik mühendisi de görevlendirilebilir.

Aranan Nitelikler Nedir?

Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgesine sahip ve geçerli bir İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) altında kayıtlı olmalıdır. Odamızın Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde iş yerinin ortağı veya ücretli çalışanı olabilir.

Yetkilendirme için Gerekli Koşullar Nedir?

a. Meslek odasına üyeliğinin devam etmesi,

b. Mesleğinde fiilen en az beş yıl çalışmış olması,

c. Düzenlenecek eğitim programlarına katılması, eğitim sonunda yapılacak yazılı sınavda yüz üzerinden en az yetmiş puan alarak başarı belgesi almaya hak kazanılması gerekir.

❖ Lisanslandırma talebinde bulunan üniversite adına riskli yapı tespitinde görev alacak mühendislerin öğretim üyesi olması durumunda bu şartlar aranmaz.

❖ Yapı denetimi ve laboratuvar kuruluşlarının lisanslandırılmasında, riskli yapı tespitinde görev alacak mühendis olarak denetçi belgesine sahip bir mühendisin bildirilmesi halinde, bu du-

rumdaki mühendis için sadece Kentsel Dönüşüm Başkanlığınca düzenlenen eğitim programlarına katılarak başarı belgesi almaya hak kazanmış olması şartı ile elektronik imza edinmiş olduğuna dair yazılı beyanı aranır.

Mesleki Deneyim Hangi Belgelerle Tespit Edilir?

a. Herhangi bir kamu kuruluşunda çalışmış olan mühendisler için, çalıştıkları mesleki ihtisas alanları ve çalışma süreleri belirtilecek şekilde görev yaptıkları kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak belgeler ile belgelendirilir.

b. Serbest olarak veya özel sektörde çalışan mühendisler için, çalıştıkları özel kuruluşlardan alınan ve çalışma alanı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca onaylanan belgeler veya çalıştıkları özel kuruluşlardan alınan, ilgilinin görevini, unvanını ve çalışma süresini belirten, firma yetkilisince imzalanmış, firmanın sigorta sicil numarasının da yazıldığı belgeler ile belgelendirilir. Ayrıca, özel kuruluşlarda yapılan çalışmaları teyit etmek üzere ilgili sosyal güvenlik kurumundan alınan belgelerin ibrazı gerekir.

Yetki Sınırı Nedir?

Riskli yapı tespitinde görev alacak mühendisler, aynı anda birden fazla lisanslı kuruluşta görev alamaz ve ortak olamazlar.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Riskli yapılar, "Riskli Yapıların Tespit Edilmesine İlişkin Esaslara" göre ve geliştirilen/belirlenen elektronik yazılım programı kullanılarak tespit edilir.

- Lisanslı kuruluşun; lisans başvurusunda gerçeğe aykırı belge sunduğu tespit edilen ortakları ve yöneticileri, mevcut olmayan bir yapı hakkında riskli yapı tespit raporu hazırlayan mühendisi ile mevcut olmayan bir yapı hakkında riskli yapı tespiti talebinde bulunan malik hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.
- Riskli Yapıların Tespit Edilmesine İlişkin Esaslarda değişiklik yapılması durumunda, lisanslı kuruluşun riskli yapı tespitinde görev alan mühendislerinin değişikliğin yapıldığı tarihten itibaren altı ay içerisinde yapılacak eğitimlerden birine katılıp katılım belgesi almaları zorunludur.

Bilirkişi

Kimdir?

Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde oy ve görüşünü sözlü veya yazılı olarak vermesi için başvurulan gerçek veya özel hukuk tüzel kişidir.

İnşaat mühendisleri, aranan nitelikleri sağlaması halinde uzmanlık alanlarına göre bilirkişilik faaliyetini yürütebilir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Adli ve idari yargı alanında her türlü bilirkişilik faaliyetini yürütür.

Aranan Nitelikler Nedir?

1. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53'üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık yap-

ma, yalan tanıklık ve yalan yere yemin suçlarından mahkûm olmamak.

2. Terör örgütleriyle iltisaklı veya irtibatlı olmamak.
3. Daha önce kendi isteği dışında bilirkişilik sicilinden çıkarılmamış veya bilirkişilik yapmaktan yasaklanmamış olmak.
4. Disiplin yönünden meslekten veya memuriyetten çıkarılmamış ya da sanat icrasından veya mesleki faaliyetten geçici ya da sürekli olarak yasaklanmamış olmak.
5. Başka bir bölge kurulunun listesine kayıtlı olmamak.
6. Bilirkişilik temel eğitimini tamamlamak.
7. Bilirkişilik yapacağı uzmanlık alanında en az beş yıl fiilen çalışmış olmak ya da daha fazla çalışma süresi belirlenmiş ise bu süre kadar fiilen çalışmış olmak.
8. Meslek mensubu olarak görev yapabilmek için mevzuat tarafından aranan şartları haiz olmak ve mesleğini yapabilmek için gerekli olan uzmanlık alanını gösteren diploma, mesleki yeterlilik belgesi, uzmanlık belgesi veya benzeri belgeye sahip olmak.
9. Bilirkişilik temel ve alt uzmanlık alanlarına göre belirlenen yeterlilik koşullarını taşımak.

- ❖ Özel hukuk tüzel kişilerinde bilirkişi şartlarını taşıyan ve sicile kayıtlı gerçek kişilerin istihdam edilmesi gerekir.
- ❖ Daha önce yaptığı başvurusu mesleki olarak yeterli nitelikte bulunmadığı gerekçesiyle reddedilenler, bir yıl geçmedikçe yeniden bilirkişilik yapmak için başvuruda bulunamazlar.
- ❖ Sermaye Piyasası Kanununa göre yetkilendirilen gayrimenkul değerleme uzmanları ile taşınmaz geliştirme konusunda yüksek lisans veya doktora yapmış uzmanlar için, Kamulaştırma Kanunu'nun 15'inci maddesi gereğince sadece kamulaştırma alt uzmanlık alanında görev yapmak kaydıyla, bilirkişiliğe kabul şartları bakımından fiilen beş yıl görev yapma şartı aranmaz.

Temel Eğitimin İçeriği Nedir?

Bilirkişilik temel eğitimi, beş yıllık meslekî kıdem kazanmış kişiler tarafından alınan ve bilirkişilik faaliyetinin yürütülmesi ile ilgili temel, teorik ve pratik bilgileri içeren eğitimi ifade eder.

a. Temel eğitim, on iki saati teorik ve on iki saati uygulamalı olmak üzere en az yirmi dört ders saatinden oluşur.

b. Teorik eğitim; yargılama hukukunun genel ilkeleri, bilirkişilik

mevzuat hükümleri, bilirkişinin taşıması gereken nitelikler, bilirkişinin yetkileri ve yükümlülükleri, uyması gereken temel ve etik ilkeler, ispat faaliyeti ve bilirkişi incelemesinin usul ve esasları, teknik konu-hukuki konu ayrımına ilişkin usul ve esaslar ile rapor yazım usul ve tekniğini kapsar.

c. Uygulama eğitimi; Bilirkişi Bilgi Sisteminin kullanılması, katılımcıların bireysel veya heyet hâlinde sistematik teknikleri kullanma becerilerini geliştirmelerini sağlayacak örnek bir olaya ilişkin bilirkişi raporu düzenleme ile uygulama gözetimi faaliyetlerini içerir.

❖ Temel eğitime katılmak zorunludur. Eğitim kuruluşlarınca, katılımcıların derslere devam durumunu gösteren çizelge düzenlenir ve derslerin 1/12'sine devam etmeyenlerin eğitim programıyla ilişiği kesilir.

❖ Bilirkişilere, bilirkişilik eğitim izni verilen kuruluşlarca teorik ve uygulamalı, toplam altı saatten az olmamak üzere üç yılda bir defa yenileme eğitimi verilir. Bilirkişiler yenileme eğitimine sicile kaydedildiği tarihten itibaren üçüncü yılın içinde katılmak zorundadır. Yenileme eğitimine katılmayan bilirkişiler bu eğitimi almadıkça yeniden bilirkişilik yapmak için başvuruda bulunamaz.

❖ 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre yetkilendirilen gayrimenkul değerleme uzmanları için, 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 15'inci maddesi gereğince sadece kamulaştırma alt uzmanlık alanında görev yapmak kaydıyla, bilirkişiliğe kabul şartları bakımından temel eğitim alma şartı aranmaz.

* **Şubemiz, bilirkişilik temel eğitimini vermeye yetkilidir.**

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. Görevini dürüstlük kuralları çerçevesinde bağımsız, tarafsız ve objektif olarak yerine getirir.

b. Raporunda çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hususlar dışında açıklama yapamaz; hukuki nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunamaz.

c. Kendisine tevdi olunan görevi bizzat yerine getirmekle yükümlü olup, görevinin icrasını kısmen yahut tamamen başka bir kimseye devredemez.

d. Görevi sebebiyle kendisine tevdi edilen bilgi ve belgelerin veya öğrendiği sırların gizliliğini sağlamakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, bilirkişilik görevi sona erdikten sonra da devam eder.

❖ Ayrıca, Bilirkişilik Yönetmeliğinin 6,7,8,9,10,11,12,13 ve 14'üncü maddelerinde sayılan sorumlulukları yerine getirir.

Yetkileri Nedir?

a. Bilirkişi, yapacağı ön incelemede, incelemeyi gerçekleştirebilmesi için bazı hususların önceden araştırılması ve tespiti ile kendisine teslim edilen dosya ve belgelere ilave olarak başka kayıt ve belgelere ihtiyaç duyması halinde bir hafta içinde görevlendirmeyi yapan merciden talepte bulunur.

b. Bilirkişi, görev alanı veya sınırları hakkında tereddüde düşerse, bunun giderilmesini, görevlendirmeyi yapan merciden her zaman talep edebilir.

Hizmet Bedeli Nedir?

Bilirkişilere ödenecek ücret ve giderlerin miktarı ile bunların ödenmesine ilişkin usul ve esasları her yıl Resmî Gazetede yayımlanan "Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesi" ile belirlenmektedir.

- Bilirkişilerin nitelikleri, eğitimi, seçimi ve denetimine ilişkin usul ve esasları 24.11.2016 tarihli ve 29898 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Bilirkişilik Kanunu** ile belirlenmiştir.
- Bilirkişiliğe başvuru ve kabul şartları, bilirkişilerin nitelikleri, eğitimi, sicil ve listeye kaydı, görevlendirilmesi, uymaları gereken temel ve etik ilkeler, çalışma esasları, denetimi, sicil ve listeden çıkarılması ile Bilirkişilik Danışma Kurulu, Bilirkişilik Daire Başkanlığı ve bilirkişilik bölge kurullarının çalışma usul ve esasları 03.08.2017 tarihli ve 30143 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Bilirkişilik Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.
- Konkordato komiserinin nitelikleri, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacaklar ile alacaklılar kurulunun zorunlu olarak oluşturulacağı hâller ve konkordato komiserliği ile alacaklılar kuruluna dair diğer hususlara ilişkin usul ve esasları 30.01.2019 tarihli ve 30671 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Konkordato Komiserliği ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik** ile belirlenmiştir.
- Bilirkişilik hizmeti verecek özel hukuk tüzel kişilerinin ve bu tüzel kişilerin bünyesinde bilirkişi olarak çalışacak kişilerin taşıması gereken nitelikleri, sicil ve listeye kaydına ilişkin ilke, iş ve işlemleri; **Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin Bilirkişilik Hizmeti Vermesine İlişkin Usul ve Esaslar** ile belirlenmiştir.

Enerji Kimlik Belgesi Uzmanı

Kimdir?

Asgari olarak binanın enerji ihtiyacı ve enerji tüketim sınıflandırması, yalıtım özellikleri ve ısıtma ve/veya soğutma sistemlerinin verimi ile ilgili bilgileri içeren Enerji Kimlik Belgesini (EKB) düzenleyen mühendis veya mimardır.

EKB uzmanının; mimar, **inşaat mühendisi**, makina mühendisi, elektrik, elektronik veya elektrik-elektronik mühendisi olması şarttır.

Çalışma Kapsamı Nedir?

EKB, herhangi bir alan ile sınırlı olmaksızın ülke genelinde düzenlenebilir.

Enerji Kimlik Belgesi düzenlenmesi zorunlu olmayan binalar:

1. *Sanayi alanlarında üretim faaliyetleri yürütülen binalar,*
2. *İbadet yeri olarak kullanılan binalar,*
3. *Planlanan kullanım süresi iki yıldan az olan binalar,*
4. *Yılın dört ayından daha az kullanılan binalar,*
5. *Yapı inşaat alanı 50 m²'nin altında olan binalar,*
6. *Koruma altındaki bina veya anıtlar.*
7. *Seralar, atölyeler, münferit olarak inşa edilen ve ısıtılmasına ve soğutulmasına gerek duyulmayan depo, cephanelik, ardiye, ahır, ağıl gibi binalar,*
8. *Devletin güvenlik ve emniyeti ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin harekât ve ülke savunması bakımından gizlilik arz eden yapılar ile Millî Savunma Bakanlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, Jandarma Genel Komutanlığına ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait harekât, eğitim, güvenlik ve savunma amaçlı yapılar ve mülkiyeti kime ait olursa olsun bu nitelikte olduğu ilgili Bakanlık veya kamu kuruluşunca ilgili idareye bildirilen binalar*
9. *İmar mevzuatı gereği ruhsatsız yapılan yapılar,*
10. *Mücavir alan dışında kalan ve toplam inşaat alanı 1.000 m²'den az olan binalar,*

EKB Düzenleme Yetkisi için Aranan Nitelikler Nedir?

EKB, yetkili kuruluş adına EKB Uzmanı tarafından hazırlanır. Gerekli şartların sağlanması halinde, "Yeni Bina" ve "Mevcut Bina" için EKB düzenlenir.

Yeni Bina: *1 Ocak 2011 tarihinden sonra yapı ruhsatı alınan binalardır.*

Mevcut Bina: *1 Ocak 2011 tarihinden önce yapı ruhsatı alınıp yapımı devam eden veya yapımı tamamlanan bina veya yapı kullanım izni almış binalardır.*

Yeni binalara EKB düzenleyen yetkili kuruluş olabilmek için;

a. EKB eğitimini başarı ile tamamlayan ve Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgesi olan ortak veya çalışan bulundurmak,

b. İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) sahibi olmak, gereklidir.

Mevcut binalara EKB düzenleyen yetkili kuruluş olabilmek için;

a. EKB eğitimini başarı ile tamamlayan ve Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik uyarınca düzenlenmiş Etüt-Proje Sertifikası alan Serbest İnşaat Mühendisi (SİM) belgeli ortak veya çalışan bulundurmak,

b. İş Yeri Tescil Belgesi (İTB) sahibi olmak,

c. Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş ulusal veya uluslararası laboratuvarlar tarafından kalibre edilmiş ve etiketlenmiş ısı ve sıcaklık görüntüleme cihazına sahip olmak, gereklidir.

- Mevcut binalar için; enerji kimlik belgesi düzenleme eğitimini başarıyla tamamlayan personel bulunduran 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında bina kategorisinde yetkilendirilmiş olan enerji verimliliği danışmanlık şirketlerine de enerji kimlik belgesi verme yetkisi verilir.
- Kamu kurum ve kuruluşları; enerji kimlik belgesi düzenleme eğitiminde başarılı olan bünyelerindeki personeli ile binalarına enerji kimlik belgesi düzenleyebilir.
- EKB eğitimi sonunda yapılan sınavda 100 üzerinden en az 70 puan alınması gereklidir.

Zorunluluklar Nedir?

a. EKB, yeni binalar için yapı kullanma izin belgesi alınması aşamasında ilgili idarelere sunulur. Enerji Kimlik Belgesi düzenlenmeyen binalara ilgili idarelerce yapı kullanma izin belgesi verilmez.

b. Yeni binalar, D sınıfı ve daha fazla enerji tüketimine ve CO_2 salımına sahip olamaz.

c. Mevcut binalar için zorunlu tutulan bir sınıf bulunmamaktadır. Ancak, EKB alınması zorunludur.

d. Binalar veya bağımsız bölümlere ilişkin alım, satım ve kiraya verme ile ilgili iş ve işlemlerde enerji

kimlik belgesi düzenlenmiş olması şartı aranır. Binanın veya bağımsız bölümün satılması veya kiraya verilmesi safhasında, mal sahibi enerji kimlik belgesinin bir suretini alıcıya veya kiracıya verir.

e. Binaların mimari, mekanik ve aydınlatma projelerinin Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğine uygunluğunu gösteren "Ön Hesap Sonuç Formunun", BEP-TR yazılımı ile hazırlanarak ruhsat eki projeler ile birlikte sunulması zorunludur. Ancak 3194 sayılı Kanunun 26'ncı maddesine göre avan proje esas alınarak yapı ruhsatı düzenlenmesi durumunda, "Ön Hesap Sonuç Formu" aranmaz.

f. NSEB niteliğindeki binaların Enerji Kimlik Belgesindeki enerji performans sınıfının B veya daha iyi olması ve aynı zamanda binanın birincil enerji ihtiyacının en az %10'u oranında yerinde yenilenebilir enerji kullanımına sahip olması zorunludur. Toplam yapı inşaat alanı 2000 m^2 ve üzeri olan binaların NSEB olarak inşa edilmesi zorunludur. Bu binalar için "Ön Hesap Sonuç Formunun", BEP-TR yazılımı ile hazırlanarak ruhsat eki projeler ile birlikte sunulması zorunludur.

Neredeyse Sıfır Enerjili Bina (NSEB): *Yüksek enerji performansına ve aynı zamanda belli oranda yenilenebilir enerji kullanımına sahip olan binadır.*

Ön Hesap Sonuç Formu: *Yapı ruhsatı aşamasında ilgili İdaresine sunulan; projelerin (mimari proje, mekanik tesisat projesi, ısı yalıtım raporu, elektrik tesisat projesi) Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğine uygunluğunun kontrolüyle ilgili olarak BEP-TR yazılımı ile oluşturulan ve EKB Uzmanı tarafından imzalanan rapordur.*

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. Mevcut binalarda ruhsat ve ruhsat eki onaylı projelerine göre farklı uygulamalar var ise bu uygulamaların binanın güncel haline göre raporlanmasından, enerji kimlik belgesi düzenlemeye yetkili kuruluşlar, enerji kimlik belgesi uzmanları ve Etüt-Proje Sertifikasına sahip personel görevli, yetkili ve sorumludur.

b. Enerji kimlik belgesinin yapı ruhsatına, ruhsat eki onaylı projelerine, ısı yalıtım raporuna ve ilgili raporlara uygun hazırlanmasından enerji kimlik belgesi uzmanları ile enerji kimlik belgesi düzenlemeye yetkili kuruluşlar sorumludur.

c. Yapı ruhsatının, ruhsat eki projelerinin ve ısı yalıtım raporunun birbirleri ile uyumlu olmasından ilgili idareler ve varsa yapı denetim kuruluşları sorumludur. Herhangi bir aykırılık tespit edilmesi durumunda enerji kimlik belgesi düzenlemeye yetkili kuruluşlar veya enerji kimlik belgesi uzmanları bu konudaki tespitlerinde yapı ruhsatı vermeye yetkili idarelere aykırılığı bildirir. İlgili idaresince aykırılık giderilinceye kadar enerji kimlik belgesi düzenlenmez.

d. Enerji kimlik belgesinde yer alan

bilgilerden ve bu bilgilerin doğruluğundan enerji kimlik belgesi uzmanı ve Enerji Kimlik Belgesi düzenlemeye yetkili kuruluş sorumludur.

e. Tüzel kişi adına, bünyesindeki herhangi bir gerçek kişi tarafından düzenlenen enerji kimlik belgelerinin ilgili mevzuata uygun şekilde düzenlenmesinden, düzenleyen ilgili gerçek kişi veya kişiler ile birlikte kuruluşun sahibi veya yöneticisi müteselsilen sorumludur.

f. Enerji kimlik belgesi vermeye yetkili kuruluşlar ve enerji kimlik belgesi uzmanları, enerji kimlik belgesi oluşturmaya esas olan bilgi ve belgeleri enerji kimlik belgesinin geçerlilik süresi boyunca muhafaza eder.

g. Enerji kimlik belgesi vermeye yetkili kuruluşlar ve enerji kimlik belgesi uzmanları denetim amacıyla istenen bilgi ve belgeleri göndermekten sorumludur. İstenen bilgi ve belgelerin gönderilmemesi halinde, denetim sürecinin olumsuz etkilenmemesi için enerji kimlik belgesi düzenlemek üzere BEP-TR yazılımına erişim yetkileri, istenen bilgi ve belgeler gönderilene kadar engellenir.

h. Enerji kimlik belgesi vermeye yetkili kuruluşların ve enerji kimlik belgesi uzmanlarının yetkilerini kötüye kullandıkları veya gerçeğe aykırı belge düzenlediklerinin tespit edilmesi halinde, haklarında yapılacak denetim sonuçlanana kadar enerji kimlik belgesi düzenlemek üzere BEP-TR yazılımına erişim yetkileri engellenir.

i. Enerji kimlik belgesinin yapı ruhsatına, ruhsat eki onaylı projelerine ve ısı yalıtım raporuna uygun hazırlanması esastır. Mevcut binalarda ruhsat ve ruhsat eki onaylı projelerine göre farklı uygulamaların bulunması halinde bu uygulamalar yerinde tespit edilerek raporlanır.

j. Yetkilerini kötüye kullandıkları veya gerçeğe aykırı EKB düzenledikleri tespit edilen EKB uzmanları ve bünyesinde çalıştığı EKB vermeye yetkili kuruluş, komisyon kararı ile iki ay süre ile BEP-TR sisteminde askıya alınır ve bu süre boyunca yeni EKB hazırlayamaz. Hatalı EKB'lerin düzeltilerek sisteme yüklenmesinden ilgili EKB uzmanı sorumludur. İlk askıya alma süresinden itibaren bir yıl içerisinde aynı veya farklı il müdürlüklerince üç defa yetkilerini kötüye kullandıkları veya gerçeğe aykırı EKB düzenledikleri tespit edilen EKB uzmanları ve bünyesinde çalıştığı EKB vermeye yetkili kuruluşun, EKB verme yetkileri bir daha verilmemek üzere iptal edilir ve BEP-TR sistemine erişimlerine izin verilmez.

❖ Enerjinin üretim, iletim, dağıtım ve tüketim aşamalarında, endüstriyel işletmelerde, binalarda, elektrik enerjisi üretim tesislerinde, iletim ve dağıtım şebeke-

leri ile ulaşımda, tarım ve hizmet sektörlerinde enerji verimliliğinin artırılmasına ve desteklenmesine, toplum genelinde enerji bilincinin geliştirilmesine, yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanılmasına yönelik uygulanacak usul ve esasları; 02.05.2007 tarihli ve 26510 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Enerji Verimliliği Kanunu** ile belirlenmiştir.

- Binalarda enerjinin ve enerji kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasına, enerji israfının önlenmesine ve çevrenin korunmasına ilişkin usul ve esasları 05.12.2008 tarihli ve 27075 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.
- Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği kapsamında, binanın enerji tüketimine etki eden tüm parametrelerin, konut, ofis, eğitim, sağlık, otel, alışveriş ve ticaret merkezleri gibi mevcut ve yeni binaların enerji verimliliğine etkisini değerlendirmek ve enerji performans sınıfını belirlemek için geliştirilen bina enerji performansı hesaplama yönteminin usul ve esasları 01.11.2017 tarihli ve 30227 Mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binalarda Enerji Performansı Ulusal Hesaplama Yöntemine Dair Tebliğ** ile belirlenmiştir.
- Enerji kimlik belgesi düzenleyen uzmanlara ve eğiticilere verilecek olan eğitimler ile bunların denetimine dair usul ve esasları; 07.01.2021 tarihli ve 31357 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Enerji Kimlik Belgesi Uzmanlarının Eğitim ve Denetimlerine Dair Tebliğ** ile belirlenmiştir.

- **Şubemiz, Enerji Kimlik Belgesi eğitimini vermeye yetkilidir.**

A+++
A++
A+
A
B
C
D

İş Güvenliği Uzmanı

Kimdir?

İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler ile mühendislik veya mimarlık eğitimi veren fakültelerin mezunları ile teknik elemandır.

Çalışma Kapsamı nedir?

Kamu ve özel sektöre ait bütün iş ve işyerlerinde faaliyet yürütür.

İş güvenliği uzmanları tam gün çalıştığı işyeri dışında fazla çalışma yapamaz.

Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerlerindekiler hariç Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetleri, afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri, ev hizmetleri, çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar, hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileştirme kapsamında yapılan iş yurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri, çalışma kapsamı dışındadır.

İşyerine Göre Çalışma Süreleri Nedir?

İş güvenliği uzmanlarının çalışma süreleri İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 12'nci maddesinde detaylı olarak belirtilmektedir.

- İşyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından yer aldığı tehlike sınıfları; 26.12.2012 tarihli ve 28509 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği** ile belirlenmiştir.

Aranan Nitelikler Nedir?

Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde (A) sınıfı, tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en az (B) sınıfı, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde ise en az (C) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmaları şartı aranır.

❖ İş güvenliği uzmanlığı belgesi sınıfları için aranan nitelikler; İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 8'inci maddesinde detaylı olarak belirtilmektedir.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 9'uncu maddesindeki rehberlik, risk değerlendirmesi, çalışma ortamı gözetim, eğitim, bilgilendirme ve kayıt, ilgili birimlerle iş birliği başlıkları altında belirlenen görevleri yerine getirir.

b. İş güvenliği uzmanları, görevlerini yaparken, işin normal akışını mümkün olduğu kadar aksatmamak ve verimli bir çalışma ortamının sağlanmasına katkıda bulunmak, işverenin ve işyerinin meslek sırları, ekonomik ve ticari durumları ile ilgili bilgileri gizli tutmakla yükümlüdürler.

c. İş güvenliği uzmanları, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı, hizmet sundukları işverene karşı sorumludur.

d. İş güvenliği uzmanı, işverene yazılı olarak bildirilen iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirlerden acil durdurma gerektiren haller ile yangın, patlama, göçme, kimyasal sızıntı gibi hayati tehlike arz edenleri, belirlenecek makul bir süre içinde işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, işyerinin bağlı bulunduğu çalışma ve iş kurumu il müdürlüğüne yazılı olarak bildirmekle yükümlüdürler.

e. İş güvenliği uzmanı, görevlendirildiği işyerinde yapılan çalışmalara ilişkin tespit ve tavsiyeleri ile faaliyetlerini, işyeri hekimi ile birlikte yapılan çalışmaları ve gerekli gördüğü diğer hususları onaylı deftere yazar.

❖ İşverene iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda rehberlik ve danışmanlık yapmak üzere görevlendirilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı, görev aldığı işyerinde göreviyle ilgili mevzuat ve teknik gelişmeleri göz önünde bulundurarak iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eksiklik ve aksaklıkları, tedbir ve tavsiyeleri belirler ve işverene yazılı olarak bildirir. Eksiklik ve aksaklıkların düzeltilmesinden, tedbir ve tavsiyelerin yerine getirilmesinden işveren sorumludur. Bildirilen eksiklik ve aksaklıkların acil durdurmayı gerektirmesi veya yangın, patlama, göçme, kimyasal sızıntı ve benzeri acil ve hayati tehlike arz etmesi, meslek hasta-

lığına sebep olabilecek ortamların bulunmasına rağmen işveren tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması hâlinde, bu durum işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve/veya ortak sağlık ve güvenlik birimi yönetimi tarafından Bakanlığın yetkili birimine, varsa yetkili sendika temsilcisine, yoksa çalışan temsilcisine bildirilir. Bildirim yapmadığı tespit edilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının belgesi üç ay, tekrarında ise altı ay süreyle; ortak sağlık ve güvenlik biriminin yetki belgesi altı ay, tekrarında ise bir yıl süreyle askıya alınır. Bu bildirimden dolayı işvereni tarafından işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının iş sözleşmesine son verilemez ve bu kişiler hiçbir şekilde hak kaybına uğratılamaz. Aksi takdirde işveren hakkında bir yıllık sözleşme ücreti tutarından az olmamak üzere tazminata hükmedilir. İşyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının iş kanunları ve diğer kanunlara göre sahip olduğu hakları saklıdır. Açılan davada, kötü niyetle gerçek dışı bildirimde bulunduğu mahkeme kararıyla tespit edilen kişinin belgesi altı ay süreyle askıya alınır.

İş Güvenliği Uzmanlarının Yetkileri Nedir?

a. İşyerinde belirlediği hayati tehlikenin ciddi ve önlenemez olması ve bu hususun acil müdahale gerektirmesi halinde işin durdurulması için işverene başvurmak.

b. Görevi gereği işyerinin bütün bölümlerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda inceleme ve araştırma yapmak, gerekli bilgi ve belgelere ulaşmak ve çalışanlarla görüşmek.

c. Görevinin gerektirdiği konularda işverenin bilgisi dâhilinde ilgili kurum ve kuruluşlarla işyerinin iç düzenlemelerine uygun olarak iş birliği yapmak.

d. Tam süreli iş sözleşmesi ile görevlendirilen iş güvenliği uzmanları, çalıştıkları işyeri ile ilgili mesleki gelişmelerini sağlamaya yönelik eğitim, seminer ve panel gibi organizasyonlara katılma hakkına sahiptir. Bu gibi organizasyonlarda geçen sürelerden bir yıl içerisinde toplam beş iş günü kadarı çalışma süresinden sayılır ve bu süreler sebebiyle iş güvenliği uzmanının ücretinden herhangi bir kesinti yapılamaz.

❖ İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülükleri 30.06.2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu** ile belirlenmiştir.

❖ Yapı işlerinde alınacak asgari iş sağlığı ve güvenliği şartları; 05.10.2013 tarihli ve 28786 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

❖ İş güvenliği uzmanlarının nitelik-

leri, eğitimleri ve belgelendirilmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları 29.12.2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.

- İşyerindeki risklerin önlenmesinin veya yeterli derecede azaltılmasının, teknik tedbirlere dayalı toplu korunma ya da iş organizasyonu veya çalışma yöntemleri ile sağlanamadığı durumlarda kullanılacak kişisel koruyucu donanımların özellikleri, temini, kullanımı ve diğer hususlarla ilgili usul ve esaslar; 02.07.2013 tarihli ve 28695 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.

Özel Binalar Tasarım Gözetmeni

(Tasarım Gözetmeni)

Kimdir?

İlgili alanda teorik ve mesleki bilgi ve deneyim sahibi olan Özel Binalar Tasarım Gözetmenliği Belgesini haiz meslek mensubudur.

Çalışma Kapsamı Nedir?

1. Yapı ruhsatı düzenlenecek yapılara ilişkin faaliyet yürütür.
2. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin;
   a. Ek-1/C Tablosuna göre yüksek tehlikeli kullanım alanı 30.000 m²'yi geçen binalar, *(1.1.2027 tarihinde yürürlüğe girecek)*
   b. 8'inci maddesinin birinci fıkrasına göre yapı yüksekliği 51.50 m'yi veya yapı inşaat alanı 50.000 m²'yi geçen konut harici tüm binaların, *(1.1.2027 tarihinde yürürlüğe girecek)*
   c. Yapı yüksekliği 51.50 m'yi geçen konut amaçlı binaların, *(1.1.2028 tarihinde yürürlüğe girecek)* yangın algılama, söndürme ve tahliye projeleri tasarım gözetimi ve kontrolü hizmetine tabidir.

Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği eki "Deprem Etkisi Altında Binaların Tasarımı İçin Esasların" 1.3 maddesinde sayılan konular tasarım gözetimi ve kontrolü hizmetine tabidir. Bu kapsamda, Projenin başlangıcından tamamlanmasına kadar ilgili tüm tasarım aşamalarında görev yapacak şekilde, ilgili alanda teorik ve mesleki bilgi ve deneyim sahibi inşaat mühendislerinden "tasarım gözetimi ve kontrolü" hizmeti alınmak zorundadır.

Aranan Nitelikler Nedir?

a. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53'üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık yapma, yalan tanıklık ve yalan yere yemin suçlarından mahkûm olmamak.

b. Daha önce kendi isteği dışında tasarım gözetmenliği sicilinden çıkarılmamış olmak.

c. Disiplin yönünden meslekten veya memuriyetten çıkarılmamış ya da sanat icrasından veya mesleki faaliyetten sürekli olarak yasaklanmamış olmak.

d. Tasarım gözetmeninin gerçek kişi olarak kendi adına olan iş deneyim belgesi ya da diplomasını sunarak başvurmuş olduğu veya ortağı olduğu tüzel kişiliğin söz konusu belgeleri kullanarak başvurmuş olduğu ihalelerden dolayı herhangi bir nedenle yasaklama almamış olmak.

e. Mesleğinde fiilen en az beş yıldan beri çalışıyor olmak.

f. Tasarım gözetmenliği uzmanlık alanlarına göre belirlenen yeterlilik ve lisans eğitimi koşullarını taşımak.

❖ Daha önce yaptığı başvurusu uzmanlık deneyimi bakımından yeterli nitelikte bulunmadığı gerekçesiyle reddedilenler, altı ay geçmedikçe tasarım gözetmenliği yapmak için yeniden başvuruda bulunamazlar.

❖ Tasarım gözetmenliğinin bir özel hukuk tüzel kişiliği tarafından üstlenilebilmesi için; tüzel kişiliğin toplam en az %51 hissesine Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği üyesi tasarım ve yapı sektörüyle ilgili ortakların sahip olması, tasarım gözetmenlerinden en az birinin hisse oranının %20'nin altında olmaması, tüm ortakların hisselerinin %20 oranının altında olması durumunda ise tasarım gözetmeninin, ortak-

lık payının en yüksek hisse sahibinden az olmaması ve ayrıca uzmanlık kapsamındaki işlere münhasır tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili olması şarttır. Bu şekilde çalışan bir gözetmen gerçek kişi olarak tasarım gözetimi hizmeti veremez.

Belge Alabilmek için Gerekli Kriterler Nedir?

Mesleki yayın, mesleki deneyim, uzmanlık alanında deneyim, akademik unvan, mesleki yetkinlik göstergelerinden toplam asgari 60 puan alınması zorunludur.

Uzmanlık Alanları Nedir?

Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği kapsamındaki tasarım gözetimi ve kontrolü hizmeti alanlarına göre uzmanlık alanları DTGUA-1, DTGUA-2(a, b), DTGUA-3, DTGUA-4 ve DTGUA-5 olarak belirlenmiştir.

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamındaki tasarım gözetimi ve kontrolü hizmeti alanlarına göre uzmanlık alanları YTGUA-1(a, b) ve YTGUA-2 olarak belirlenmiştir.

❖ Tasarım gözetmenliği belgesi alabilmek için "Tasarım Gözetmeni Değerlendirme Kriterleri", "Tasarım Gözetmenliği Belgesi Uzmanlık Alanları", "Tasarım gözetmenlerince asgari olarak yapılması gerekenler", "hizmet bedeli", "liste dışı hizmet alınması" ve diğer hususlar; **Özellik Arz Eden Binaların Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Yönetmeliğin ekinde** yer almaktadır.

Yetki Sınırı Nedir?

DTGUA-4 ve DTGUA-5 uzmanlık alanlarında tasarım gözetmenlerinin aynı anda hizmet verebilecekleri iş sayısı beşi, toplam yapı inşaat alanı 360.000 m^2'yi geçemez. Diğer uzmanlık alanlarında iş sınırı uygulanmaz.

YTGUA-1 ve YTGUA-2 uzmanlık alanlarında tasarım gözetmenlerinin aynı anda hizmet verebilecekleri iş sayısı beşi, toplam yapı inşaat alanı 360.000 m^2'yi geçemez.

Tek bir iş üstlenilmesi halinde üst sınır uygulanmaz. Üst sınırın hesaplanmasında inşaat alanı, hizmetin ilişkili olduğu kısımla sınırlıdır. Zorunlu hallerde belirli projelerde iş miktarı kısıtlamaları ilgili Bakanlıkça değiştirilebilir.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Tasarım gözetmenleri, projelerin kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, yönetmelik, standart, fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılmış olması nedeniyle ilgili tasarım performans seviyeleri için kabul edilenlerin ötesinde ortaya çıkan yapı hasarından/zararlardan dolayı yapı sahibi ve/veya ilgili idareye karşı, yürüttüğü hizmet dâhilinde

kusuru oranında sorumludur. Ancak tasarım gözetmeni, yazılı ihtarına rağmen yapı sahibi ve/veya proje müellifi tarafından uyulmayan konulardan dolayı sorumlu değildir.

Ayrıca, Özellik Arz Eden Binaların Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Yönetmeliğin 8, 9,11 ve 13'üncü maddeleri ile belirlenen görev ve sorumlulukları yerine getirir.

- İleri tasarım yöntemleri ve teknolojileri gerektiren, özellik arz eden binaların tasarım gözetimi ve kontrolü hizmetleri ile bu hizmeti yerine getireceklerin eğitim koşulları, mesleki yeterlilik ve deneyim konuları ve bunların belgelendirilmesi ve hizmetin yürütülmesine dair usul ve esasları 28.09.2022 tarihli ve 31967 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Özellik Arz Eden Binaların Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Yönetmelik** ile belirlenmiştir.
- Her türlü yapı, bina, tesis ve işletmenin, tasarımı, yapımı, işletimi, bakımı ve kullanımı safhalarında çıkabilecek yangınların en aza indirilmesini ve herhangi bir şekilde çıkabilecek yangının can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesinde ve sırasında alınacak tedbirlerin, organizasyonun, eğitimin ve denetimin usul ve esasları; 19.12.2007 tarihli ve 26735 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.

LPG Otogaz İstasyonu / Dolum Tesisi Sorumlu Müdürü

Kimdir?

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) otogaz istasyonları ve dolum tesislerinde faaliyet yürütmek üzere "Sorumlu Müdür Sertifikası" almış kişidir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Dolum tesisi ve otogaz istasyonunda sorumlu müdür çalıştırılması zorunludur. Sorumlu müdür, bir dolum tesisinde veya aynı il sınırları içerisinde en fazla üç otogaz istasyonunda görev alabilir.

Aranan Nitelikler Nedir?

a. Dolum tesisleri için; çevre, elektrik, elektronik, elektrik ve elektronik, endüstri, enerji sistemleri, kimya, makine, **inşaat**, mekatronik, petrol ve doğalgaz mühendislik fakültelerinden veya fakültelerin kimya bölümünden veya bunlara denkliği Yükseköğ-

retim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içi veya yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak veya diğer bölümlerden mezun olmakla beraber çevre, elektrik, elektronik, elektrik ve elektronik, endüstri, enerji sistemleri, inşaat, kimya, makine, mekatronik veya petrol ve doğalgaz mühendisliği veya kimya dalında en az yüksek lisans yapmış olmak,

b. Otogaz istasyonları için; meslek yüksekokullarının kimya teknolojisi, elektronik teknolojisi, makine, mekatronik, elektrik, enerji tesisleri işletmeciliği, doğalgaz ve tesisatı teknolojisi, gaz ve tesisatı teknolojisi, rafineri ve petro-kimya teknolojisi programlarından veya teknoloji veya **mühendislik fakültelerinden** veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içi veya yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak veya 6269 sayılı Kimyagerlik ve Kimya Mühendisliği Hakkında Kanun kapsamında kimyager unvanını almış olmak veya diğer bölümlerden mezun olmakla beraber çevre, elektrik, elektronik, elektrik ve elektronik, endüstri, enerji sistemleri, inşaat, kimya, makine, mekatronik, petrol ve doğalgaz mühendisliği veya kimya dalında en az yüksek lisans yapmış olmak,

c. İlgili mevzuatta öngörülen eğitimi başarıyla bitirmek,

d. Sorumlu müdür sertifikası sahibi olmak,

e. Görevin gereklerini yerine getirmesini engelleyecek sağlık engeli bulunmamak,

❖ A sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesi sahibi kişiler, sorumlu müdür sertifikası alarak ve sorumlu müdür sözleşmesi imzalayarak LPG otogaz istasyonlarında sorumlu müdür olarak görev alabilirler. Bu kişilere ilişkin eğitim ve belgelendirme esasları her yıl genel uygulama esasları ile belirlenir ve bu kişiler için (b) maddesinde belirtilen öğrenim şartı aranmaz.

❖ Lisans sahibi gerçek kişiler, kendi lisanslı tesislerinde sorumlu müdürlük görevinde bulunamazlar.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

a. Tesisin ilgili mevzuata ve teknik düzenlemelere uygun olarak emniyetli ve hizmet sürekliliğini aksatmayacak şekilde çalışmasını sağlamak,

b. Personelin periyodik olarak eğitimini sağlamak, ilgili mevzuat uyarınca alması gerekli eğitimi almamış personelin tesiste çalıştırılmasına izin vermemek,

c. Tesiste güvenlik ve diğer uyarıcı levhaların asılmasını sağlamak,

d. Otogaz istasyonunda LPG tüpü dolumu ve satışı yaptırmamak,

LPG tüpü dolumuna yarayan hiçbir alet, makine ve teçhizatı istasyon dahilinde bulunmasına izin vermemek,

e. Dolum tesisinde dağıtıcının veya dağıtıcı ile aralarında dolum anlaşması bulunan diğer dağıtıcı veya dağıtıcıların amblemini taşıyan teknik düzenlemelere uygun LPG tüpleri dışında kalan tüplere dolum yapılmasına izin vermemek,

f. Kötü niyet veya tehlikeli eylem sonucunu doğuracak her türlü eylem ve işlemden özenle kaçınmak, bunların oluşumunun engellenmesi için her türlü tedbiri almak,

g. Tesiste bulunan makine ve teçhizatın bakımlarının, kalibrasyon işlemlerinin, katodik ve elektrik koruma testlerinin düzenli aralıklar ile zamanında ve doğru olarak yaptırılmasını sağlamak,

h. Yasal düzenlemeleri, teknolojik gelişmeleri, piyasa faaliyetlerini takip etmek, lisans sahibini ve diğer personeli yazılı veya sözlü olarak bilgilendirmek,

i. Görevi ile ilgili bilgi, belge ve kayıtları düzenlemek ve muhafaza edilmesini sağlamak, gerektiğinde yetkili kamu kurumlarına ibraz etmek,

j. Tesisi Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu adına denetlemek için gelen görevlilere denetim esnasında yardımcı olmak, gerekli bilgi ve belgelere ulaşımlarını sağlamak,

k. Tesiste tespit ettiği ilgili mevzuata aykırı veya kötü niyet veya tehlikeli eylem sonucunu doğuracak her türlü eylem ve işlemi yazılı olarak derhal lisans sahibine bildirmek, lisans sahibinin aykırılığı uygun sürede gidermemesi ve/veya işi geçici olarak durdurmaması halinde, yazılı olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna ve ilgili diğer kamu kurumlarına derhal bildirmek ile yükümlüdür.

❖ Sorumlu müdür, sorumlu olduğu tesisin ilgili mevzuata uygun ve emniyetli şekilde işletilmesinden lisans sahibi ile beraber Kuruma ve diğer kamu kurumlarına karşı sorumludur.

❖ Lisans sahibinin ilgili ve diğer mevzuata aykırı olarak sorumlu müdüre verdiği talimatlar sorumlu müdürü sorumluluktan kurtarmaz.

Sorumlu Müdürün Hak ve Yetkileri Nedir?

a. İlgili mevzuat kapsamında yükümlülüklerini yerine getirirken, lisans sahibinden bağımsızdır ve engellenemez. Bu konuda lisans sahibinden her türlü kolaylığın gösterilmesini, elverişli çalışma ortamı ve gerekli araç-gereçlerin teminini talep edebilir. Ancak, işletmenin kurallarına ve iş düzenine uymaya dikkat eder, yönetime yetkileri kapsamı dışında müdahale edemez.

b. Tesis veya insanların yaşamı ile ilgili yakın bir tehlike oluşması

durumunda, gerekli önlemleri alarak eksikliklerin giderilmesini ve/veya işin geçici olarak durdurulmasını lisans sahibinden talep eder.

c. Sorumlu müdür görev aldığı tesiste, ilgili mevzuatta belirtilen görevleri dışında başka bir işi yapmaya zorlanamaz.

d. Görevli oldukları tesiste tespit ettikleri ilgili ve diğer mevzuata aykırı, kötü niyet veya tehlikeli eylem sonucunu doğuracak her türlü eylem ve işlemi, hak ve yetkilerini kullanmalarını veya yükümlülüklerini ifa etmelerini engelleyici her türlü durumu yazılı olarak Kuruma ve ilgili diğer kamu kurumlarına derhal bildirir.

Eğitim Koşulları Nedir?

a. Otogaz istasyonunda ve dolum tesisinde görev yapacak sorumlu müdürlerin TMMOB'a bağlı meslek odaları tarafından düzenlenecek eğitim programlarına katılarak Sorumlu Müdür Sertifikası almaları,

b. LPG tesisatı projelendirme ve imalat faaliyetlerinde yer alan personelin TMMOB'a bağlı meslek odaları tarafından düzenlenecek eğitim programlarına katılarak LPG Yetkili Teknik Personel Sertifikası almaları,

c. Görev yapacak tanker şoförleri, dolum personeli, tüp dolum personeli, tüp dağıtım araçlarının şoförleri ve tüp dağıtım personeli, tanker dolum personeli, test ve muayene elemanları ve otogaz LPG dolum personeli ve pompacıların TMMOB'a bağlı ilgili meslek odaları tarafından düzenlenecek eğitim programlarına katılarak LPG Yetkili İşletme Personeli Sertifikası almaları, zorunludur.

❖ Sıvılaştırılmış petrol gazlarının (LPG) dağıtımı, taşınması, depolanması, dolumu, bayiliği ile LPG tüpü imalatı, LPG tüpü muayenesi, tamiri ve bakımı ile LPG tesisatı projelendirme ve imalat faaliyetlerinde yer alan personelin eğitimine ve sıvılaştırılmış petrol gazları (LPG) piyasasında görev alacak sorumlu müdürlerin yetki, sorumluluk ve niteliklerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esasları 16.12.2012 tarihli ve 28499 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Sıvılaştırılmış **Petrol Gazları (LPG) Piyasası Eğitim ve Sorumlu Müdür Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

Bina Akustiği Uzmanı

Kimdir?

Bina akustiği konusunda rapor ve akustik proje hazırlama, yapım sırasında değerlendirme, uygulama sonrasında ölçümlerle sonuçların ortaya konulması gibi hizmetleri gerçekleştiren, Bina Akustiği Uzmanlık Sertifikası sahibi uzmandır.

Sertifika eğitim programlarına uzmanlık alanlarına uygun olarak yalnızca mimar, ***inşaat mühendisi,*** *makine mühendisi, elektrik mühendisi, elektrik ve elektronik mühendisi, fizik mühendisi ve optik/akustik mühendisleri katılabilirler. Akustik alanında tezli yüksek lisans veya doktora yapmış olan kişiler de sertifika programına katılabilirler.*

Çalışma Kapsamı Nedir?

a. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde inşa edilecek resmi ve özel her türlü yapı için faaliyet yürütür.

Çalışma kapsamı dışındaki uygulamalar; Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmelikte belirtilmiştir.

b. Patlatma ile yapılacak yıkım faaliyetlerine ilişkin rapor düzenler.

Düzenlediği Proje ve Raporlar Nedir?

1. Akustik uzman veya proje müellifi, 2'nci ve 3'üncü maddede sayılan yapılar dışındaki ruhsata tabi yapılar için **"mimari akustik raporu"**(1) düzenler.
2. Akustik uzman, bir bodrum katı ve çatı arası hariç yediden fazla katlı konutlar, toplam inşaat alanı 2.000 metrekareyi geçen ikiden fazla katlı konut dışı binalar, bina işlevlerinden birden fazlasını içeren **binalar,**(2) konser ve dinleme salonları gibi özel akustik tasarım gerektiren kullanımları içeren binalar için **"akustik proje"**(3) hazırlar.
3. Akustik uzman, A veya B akustik performans sınıfını hedefleyen binalar için **"akustik proje"** hazırlar ve **"akustik performans belgesi"**(4) düzenler.

(1) Yapı elemanlarının ses yalıtım özellikleri, detayları, ilgili hesap ve uygulama ilkelerini içeren raporudur.

(2) Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmeliğin ekinde belirtilmiştir.

(3) Hazırlanan akustik proje ve detay çizimlerini, anahtar paftaları, hesap ve/veya ölçüm sonuçlarını, değerlendirme raporlarını içeren proje dokümanlarıdır.

(4) Tüm gürültüye karşı hassas binalar veya içindeki bağımsız birimler için yapılacak akustik testler sonucunda akustik performans sınıfını gösteren belgedir.

Aranan Nitelikler Nedir?

Eğitici kuruluşlar tarafından düzenlenecek ilgili tüm sertifika eğitim programlarına katılarak uygulanacak yazılı sınavda başarılı olanlar, bina akustiği konusunda akustik proje hazırlayabilir ve bina akustik ölçümlerini yaparak rapor düzenleyebilirler.

Akustik proje hazırlayabilmek için D1 sertifikasına; bina akustik ölçümleri yaparak rapor düzenleyebilmek için ise ilaveten D2 sertifikasına sahip olmak zorunludur.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Binalarda yapım aşamasında veya sonrasında ölçümlere dayalı akustik test ve raporlar bina akustiği uzmanı tarafından yapılır, ölçüm raporu düzenlenir.

Bina akustiği uzmanlarının yetkilerini kötüye kullandıklarının veya gerçeğe aykırı belge düzenlediklerinin tespit edilmesi halinde, durum, yapı ruhsatı vermeye yetkili idare tarafından ilgili meslek odasına bildirilir ve haklarında yapılacak inceleme ve soruşturma

sonucunda disiplin cezası alanların sertifikaları, bir daha verilmemek üzere Bakanlığın bildirimi üzerine, sertifikayı düzenleyen kuruluş tarafından iptal edilir.

Açık alanda kullanılan ekipmanlarda uyulması gereken şartlar, bina içinde kullanılan gürültü kaynakları için emisyon düzeyleri, sanayi tesislerinde kullanılan alet, ekipman ve makinelerde uyulması gereken koşullar için 4/6/2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan **Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği** esas alınır.

- Her türlü yapı, bina, tesis ve işletmenin işletimi ve kullanımı safhalarında insanların maruz kalacağı, binaların dışından veya içinden kaynaklanan gürültülerin, kişilerin huzur ve sükûnuna, beden ve ruh sağlığına olumsuz etkilerini en aza indirecek iyi işitme ve algılama koşullarının sağlanması için, tasarım, yapım, kullanım, bakım ve işletim bakımından uyulacak kuralları 31.05.2017 tarihli ve 30082 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik** ile belirlenmiştir.
- Bina akustik projesi düzenleyecek ve/veya ölçüm yapacak uzmanlara ve bu uzmanlara eğitim verecek eğitici kuruluşlara dair yeterlilikler ile eğitimler sonunda yapılacak sınavlara dair usul ve esasları 12.04.2018 tarihli ve 30389 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Düzenlenecek Sertifika Eğitim Programlarına Dair Tebliğ** ile belirlenmiştir.
- Endüstriyel faaliyetler, ulaşım, inşaat, müzik yayını ve işyerlerinden kaynaklanan çevresel gürültü ve titreşimin kontrolüne yönelik usul ve esasları 30.11.2022 tarihli ve 32029 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.
- Patlatma ile yapılacak yıkım faaliyetlerine ilişkin akustik rapor formatı 13.10.2021 tarihli ve 31627 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmeliğin ekinde** yer almaktadır.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Mühendis

Kimdir?

Memur; Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilen kişidir.

Sözleşmeli Personel; Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, ihdas edilen pozisyonlarda, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlisidir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde memur veya sözleşmeli personel olarak mühendislik hizmeti üretir.

İnşaat mühendisleri, yüksek mühendis ve mühendis kadrosunda teknik hizmetler sınıfında istihdam edilirler.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin hükümler; 657 sayılı **Devlet Memurları Kanunu**, 28.06.1978 tarihli ve 16330 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar** ile kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili mevzuatı çerçevesinde düzenlenmiştir.

Yükseköğretim Kuruluşlarında Çalışan Mühendis

Kimdir?

Öğretim Elemanları: Yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve araştırma görevlileridir.

Öğretim Üyeleri: Yükseköğretim kurumlarında görevli profesör, doçent ve doktor öğretim üyeleridir.

Çalışma Kapsamı Nedir?

Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokullarında çalışır.

Görev ve Sorumlulukları Nedir?

Görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin hükümler; 2547 sayılı **Yükseköğretim Kanunu**, Kuruluşlarının ilgili mevzuatı çerçevesinde düzenlenmiştir.

Gayrimenkul Değerleme Uzmanı, Gayrimenkul Değerleme Uzman Yardımcısı, **Konut Değerleme Uzmanı,** Sorumlu Değerleme Uzmanı

Gayrimenkul değerleme faaliyeti; Sermaye piyasası mevzuatına tabi ortaklıklar, ihraççılar ve sermaye piyasası kurumlarının, sermaye piyasası mevzuatı kapsamındaki işlemlerine konu olan gayrimenkullerin, gayrimenkul projelerinin veya gayrimenkullere bağlı hak ve faydaların belli bir tarihteki muhtemel değerinin kabul edilen değerleme standartları çerçevesinde bağımsız ve tarafsız olarak takdir edilmesidir.

İnşaat mühendisleri de bu alanda faaliyet yürütmektedir.

Gayrimenkul Değerleme Uzmanı: Gayrimenkul değerleme kuruluşu tarafından değerleme kadrosunda gayrimenkul değerlemesi yapmak üzere tam zamanlı olarak istihdam edilen veya sözleşme imzalamak suretiyle kuruluşa dışarıdan değerleme hizmeti sağlayan, asgari 4 yıllık üniversite mezunu, gayrimenkul değerlemesi alanında en az 3 yıllık tecrübesi bulunan ve Gayrimenkul Değerleme Lisansına sahip olan gerçek kişidir.

Gayrimenkul Değerleme Uzman Yardımcısı: Değerleme mesleğini öğretmek, yetiştirmek ve tecrübe kazandırmak amacıyla, gayrimenkul değerleme uzmanları refakatinde değerleme faaliyetlerinde bulunmak üzere gayrimenkul değerleme kuruluşu tarafından istihdam edilen, asgari 4 yıllık üniversite mezunu, Gayrimenkul Değerleme Lisansına sahip olan ancak gayrimenkul değerleme uzmanı olmak için gereken tecrübe şartlarını henüz taşımayan gerçek kişidir.

Konut Değerleme Uzmanı: Gayrimenkul değerleme kuruluşu tarafından konut değerlemesi yapmak üzere tam zamanlı olarak istihdam edilen veya sözleşme imzalamak suretiyle kuruluşa dışarıdan konut değerlemesi hizmeti sağlayan, gayrimenkul değerlemesi alanında en az 1 yıllık tecrübesi bulunan ve Konut Değerleme Lisansına sahip olan gerçek kişidir.

Sorumlu Değerleme Uzmanı: Gayrimenkul değerleme kuruluşunun ödenmiş sermayesinde asgari %10 oranında pay sahibi olan, gayrimenkul değerleme uzmanı sayılmak için belirtilen şartların tamamını taşıyan, gayrimenkul değerlemesi alanında en az 5 yıl tecrübesi olan, kuruluş adına değerleme faaliyetlerini kişisel sorumluluğu ile yürüten ve kuruluş adına değerleme raporlarını tek başına imzalamaya yetkili olan gayrimenkul değerleme uzmanıdır.

❖ Sermaye piyasasında faaliyet gösterecek kişi ve kuruluşların görev, yetki ve sorumluklarına dair usul ve esaslar; 6362 sayılı **Sermaye Piyasası Kanunu** ve 31.08.2019 tarihli ve 30874 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunacak Gayrimenkul Değerleme Kuruluşları Hakkında Tebliğ** ile belirlenmiştir.

Periyodik Kontrolleri Yapmaya Yetkili Kişi

Periyodik kontrole tabi iş ekipmanlarına ilişkin teknik özelliklerinin gerektirdiği ve EKİPNET'e kayıtlı ilgili branşlardan mühendis, teknik öğretmen, tekniker ile yüksek teknikerlerdir.

Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler, asgari mevzuat eğitimi, iş ekipmanları muayene tekniklerine sistematik yaklaşım, periyodik kontrol esnasında alınması gereken temel iş sağlığı ve güvenliği önlem, yöntem ve kuralları, ölçme ve deney cihazlarının tanıtılması, kalibrasyon ve doğrulamaların değerlendirilmesi, raporlama ile çalışma etiği ve sorumluluklar konularını içeren temel eğitimi almakla yükümlüdür. Eğitim almayanlara ya da eğitim sonunda yapılacak sınavda başarılı olamayanlara kayıt numarası verilmez.

Eğitim ile ilgili bilgilendirmeler ve duyurular, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının internet sitesinden ve EKİPNET sisteminden yapılır.

Eğitimler; İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığı tarafından veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile protokol yapmak suretiyle; makine, inşaat ve elektrik (elektrik–elektronik) mühendisliği bölümlerini bünyesinde bulunduran üniversiteler ile örgün olarak eğitim vermede yetkin, personel belgelendirme konusunda en az beş yıl akredite olan kamu kurum ve kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından verilir.

İskelenin karmaşıklığına bağlı olarak kurma, kullanma ve sökme planı; yapı işlerinde **inşaat mühendisi** tarafından yapılır. Gemi inşası ve sökümü işlerinde ise gemi inşaatı ve gemi makineleri mühendisi, makine mühendisi veya **inşaat mühendisi** tarafından yapılır.

Endüstriyel raf ve kapıların periyodik kontrolleri yetkili olan; makine mühendisleri, mekatronik mühendisleri, **inşaat mühendisleri**, inşaat, makine ve metal eğitimi bölümü mezunu teknik öğretmenler, inşaat veya makine tekniker veya yüksek teknikerleri tarafından yapılır.

- İşyerinde iş ekipmanlarının kullanımı ile ilgili sağlık ve güvenlik yönünden uyulması gerekli asgari şartlar; 25.04.2013 tarihli ve 28628 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.
- İş ekipmanlarının periyodik kontrollerini yapmaya yetkili kişilerin kayıt ve eğitimlerine ilişkin usul ve esasları 01.10.2017 tarihli ve 30197 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **İş Ekipmanlarının Periyodik Kontrollerini Yapmaya Yetkili Kişilerin Kayıt ve Eğitimlerine İlişkin Tebliğ** ile belirlenmiştir.

Yeşil Sertifika Uzmanı, Yeşil Sertifika Değerlendirme Uzmanı

Yeşil sertifika uzmanı: İlgili Bakanlık veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş eğitici kurum veya kuruluşlar tarafından verilen eğitimde başarılı olan kişilerdir.

Yeşil sertifika değerlendirme uzmanı: Değerlendirme kuruluşu ekibinde görev yapan ve binaların veya yerleşmelerin değerlendirme kılavuzuna göre değerlendirilmesinden ve puanlanmasından sorumlu olan yeşil sertifika uzmanlarıdır.

Yeşil bina: Yer seçimi, tasarım, inşaat, işletme, bakım, tadilat, yıkım, atık ve atık suların bertarafını kapsayan, yaşam döngüsü boyunca sürdürülebilir, enerji verimli, doğayla uyumlu, düşük emisyonlu ve çevreye olan olumsuz etkileri asgari düzeye indirilmiş binadır.

Yeşil yerleşme: Yer seçimi, tasarım, inşaat, işletme, bakım, tadilat, yıkım, atık ve atık suların bertarafını kapsayan yaşam döngüsü boyunca sürdürülebilir, enerji verimli, doğayla uyumlu, düşük emisyonlu ve çevreye asgari düzeyde zarar veren içerisinde binalar ile yaşamın sürdürülebilmesi için gereken alt ve üst yapıyı içeren yerleşmedir.

Yeşil sertifika: Değerlendirme kuruluşu tarafından yapılan değerlendirme sonrası, kuruluşça binaya veya yerleşmeye verilen belgedir.

Yeşil sertifika almak isteğe bağlıdır. Yeşil sertifika almak isteyen bina veya yerleşme sahibi, yetkilendirilen yeşil sertifika uzmanlarından ve değerlendirme kuruluşundan hizmet alır.

Yeşil sertifika uzmanları, belirlenen esaslar dâhilinde eğitici kuruluşlar tarafından düzenlenecek sertifika eğitim programına katılarak uygulanacak yazılı sınavda başarılı olmaları halinde faaliyet yürütebilirler.

İnşaat mühendisleri; yetkilendirilmiş kurum veya kuruluşlar tarafından verilen eğitimde başarılı olmaları halinde yeşil sertifika uzmanı ve yeşil sertifika değerlendirme uzmanı olarak görev üstlenirler.

- Yeşil sertifika uzmanlık yetkisinin geçerlilik süresi on yıldır. Bu sürenin bitiminde eğitime katılmaksızın tekrar sınava girilerek uzmanlık yetkisi yenilenebilir.

- Yeşil sertifika uzmanı; binanın veya yerleşmenin değerlendirme kılavuzunda belirtilen kriterlere göre plan, proje ve inşa süreçlerinde sadece bina veya yerleşme sahibine danışmanlık yapar.

- Yeşil sertifika uzmanları, değerlendirme kuruluşu ekibinde görev yapmaları halinde, yeşil sertifika değerlendirme uzmanı unvanını alırlar. Yeşil sertifika değerlendirme uzmanı; değerlendirme kuruluşunda görev aldığı sürece yeşil sertifika uzmanlığı hizmeti veremez, danışmanlık yapamaz.

- Değerlendirme kılavuzlarına göre bina veya yerleşmenin yeşil sertifika sınıfını değiştirecek mertebede veya asgari kriterleri karşılamak üzere hatalı işlem yaptığı tespit edilen yeşil sertifika uzmanlarının yetkileri altı ay süreyle askıya alınır. Ancak farklı projelerde olmak üzere bu şekilde üç kez işlem yaptığı tespit edilenler ile gerçeğe aykırı veya yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları tespit edilenlerin yetkileri her hâlükârda bir daha verilmemek üzere iptal edilir.

❖ Binalar ve yerleşmelerin doğal kaynakları ve enerjiyi verimli kullanarak çevreye olan olumsuz etkilerini azaltmak için değerlendirme ve sertifikalandırma sistemlerinin oluşturulmasına; yeşil sertifika uzmanlarının, yeşil sertifika değerlendirme uzmanlarının ve eğitici kuruluşların nitelikleri ile yeşil bina ve yeşil yerleşmelerin değerlendirme kriterlerine ilişkin usul ve esasları; 12.06.2022 tarihli ve 31864 sayılı Resmî Gazete yayımlanan **Binalar İle Yerleşmeler İçin Yeşil Sertifika Yönetmeliği** ile belirlenmiştir.

Notlar:

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
ANKARA ŞUBESİ

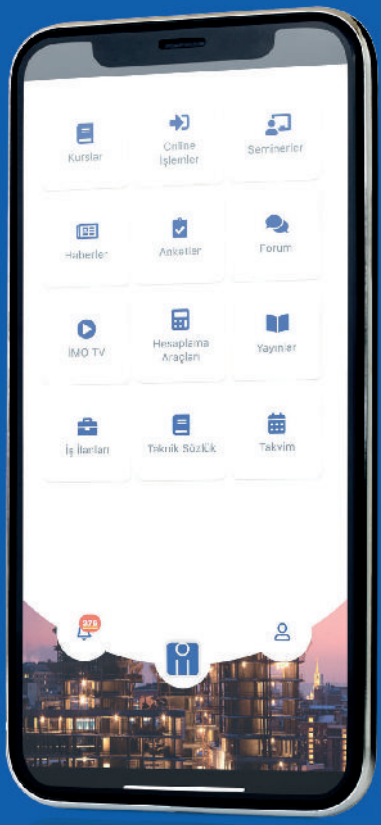

İş ilanları, kurs ve eğitim duyuruları için
"İMO Ankara Mobil Uygulamasını"
ziyaret edebilirsiniz

GET IT ON Google Play

Available on the App Store

Necatibey Caddesi No:57
Kat: 3-4 Kızılay / Ankara

Tel : 312 294 30 66
Fax : 312 294 30 77

imoankara@imo.org.tr
www.ankara.imo.org.tr